

AHP
97930/1

ون
كتاب الزكوة

LIBRARY OF CONGRESS
6
JUL 9 - 1980
COPY
ORDER DIVISION

15524/271/00

Ketabton.com

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
د مركزی کمیته سیاسي بیورو غړی او د
افغانستان د دموكراتيك جمهوریت د انقلابی
شورا مرستیال او د صدراعظم مرستیال
اسدالله سروری د سرطمان په دوهمه نیټه
د تلاج له پاره شوروی اتحاد ته لاړ .

***

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
د مركزی کمیته سیاسي بیورو غړی د افغانستان
د دموكراتيك جمهوریت د انقلابی شورا
مرستیال، صدراعظم مرستیال او د پلان وزیر
سلطان علی کشتمند په پراگ کی د اقتصادي
متقابل مرستو د خپلور دیرشمو غونډو
په جریان کی د برخه والو هیوانو هیاتونو له
رئیسانو سره د نوسانه کتنه وکړه او د تلاجي
وې موضوع گانو په باب ورسره غږیدلسی
دی .

***

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
د مركزی کمیته سیاسي بیورو غړی او د
انقلابی شورا غړی دستگیر پنجشیري
د اندراب، خوست و فرنگک د نولسوالیو د خنجانو
او تاله برفك د تلاقه داریو د چارو له کتلسو
وروسته د سرطمان په څلورمه نیټه کنډز ته
ورسید .

***

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
د مركزی کمیته سیاسي بیورو غړی د انقلابی
شورا غړی، صدراعظم مرستیال او د پلان
وزیر سلطان علی کشتمند د سرطمان په لومړی
نیټه د چکوسلواکیا د کونست گوند درلیمه
هیات له غړی او صدراعظم لوی میر شتر وگال
سره وکتل او خبری یی ورسره وکړی .

***

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
د مركزی کمیته سیاسي بیورو غړی او د
فوايد عامی وزیر انجنیر انظر محمد د سرطمان
په لومړی نیټه د هرات په ښار کی د سلطان
او گوهر شان لومړنی ښوونځی وکتل او د دغو
ښوونځیو له ښوونکو او زده کوونکو سره یی
د انقلابی دولت د زده کړی د پروگرامونو په
باب خبری وکړی .

***

د افغانستان له انقلاب سره دین المللی
بیوستون له امله سره غونډه د سرطمان
د خپلورمی نیټی په مازدیگر د افغانستان د خلك
دموكراتيك گوند د مركزی کمیته سیاسي
بیورو غړی د انقلابی شورا د مرستیال، صدراعظم
مرستیال او د پلان وزیر سلطان علی کشتمند
په وینا سره د انترکانتیننتال د هوټل په بالروم
کی په رسمی توگه پراستل شوه .

بیرك كارمل دملگرو ملتو دپراختیا یسی پروگرام آمر دپیزندگلوی کتنی له پاره عملی دی .

اقتصاد و قایه همه

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
د مركزی کمیته عمومی منشی، د افغانستان
دموكراتيك جمهوریت د انقلابی شورا رئیس
او صدراعظم بیرك كارمل د سرطمان په لومړی
نیټه له غرمی مخکی په افغانستان کی دملگرو
ملتو داتكشافی پروگرام د اداری آمر یو نیف
دپیزند گلوی کتنی له پاره د انقلابی شورا په
مقر کی ومانه .

***

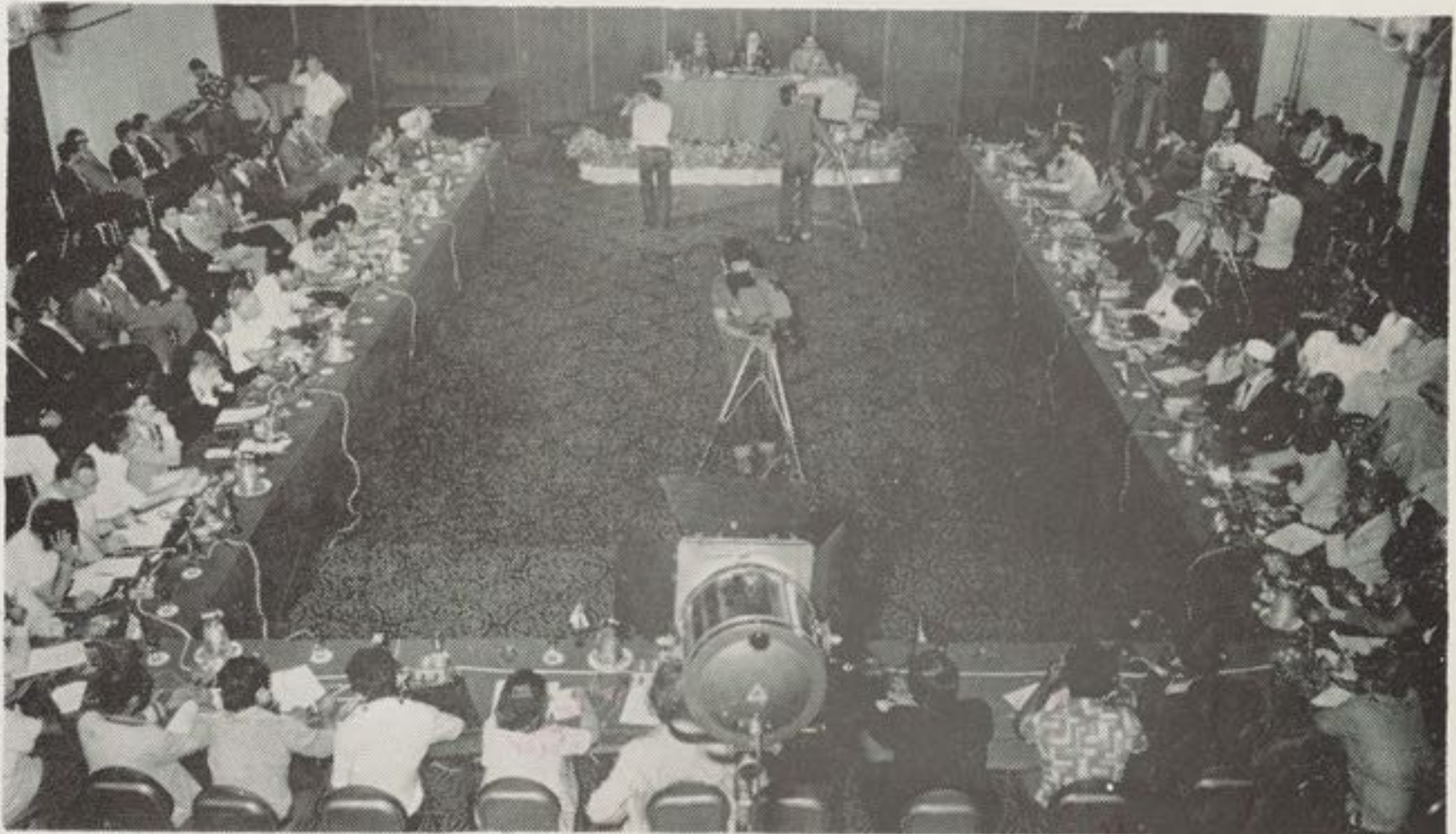
د افغانستان د خلك د دموكراتيك
گوند د مركزی کمیته د عمومی منشی
د افغانستان د دموكراتيك جمهوریت

د افغانستان د خلك د دموكراتيك گوند د
د مركزی کمیته عمومی منشی، د افغانستان
دموكراتيك جمهوریت د انقلابی شورا رئیس
او صدراعظم بیرك كارمل له خواته د پراگ
د غړی او دهغه هیواد د ملی کتگری عمومی
منشی او د هند صدراعظمی چلاتنابی میرمن
اندراگاندی د نومی سنجی گاندی د انتخابی
مړینی له امله د اندراگاندی په نامه
د پراگیرنی پیغام نوی نویلی ته مخا بره
شوی .

پلی پیغام کی بیرك كارمل د خپل خزان
او د افغانستان د دموكراتيك جمهوریت د انقلابی
شورا له خوا په خپله میرمن اندراگاندی او
دهغوی کورنی ته د زده له کړمی خواخوږی
خرگنده کړیده .

د انقلابی شورا د رئیس او صدراعظم بیرك
كارمل له خوا د مدغاسکر د دموكراتيك
جمهوریت د خپلواکی دورخی له امله دهغه
هیواد د جمهور رئیس ، د پدیدرانی راگا په
نامه د تاناناریوته د مبارکی پیغام مخا بره
شوی .

دغه راز د افغانستان د خلك د دموكراتيك
گوند د مركزی کمیته عمومی منشی
د افغانستان د دموكراتيك جمهوریت د انقلابی
شورا رئیس او صدراعظم بیرك كارمل له خوا
د مورزمبیق د خلكو د جمهوریت د خپلواکی
دورخی له امله دهغه هیواد د جمهور رئیس
ساموراماشل په نامه په پوتو نه د مبارکی
تیلگرام مخا بره شوی دی .

د افغانستان له انقلاب سره د بیوستون دهغی غونډی یوه څنډه چی د انترکانتی ننتال په هوټل کی جوړه شوی وه .

Handwritten text in the left margin, including the word 'بشر' (Bashir) and other illegible characters.

درین شماره

واقعیت اینست که امپریالیست‌های امریکایی با ارتجاع داخلی منطقه و رهبران چین سخت در زدوبند اند تا در راه انقلاب ملی و دموکراتیک ضد امپریالیستی خلق افغانستان سنگ اندازی کنند. شهرها، دهات، مکاتب و مساجد را به آتش بکشند زنان، اطفال و پیر مردان مان را وحشیانه به قتل برسانند و دست‌آورد های انقلاب نور را از میان بردارند. بپرک کارمل

۷ سرطان ۱۳۵۹ - ۲۸ جون ۱۹۸۰

بشریت مترقی در سنگو دفاع از انقلاب افغانستان

نیازی به اثبات ندارد که افغانستان در بر تو انقلاب شکوهمند تور و بخصوص مرحله نوین تکاملی آن وارد عرصه جدید زندگانی سیاسی و اجتماعی خویش گردیده برای اولین بار در تاریخ منطقه بازم افغانستان انقلابی پیشگام گردیده و یکبار دیگر پشاهانگی خود را در نهفت و انقلاب ثبت نمود.

از آنجاییکه رویداد انقلابی افغانستان بخصوص مرحله نوین تکامل انقلاب نور برای همیشه امیدها و آرزوهای خصمانه امپریالیزم و استعمار را به خاک سیاه نشاند و راه مردم ستمدیده این سرزمین و بوم روشن گردید ارتجاع و امپریالیزم در يك صف نامقدس با هم یکجا شدند و علیه انقلاب و مردم افغانستان به فعالیت های تحریک آمیزی دست زدند که تاکنون جز سیاه رویی و سرافکنندگی نتیجه ای برای شان یاریاوردده است.

آنچه درین میان روشن و غیر قابل تردید است و برای انقلابیون افغانستان جلوه طبیعی دارد همین خصم و دشمنی ارتجاع و امپریالیزم به سرمداری امپریالیزم امریکا و یابوری و همکاری شونیست های چین و دیگر چاکران ارتجاع سیاه علیه آزادی، ترقی و استقلال افغانستان می باشد و این هم يك امر طبیعی است چه ارتجاع سیاه و نیروهای استعماری و امپریالیستی سالها در تلاش بوده اند که

افغانستان را مانند همه کشورهای عقب نگه داشته شده، عقب مانده نگه دارند، از نیرو آنها درین طریق تا بتوانند سنگ اندازی می کنند، چنانچه بعد از انقلاب نور تاکنون به اشکال مختلف خصومت ورزیده و هرگز آنرا پنهان نتوانسته اند.

در مقابل نیروهای اهریمنی امپریالیستی که لجاجت اینجا و آنجا هیاهو را برپا نموده و دروغ های شاخداری را علیه انقلاب و مردم افغانستان می سازند، نیروی عظیم بشریت مترقی که عملاً دوستی شانرا با مردم ستمدیده جهان و منجمله افغانستان به اثبات رسانده اند متحداً در سنگر انقلاب افغانستان ایستاده و در سراسر جهان از انقلاب و مردم افغانستان دفاع به عمل می آورند و این قدرت روزنوروز برتوان تر در دفاع از انقلاب افغانستان می ایستند.

تدویر کنفرانس همبستگی سازمان صلح و همبستگی خلقهای آسیا و افریقا در کابل نشانه بارز و غیر قابل تردید این مدعاست که تمام بشریت مترقی از آرمان های مردم و انقلاب افغانستان دفاع می نمایند.

گردهمایی هیات های سازمان صلح و همبستگی خلقهای آسیا و افریقا در کابل از آنجا عملاً بسیار با اهمیت در رویدادهای عصر کنونی به ارتباط یکبار مردم افغانستان علیه امپریالیزم و استعمار ب حساب می آید که

نمایندگان سازمان های متذکره به اعتماد و باور ملیون ها انسان آرزومند، صلح دوست جهان از تمام قاره ها با هم دست وحدت و همبستگی داده اند و در یک زنجیر اصول و انقلاب حلقهات شکست ناپذیری را می سازند.

برای مردم افغانستان افتخاری بالاتر ازین نیست که بشریت مترقی، پیام آوران صلح و آزادی، انصافیت و سعادت مردم، آنهايي که از اعتبار عظیم بین المللی برخوردار اند، امروز نه تنها بشکل کنفرانس ها بلکه به اشکال و شیوه های گوناگون از انقلاب نور و آرمان های تر قیخواهانه مردم افغانستان پشتیبانی می نمایند و در سنگر آرمان های والای انسانی، رسالت تاریخی شانرا ایفاء می کنند.

بگذار سنگر نیرومند دفاع از انقلاب افغانستان بیشتر ازین استحکام یابد و خلق افغانستان درین روز های آینده ساز و تاریخ ساز کشور خویش دوستان و دشمنان خود را هرچه بیشتر بشناسند.

چنانچه امروز صف دوستان و دشمنان مردم افغانستان در سراسر جهان بعد از انقلاب نور اصولاً مرز بندی گردیده و دوستان افغانستان آزاد و انقلابی مصمم اند تا پای جان در سنگر انقلاب افغانستان پایداری نمایند.

برافراشته باندرفتن همبستگی خلقهای جهان مستحکم يك همبستگی و برادری انقلابی!

پیروز باد انقلاب نور افغانستان!

••• و رباب در کشور ما برپدرشد.

میز مردم ژوندون پیرامون کمبود منازل رهايشی.

•••

در محکمه فامیلی چه خیر است؟

•••

هنر و مردم.

•••

بی همه چیز (يك داستان کوتاه).

•••

پوستر رساله تصویری با سرعت انتقال ماشینی.

•••

فقط چند روزی به بازی های المپیک جهانی باقی مانده است.

•••

سورگل.

•••

بخش پیرامون روان شناسی.

•••

روی جلد: چند عکس از هنرمند محبوب و رباب نواز چیره دست کشور استاد محمد عمر

•••

تابلوی متن: مردسقا

•••

پشتی چارم: يك منظره زیبای از طبیعت

آنگلوس

امپریالیزم و نوکران رنگارنگ آن حق ندارد نوشت کشور ما را

تعیین کنند

بایاران هم کیش خود هرگز نخواهند توانست برخلاف ارا ده ی مردم افغانستان بدون شرکت دولت مردمی افغانستان راجع به افغانستان تصمیم بگیرند . این موضوع در بیانی علمی و انقلابی بیک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دمو کراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان خطاب به اولین کنگره سراسری معلمان جمهوری دمو کراتیک افغانستان چنین ارزیابی شده است :

«نگذار بار دیگر اعلام بندارم که هیچ قدرتی جهانی اعم از امپریالیزم جهانخواار امریکا ، شورویزم توسعه طلب چین سوسیالیزم اسرائیل و کشورهای مرتجع پونصدالروا تجاع منطقه و عناصر ضد انقلاب داخلی هرگز و هرگز نخواهند توانست که قیام خود را بر سر مردم افغانستان آزاد و مستقل تحمیل کنند و هرگز بصورت قاطع قادر نخواهند شد که بدون اراده آهتین وشکست نا پذیر دولت انقلابی کتونی جمهوری دمو کراتیک افغانستان و مردم سلجشور و غیور افغانستان در باره ی سر نوشت افغانستان بر شرمانه تصمیم بگیرند ...»

اگر تاریخ پر افتخار کشور مرد خیز خود را ورق بزنیم موارد زیادی را میابیم که در آن يك مشت مرتجع و متکی به استعمار و امپریالیزم خود را نمایندگی مردم جازده وزدو بند هائی را با استعمار براه انداخته اند که بد بختی های زیادی را بر مردم تحمیل کرده اندولی باید دانست که مردم غیور و سلجشور افغانستان حتی سالها پیش هنگامیکه استعمار انگلیس را با سر به های خورد کننده از کشور خویش راندند در مذاکرات و معا هدا ت البته آن معا هدا تیکه نمایندگان واقعی مردم اشتراک داشتند از خود شعور سیاسی بی نظیر نشان داده اند و هوشیارانه از منافع مردم و وطن

افغانستان بالنده و مستقل ، انقلابی و پیشرو به شهادت تاریخ در بد ترین شرایط و در تحت سلطه ی مرتجع ترین شاهان و امرا و در تحت استیلائی کینه توزانه ولی موقتی استعمار و متجاوزین زمان ، همیشه با غرور و سر بلندی از حق خود ارادیت و استقلال خویش دفاع کرده و آثرا بقیمت خون های گرم خویش حراست نموده است و هیچ زمانی هیچ نیروئی ولو بسیار قوی را اجازه نداده است تا راجع به سر نوشت شان تصمیم بگیرد . اگر تاریخ دو صد سال اخیر کشور خود نظر اندازی کنیم بخوبی در میابیم که استعمار بخصوص استعمار انگلیس در لباس شاه شجاع ها ، امیر یعقوب ها و عبدالرحمن ها بشکل بسیار نا جوانمردانه و محیله کوشیده است تا معاملاتی را که صد در صد بضرر افغانستان و به نفع استعمار بوده انجام دهند که هرگز در آن معاملات ننگین ، مردم افغانستان و نمایندگان واقعی شان سهم و شرکت نداشتند اینک درین عصر یعنی عصر بیداری توده ها

عصر دردم شکستن زنجیر استعمار ، عصر استیلائی بشر بر ماورای جو ، باز هم استعمار و امپریالیزم در کمین است تا با نیرو های همدیاف همان عناصریکه بر خلاف اراده ی افغانستان معا هدا ت ننگین گندمک و دیورند را امضاء کردند ، راجع به سر نوشت افغانستان نستان قهرمان امروزی تصمیماتی بگیرند ولی امپریالیزم اهریمنی فراموش کرده است که دیگر نمی تواند خود سرانه راجع به تعیین سر نوشت ممالک حکم صادر نمایند آنها در مورد سر نوشت کشوریکه به اراده ی مردم خود انقلاب ملی و دموکراتیک ضد امپریالیستی ، ضد فئودالی و ضد کمپرا دوری را به پیروزی رسانیده و در طول تاریخ افغانستان برای اولین بار خود مردم بر خود حکومت می کند . امپریالیزم رسوای امریکا ، شورویزم هستریک بیکنگ

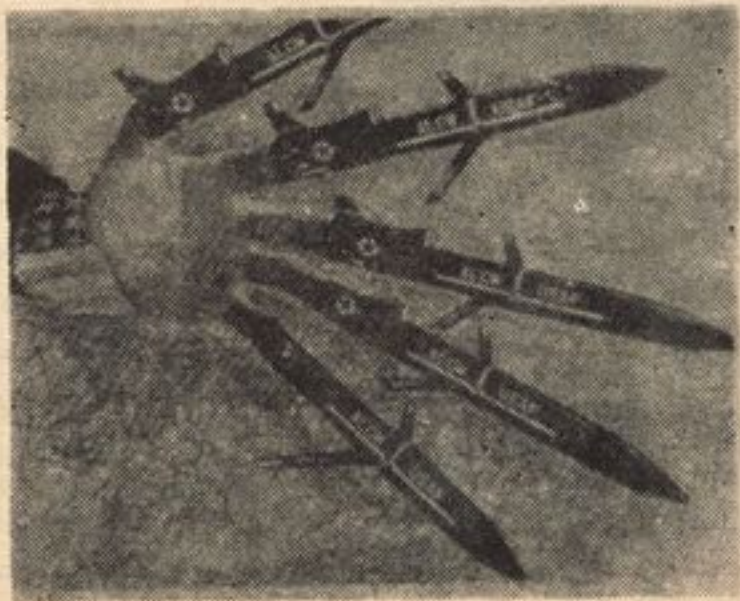
واجبت ها استعمار و ارتجاع بناحق خود را بجای نمایندگان مردم جازده اند و بر سر نوشت مردم و تمامیت ارضی کشور معامله گری نموده اند نزد آن مرتجعین وطن و مردم طرح نموده بلکه منافع خودشان و مصونیت سلطنت و نفوذ شان مطرح بود روی همان ملحوظ است که هر گز مردم غیور و سر بلندی افغانستان بر آن مرتجعین معامله گری نخواهند بخشید و تقریباً ابدی مردم بدر قه راه آن ارواح های خبیثه و معامله گر خواهند بود ولی در عصر ما که عصر دردم ریختن زنجیر های بردگی و غلامی و استعمار است و مردمان گیتی در ره آزادی کامل و همه جانبه با سرعت رهسپار اند اخلاق همان معامله گران مرتجع و دربار ها و درباری های که دست نشاند و مرتجع بی شرمانه بخود اجازه می دهند که آن سر مه های آرموده شده را که بارها چشم مردم ما را کور کرده است یکبار دیگر بیازد مایند و یکبار دیگر در مورد سر نوشت وطن و مردم ما در حالیکه هر گز این حق را ندارند تصامیم غلام منشانه و خیره سرانه بگیرند . در اینجا سوالی پیش میاید که چرا آنها بیوا نه وار به این اعمال دست می زنند و این عناصر کی ها هستند ؟

در مورد اول طوریکه هو وطنان ما می دانند باید یکبار دیگر گفت که پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک نور پمشابه نقطه چرخشی عظیم تاریخی در کشور ما همه مرتجعین و مفت خواران و وابستگان ارتجاع داخلی و ارتجاع بین المللی امپریالیستی را سخت وارخطا و دستپاچه و در عین حال خشمگین ساخت زیرا پیروزی این انقلاب که برهبری حزب دمو کراتیک خلق افغانستان و با قیام رویا رونی مردم و اردوی رهائی بخش مردم افغانستان دست همه ی آنها را از گریبان مردم زحمتکش و کلیه و طبیرستان کوتاه ساخت و قدرت را به کارگران ، دهقانان روشنفکران انقلابی و وطن پرست اهل کسبه

دفاع نموده اند . برای اینکه ادعای خود را ثابت ساخته باشیم اینک مواد چند از معا هده ی ۱۱ دسمبر ۱۸۴۱ را در حالیکه هنوز انگلیسها کاملاً از کشور رانده نشده بودند میان سران مجاهدین افغانی و انگلیسها عقد شد ، درینجا نقل می کنیم . «قبل از آنکه مواد چند ازین معا هده که نما یانگر شعور مردم و رهبران واقعی آنهاست درینجا نقل شود لازم به توضیح است که وضع کشور ما در آنوقت خیلی خراب بود نفاق و خانه جنگی و جنگ و ستیز میان ارتجاع درباری برای احراز قدرت در جریان بود و انگلیس ها با استفاده از این وضع بر کشور ماحمله نموده و قسماً آنرا اشغال نموده بودند ولی مردم بیا خاستند و از مام وطن دلیرانه دفاع کردند و انگلیس ها را وادار کردند تا به حقیقت و ظنیرستی مردم افغانستان تن در دهند و خاک کشور ما را ترک گویند . در ماده ی دوم معا هده ی مذکور چنین آمده است :

«شروط دوم اینکه لشکر جلال آباد فزون انگلیس قبل از رسیدن فوج کابل به جلال آباد (فوج انگلیسی) روانه ی بشاور شوند و بعد ازین تعطیل جایز ندارند . این ماده نمایانگر قدرت مردم و تسلط آنها بر استعمار و صدور حکم از موضع حا کیمت بالای استعمار می باشد هم چنان در ماده ی سوم گفته شده است : «شروط سوم اینکه افواج غزنین (فوج انگلیسی) بزودی و تعجیل تدار ک خودها را دیده از راه کابل (نه از راه قندهار) به بشاور بروند و نامل نکنند ماده چهارم چنین مشعر است : «شروط چهارم اینکه افواج قندهار و دیگر ملک افغانستان که در او لشکر باشد (لشکرهای انگلیسی) بزودی مراجعت به ملک هندوستان نماید .»

این معا هده علاوه تان نشان دهنده ی جرات و شهادت مردم افغانستان نیز است . ولی مانه طول تاریخ کشور خود به اصطلاح معاد هدا تی هم داریم که در آنها دشمنان مردم یعنی سلطنت های فئودالی ، فئودالان بزرگ

دست مداخله گران امپریالیزم امریکایی از امور داخلی کشور عزیز ما کو تا ۱

بسیار...
به اندک...
کمی...
چنین...
و در آن...
کمی...
و در آن...
کمی...
و در آن...
کمی...
و در آن...
کمی...
و در آن...
کمی...
و در آن...
کمی...
و در آن...
کمی...
و در آن...
کمی...
و در آن...
کمی...
و در آن...
کمی...

سلسله گفت و شنودها و نشست های انجمن های اقتصادی ژوندون در زیرگردن

سباییل

سیاستی و اجتماعی ، فرهنگ و

هنر ، نوجوانان ، جوانان و خانواده ها

در این دور سخن :

- ۱- محمد شفیع عظیمی مریسی شعبه اقتصادی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان .
- ۲- غلام سخی غیرت رئیس تهیه مسکن .
- ۳- دیپلوم انجنیر عبد الستار اوریا رئیس آبرسانی وکانا لیزا - سیون .
- ۴- دیپلوم انجنیر داود سروش رئیس پروژه سازی «شاروالی کابل» .
- ۵- دکتور عبد الواسع بشر یارشهر ساز و مهندس انستیتوت پروژه های شهری و تعمیراتی .
- ۶- حبیب کارگر معاون فنی فابریکه خانه سازی .
- ۷- محترمه حمیده مدیر لیسه عالی ملالی .
- ۸- لیلی کاویان معلم لیسه عالی ملالی .
- ۹- کریم پرو دیوسر مجله تلویزیونی .
- ۱۰- سید عزیز الله مرموز عضو گروه مشورتی ژوندون .
- ۱۱- میراگل مدیر ناحیه نزده شاروالی کابل .
- ۱۲- بازمحمد فاضل مدیر ناحیه ۲ شاروالی کابل شرکت داشتند .

خانواده ها لطفا توجه کنید ! این وسایل نقلیه موجب مشکلات ژوندون باز هم يك دشواری بزرگ شما میگردد ویا ایستگاه هادر مو- زندگی همگانی را در میز های گرد قیمت درست قرار نگرفته اند لطفا خود به جدل میکشد شما در امور در این زمینه با ما تماس بگیرید ترانسپورتی شهری باچه مشکلاتی و به تیلفون ۲۶۸۴۹ گفتنی های خود رو برو هستید ؟

آیا تعداد سر ویس های ملی بس های اختصاصی خود به طرح آوریم کم است ؟ تیلفون ۲۶۸۴۹ در خدمت شما

آیا پرو گرام های حرکت و توقف قرار دارد

* همین اکنون در شهر کابل هفتاد هزار خانواده بی سر پناه و خانه به دوش زندگی میکنند و هر سال هم ده تا دوازده هزار خانواده به این جمع افزوده میشود .

کمبود منزل رهایشی
یک دشواری در
سطح ملی

از نظر معرفی اسلوب ساختمانی مانده گذشته
تمام آتالی که چار چند شهر کابل و قنات
مدیر لیسه ملالی :
دکتور بشریار شما چگونه نظر میدید که
هشت میلیون دالر برای صحن شلخت شهر
کهنه مصرف کرده دو حالی که با این
پول میشود شهر دیگری را آباد ساخت ؟

دکتور بشریار :
تمام آتالی که چار چند شهر کابل و قنات
بازرزش دیگر را تخریب کردند مانند شما
استدلال میکردند ، که این خانه های کهنه
چه ارزشی دارد ، در حالیکه ارزش بخشش از
ذخایر فرهنگی مانده همین کهنه ها خوا ییده
است ، شهر کهنه کابل چهارده قرن تمام

گوشه از میز گرد هفته نامه ژوندون این مجله خانواده هادر مورد تهیه مسکن

علت های که تا از میان برداشته نشوند حجم مشکل هم به صورت روز افزون فزونی می گیرد برای رفع نشواری از نظر من باید مهاجرت ها به کنترل آید و ساحه فعالیت پروژه های خانه سازی به چند برابر ظرفیت کنونی وسعت داده شود در شهرهای کشور برای مردم کار و هم

جای رهایی تهیه گردد و در این زمینه مشاورانی های ولایات به اساس طرح های مطالعه شده علمی همکاری کنند .

الستیتوت پروژه های شهری و تعمیراتی اکنون برای تمام روستاها ۱ - شهر ها و مراکز ولایات نقشه های تثبیت شده بی دارد که باید زمینه تطبیقی بیابد و از طرح به عمل پیاده گردد .

آقای راصع قبلا انتقادی را به طرح آوردند در زمینه شیوه کار کو پراتیف تهیه مسکن و اینکه مردم بی سر پناه و بی بضاعت از این پروژه ، استفاده بزرده نمیتوانند سخنی بجاست ما واقعا به سوی جامعه بی پیش میرویم که خود به خود تبعیض در آن راه مییابد و بهترین گواه هم نشواری های مردم خیرخانه وامثال آن در برابر زندگی است که مردم کارته های بدون شهر دارند - ما باید چنان زمینه هایی را ایجاد کنیم که افراطو تقریبا کمتری داشته باشند و مردم از نظر سطح رفاه اجتماعی و امتیازات مدنی با مقدار کمی تفاوت در یک ردیف قرار بگیرند .

لطفاً و رق بزیید
صفحه ۷

مهاجرت های که از ده به شهر های کوچک و از شهر ها به سوی مرکز بیشتر به خاطر کار یابی صورت می گیرد و اگر مشکل کم کاری و بیکاری در نهات و ولایت حل گردد مسئله کمبود مسکن نیز تا حدود زیادی در مرکز حل میگردد .

مهاجرین معمولا اشخاص بی بضاعت و فقیری هستند که وقتی به کابل می آیند نخست در خانه های ارزان قیمت شهر کهنه به صورت اشتراکی و به طور گزافی زندگی می کنند و همین که اندک پولی بدست آوردند فقط زمین کوچکی

خریداری کرده و آنرا آبک می سازند و همین هایتند که هم بخشی عمده از تعمیراتی که به

صورت خود سر به آبادی کشیده میشود به آنها مربوط میگردد و هم کمبود مسکن را به صورت نسبی حاد تر می سازند .

تخریبانی که پیش از وقت در کابل صورت گرفت و شروع آن ازجاده میوند و پشتونستان بود هم به این دلیل که ساحه آن هر روز بیشتر گسترش داده شد بدون آنکه در سطح نیاز مردم بی سر پناه خاصا نه اعصار گردد یکی دیگر از دلایل مشکل مسکن در شکل و چار چوبه موجود آن میباشد این هاز نظر من دلایل اصلی به شمار می آیند و

یکی از طرق حل معضله مسکن این است که بانک رهنی و تعمیراتی به تضمین کو پراتیف تهیه مسکن برای اشخاص بی استطاعت بی سر پناه قرضه تعمیراتی بدهد و بعد این پول با شرایط سهیل و اقساط دراز مدت از نزد مشتری مسترد گردد .

• • •

وقتی مردم خود سهم می گیرند و کمک اقتصادی میدهد که برای شان سرک کشیده شود - آب و برق تهیه گردد و خدمات اجتماعی به وجود آید چرا باید این خدمات بدسترس مردم گذاشته نشود .

• • •

ترین آن را باید در بلند بودن فیصدی تولدات و افزایش جمعیت ، مهاجرت مردم نه نشین و شهر نشین به سوی مرکز و تخریبات مطالعه نشده پیش از وقت مراکز مسکونی به بررسی گرفت .

رشد جمعیت در کابل ۴۴ درصد است که به نسبت کشور های که توانسته اند تولدات را به کنترل آورند و فیصدی رشد شان از یک فیصد تجاوز نمیکنند خیلی زیاد است ، سالانه سه تا چهار فیصد نیز از اثر مهاجرت ها به جمعیت کابل افزایش به عمل می آید -

تاریخ دارد و این همه قدمت خود بخود مساله آبادات تاریخی را به طرح میاورد .

رووف راصع :

صحبت در زمینه طرح تطبیقی پلان بیست و پنج ساله و نقاطی را که باید در نظر گرفته شود میگذاریم برای آینده - از دکتر بشیر یار خواهش میکنیم به ارتباط مسلک خود پیرامون علل اصلی به وجود آورنده مشکل کمبود مسکن در شهر کابل صحبت کنند .

دکتور بشیر یار :

کمبود مسکن علل فراوانی دارد که مهم

دولت باید به وسیله همه ارکان های خود برای مأموران بی بضاعت خانه بسازد و آنرا به اقساط طولانی به فروش رساند و با به قیمت ارزان به کرایه دهد این ها از نظر من چاره های اساسی مشکل کمبود مسکن است .

کریم بسید :

کانا لیزا سیون شهر کابل یکی از مواردی است که تا کنون پیرامون آن زیاد جنجال براف انداخته شده بی آنکه عملا در پیاده شدن طرح های تطبیقی گامی برداشته شود. شما در این زمینه چه طرح های را در دست اجرا دارید و با چه مشکلاتی رو در رو هستید که کار این پروژه مفید بازم به تعویق می افتد؟

انجنیر ستار :

به اجازه شما پیش از آنکه پیرامون پرسش شما در زمینه کار کانا لیزا سیون سخن گویم در مورد آب آشامیدنی کابل چند نکته را یاد آوری میکنم ، چرا که اگر آب نباشد مساله کانا لیزا سیون خود به خود منفی میگردد . ما فعلا برای پنجم هزار نفر از جمعیت کابل به اساس فی نفر یکصد لیتر در روز آب تهیه کرده ایم که این مقدار نظر به حجم جمعیت بسیار کم است یک علت این امر هم این است که پروژه های اکتشافی شهر کابل به نسبت پروژه های آبرسانی به مراتب سریع تر پیشرفت میکند و علت دوم هم ناوقت شروع شدن پروژه های آبرسانی است که بودجه نا کافي عامل آن به شمار میاید .

در آینده قرار است پروژه های بزرگی مانند پروژه مسیر آب لوگر و پروژه افشار به تطبیق آید که زمینه تهیه آب آشامیدنی را برای چهار صد هزار نفر دیگر هم فراهم میاورد و انگاه پروژه کانا لیزا سیون شهر کابل به مرحله تطبیق کشیده میشود .

کانا لیزا سیون در شهر کابل به آنجهت به مشکل تحقق مییابد که از یکسو وضع جغرافیایی و عوارض اراضی این شهر نامساعد است و از سوی دیگر سطح آب های زیرزمینی در بسیاری از نقاط شهر بلند میباشد ما برای فعلا طرح کانا لیزا سیون اطراف میدان پستو- نستان ، مقر شورای انقلابی ، وزیر اکبرخان ، شهرتو و قسمتی از قلعه فتح الله خان را آماده ساخته ایم . این پروژه قرار بود که از بودجه بانک جهانی و بودجه اکتشافی دولت تمويل گردد ، اما متاسفانه پرداخت این قرضه فعلا به تعویق افتاده و وزارت امور پلا نگذاری در جستجوی منابع دیگر برای تمويل پروژه میباشد که اگر تهیه شده بتواند در قدم اول برای بیست و دو هزار فامیل کانا لیزا سیون در نیمه سال آینده شروع میگردد .

را حله راسخ خرمی :

پرسشی دارم در مورد شرایط توزیع مکروریان به مردم - تا جای که دیده میشود همین اکنون در حدود پنجاه در صد آبارتمان های بلاک های مکروریان ها از طرف مردم به گرا بیست و دو داده شده است خوشحال خان مینه و غیره هم دارند. که این مساله گواهی است بر اینکه در توزیع پارتمان ها عدالت و مقرر های قانونی در نظر خانه شده اند که خانه دومی در یکی از کارتهای گرفته نشده و کسانی در این منطقه صاحب مدرن مانند اکبرخان مینه شهر نسو میتواند بگوید در شرایط کنونی علیه چنین

روش های غیر قانونی و غیر عادلانه در توزیع پارتمان ها چگونه عمل می کنید؟

سخنی غیرت :

پرسشی است که باید رئیس حفظ و مراقبت مکروریان جواب می گفت و چون ایشان در این مجلس نمیباشند به اجازه شما من به آن پاسخ میگویم اصولا نظر به مقررات توزیع پارتمان های مکروریان پارتمان ها به کسانی باید داده میشد که از تمام نواحی شهر کابل سندنداشتن خانه مسکونی را به اسم خود تهیه بدارند - اما در اجرای این مقرر هانقت کافی وجود نداشت و بی مبالائی ها و استفاده جوی ها موجب گردید که واقعا تعداد زیاد کسانی که خاله داشتند پارتمان را نیز از دولت بگیرند .

اما در جریان یک سال گذشته اقداماتی روی دست گرفته شد که به موجب آن بیش از یکصد خانه از کسانی که مستحق بودند و خانه گرفته بودند مسترد گردید و هنوز هم

دارند در شمار خانه به نوش های شهر کابل به شمار می آیند و این عده چون غایبی ثابت و کم دارند نمیتوانند مالک يك منزل رهائشی حتی در پایین ترین سطح ممکن آن از نظر تسهیلات مدنی گردند و ناگزیر بیشتر از نیم معاش ماهوار خود را بابت کرایه خانه می - پردازند ، آن مکان ندارد که در قدم اول نوایر و موسسات دولتی بخشی از بودجه خود را به حساب کوپراتیف تهیه مسکن انتقال دهند و پارتمان هایی را به ملکیت خود موسسه خریداری کرده آنرا با شرایط سهل و اقساط دراز مدت و به گونه موقتی تا زمانی که مامور در چوکات اداره شان اینای خدمت میکند در اختیارش قرار دهند به این ترتیب در رفع نابسامانی های زندگی ماموران بی بضاعت سهم بگیرند ؟

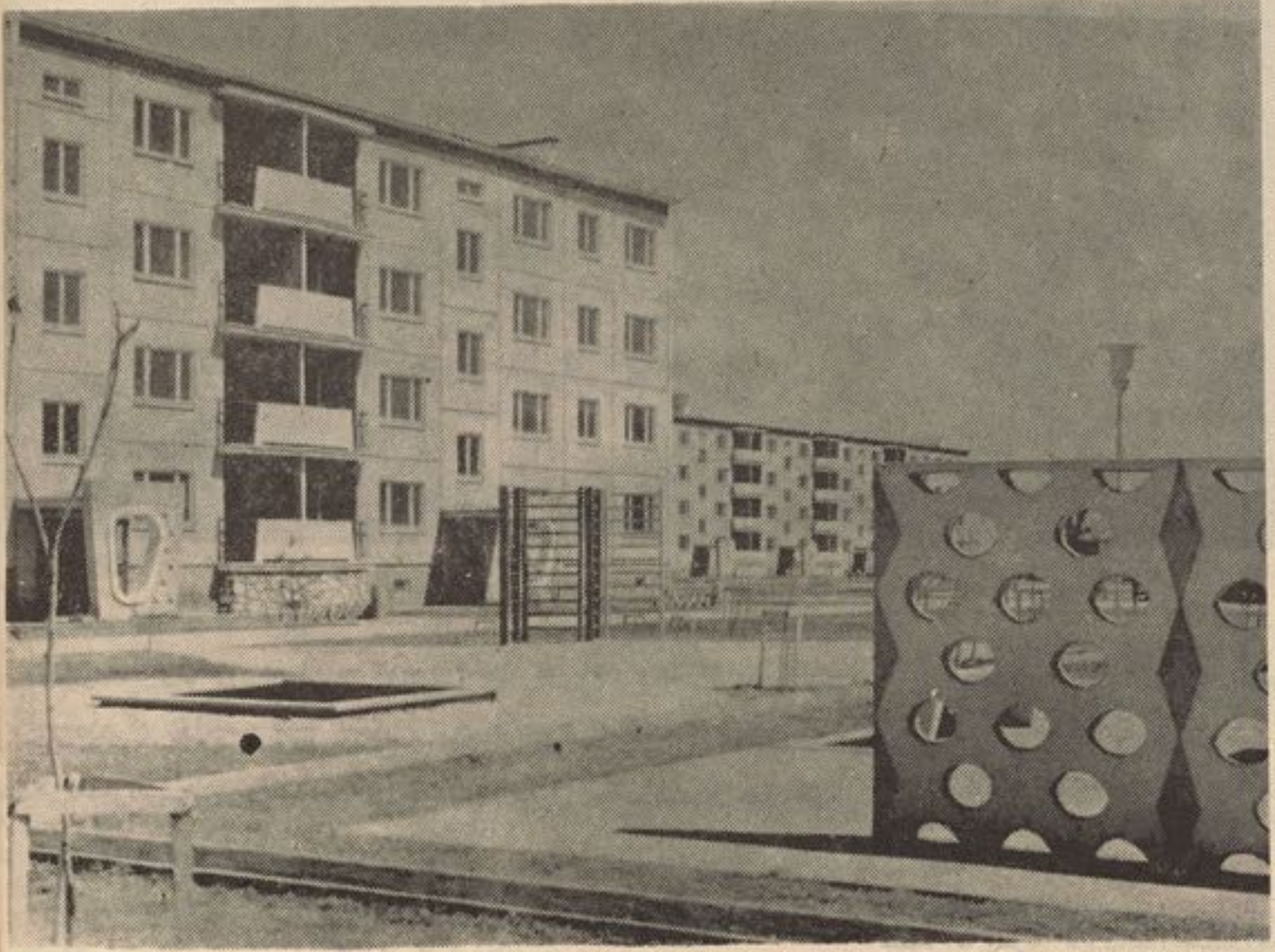
سخنی غیرت :

این نظر کاملا وارد و بجا میباشد و به همین اساس ماهست ماه پیش بابش از پنجاه و شش

تمام مامورانی که از ولایات به مرکز می آیند و تنها راه حل آن هم این است که وزارت ها از بودجه سالانه خود مقداری را به امور خانه سازی برای ماموران خود در ولایات و حتی ولسوالی ها اختصاص دهند البته در گذشته فواید عامه، عدلیه و اطلاعات و کلتور کارهایی در این زمینه به انجام آورده اند اما ساحه آن وسیع نیوده و به عنوان مثال مدیر فواید عامه در ولایات جای رهائشی دولتی دارد و ماموران دیگر این اداره که از جاهای دیگر تبدیل شده اند - نه -

رووف راصع :

در همه کشور های که مشکل کمبود مسکن و باین بودن سطح اقتصاد عمومی وجود دارد، برای کاهش بخشیدن حجم دشواری های مردم بی سرپناه و خانه به نوش مقرر های خاص وجود ندارد که به اساس معیار ها و

تا جایکه دیده شده همین اکنون در حدود پنجاه در صد آبارتمان های مکروریان از طرف مردم به کرایه داده شده است زیرا دیده میشود که در توزیع پارتمان ها عدالت و مقرر های قانونی در نظر گرفته نشده ...

مرجع دولتی به تماس آمدیم که در رفع مشکل کمبود مسکن به نحوی که شما به آن اشاره کردید سهم بگیرند که تاکنون با تأسف نتیجه بی از آن نگرفته ایم ، اما من تا باید میکنم که باید مساله کمبود مسکن در محدوده وسیع ترو به صورت افغانستان مشمول به توجه آید و تمام عوامل به وجود آورنده آن در مرکز ولایات از میان برداشته شود .

لکنه دیگر به ارتباط صحبت آقای راصع این است که ما مامورانی که از مرکز به ولایات تبدیل میشوند با مشکلات بیشتر از سبب کمبود مسکن و جای رهائشی مواجه میگردند

این سلسله تحقیقات نوام دارد . اما تمام خانه های کرایه هم به دلیل این به کرایه دانه شده است که مالک آن خانه دومی داشته باشد خیلی از ماموران دولت چون هیچ مدرک غایبانی دیگر به جز معاش اناری ندارند و برای ساکن بودن در مکروریان ناگزیر میگردند بیش از نصف معاش خود را بابت قسط خانه بپردازند و با بقیه پول خود نیازمندی های اول شان را بر آورده میتوانند به اجبار خانه های شان را به کرایه میدهند و خود در خانه های ارزان تر زندگی می کنند .

رووف راصع :

با توجه به اینکه بیشتر مامورانی که از ولایات به مرکز تبدیل شده و در کابل اقامت

ضوابطی معین شخص کرایه دهنده فقط بعد از گذشت مدت مشخص میتواند فیصدی معینی را در کرایه ها افزایش به عمل آورد مشروط به اینکه هیچ يك از تسهیلات فید شده و در نظر گرفته شده در قرارداد کم نباشد - اما در کابل و در مجموع در کشوره چنین نمیشد - شراوالی ها مقرر های بی این زمینه ندارند - ضوابط و معیار هایی که به اساس آن بشود مقدار عادلانه کرایه ها تعیین آید وجود ندارد و در واقع مالک زودتر از هر صلاحیت ها و امتیاز هابر خود ناراست مردم در حالیکه کرایه نشین حقوق تقسیم شده بی کرایه ها در این زمینه ندارد - از نظر شما آیا هیچ نقطه راهی برای رفع این نقیصه وجود ندارد - که

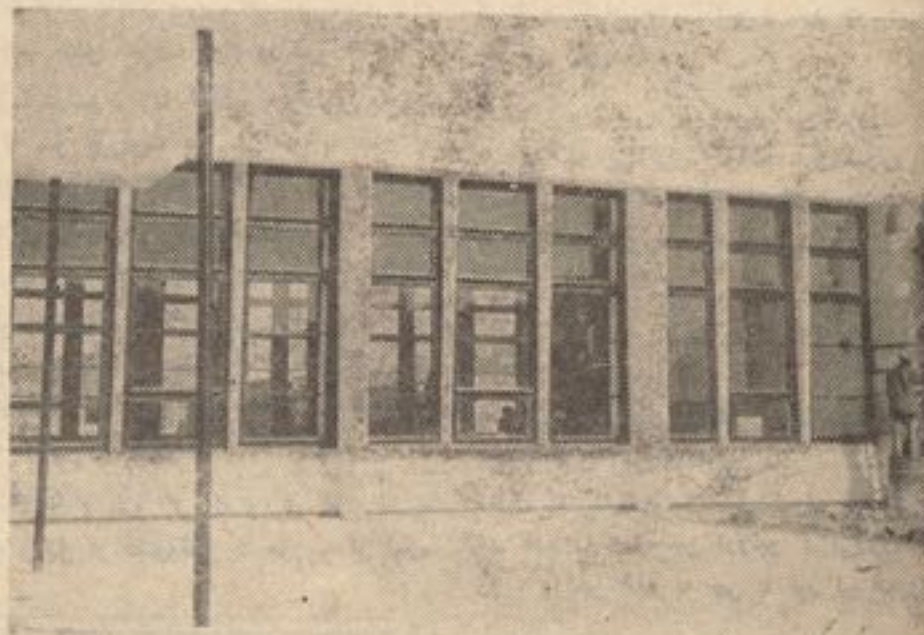

آنها که در شوربازار زندگی میکنند و آنها که در وزیر اکبر خان زندگی دارند...
نمایند که در شهر نو در منازل اعیانی سکونت می کنند - همه نمای هستند از طبقاتی بودن روح های تعمیراتی در یک جامعه طبقاتی .

در کشور ما هیچ معیاری - هیچ ضابطه‌ی و هیچ مقرره‌ی در امور کرایه منازل وجود ندارد .

شاروالی باید لوهم های رهنمای تعمیراتی را در اختیار مردم قرار دهد .

ما نباید به خاطر دفاع از شمار والی کابل چشم بسته خود را به سوی دشواری های مردم از ناحیه کمبود مسکن نگه داریم .

در کشور ما هیچ معیاری و هیچ ضابطه در امور کرایه منازل وجود ندارد

آن اقدام صورت نمیگیرد ؟
داود سروش :

من این اعتراضی واضح وارد نمیکنم که ما زمین مورد بحث معیار ها و ضوابطی نداریم، بلکه چرا - باید علل راندر شرایط به کاوش رفت در پیش از انقلاب حکومت های ارتجاعی و اهالی آن نبودند که گامی در جهت رفع دشواری های مردم برداشته شود و بعد از روزی انقلاب نیز پروپاگند های دروغین ملان ضد انقلاب در این مورد که دولت سبکیت هارا ملی می سازد شرایطی را بوجود آورد که مردم تر جیح میدادند خانه های سالی شان خالی بماند اما آنرا به کرایه دهند و اگر باز هم محدودیت های دیگری ای مالکان به وجود می آمد حجم مشکل های بیشتری میگرفت .

اکنون در نظر هست که در به وجود آوری بیار هایی برای تثبیت کرایه ها بر اساس موسیبت های آن اقداماتی صورت گیرد که این زمینه مطالعه و تحقیق توام دارد و بعد تکمیل این مرحله کار مقرره های بسیاری وضع خواهد شد .

مدیر ناحیه ۱۹ شاروالی :

وجود آوری مقرره های که برای مالکان محدودیت های تازه می وضع کند بدون شک شرایط کنونی جز اینکه موجب گردد که حاکم نشوند خانه های شان را به اینه دهند - نتیجه می ندارد - این کار در مورد خانه های دولتی میتواند عملی گردد و مفید باشد .

و تطبیق پروژه های دراز مدت که حکومت همین اکنون دست اندرکار آن میباشد - مشکل کمبود مسکن راه حل عیبیابد و دشواری های مردم در این زمینه از میان میروند - اما مساله این است که همین اکنون ما با هفتاد هزار خانواده بی سر پناه در شهر کابل روبرو میباشیم که تعداد آن روز افزون است و باید برای رفع مشکلات و نابسامانیهایی که این گروه با آن روبرو میباشند اقداماتی فوری عاجل و ضروری به عمل آید ، به این اساس از اشتراك كنده های این جنل خواهانم که بحث را در این زمینه بکشانند که با پیاده شدن چگونه طرح هایی تطبیقی بعمل این امکان به وجود آمده میتواند که تا زمان بهره کتی از پروژه های دراز مدت تهیه مسکن مشکلات مردم بی خانه راه حل یابد ؟

لطفا در این زمینه نظرات اصلاحی خود را به صورت مشخص و فشرده به میان آورید و راه نتیجه گیری جدل را کوتاه سازید!

داود سروش :

پیش از اینکه به ارائه نظر اتم در این مورد بپردازم این نکته را یاد آور میگردد که مشکل کمبود مسکن به آن درجه ای که نمایانده میشود حاد نمیشود مردم ماند طول تاریخ صدمه فراوان دیده اند و اکنون نباید مسایل اساسی زندگی شان را به شکلی به طرح آورد که گویا راه حل قطعی ندارد - از این مساله که بگذریم به نظر من باید در جهت مسایل مربوط به کمبود مسکن و علل به وجود آورنده آن تشریح و وسیع و همه جانبه صورت گیرند - در تولیدات کورانیف تهیه مسکن افزایش به عمل آید - تمام موسسات و دوائر مسوول در این زمینه فعالیت گسترده داشته باشند و تولیدات صنعتی ساختمانی تا جای ممکن بسط و گسترش

عظیمی :

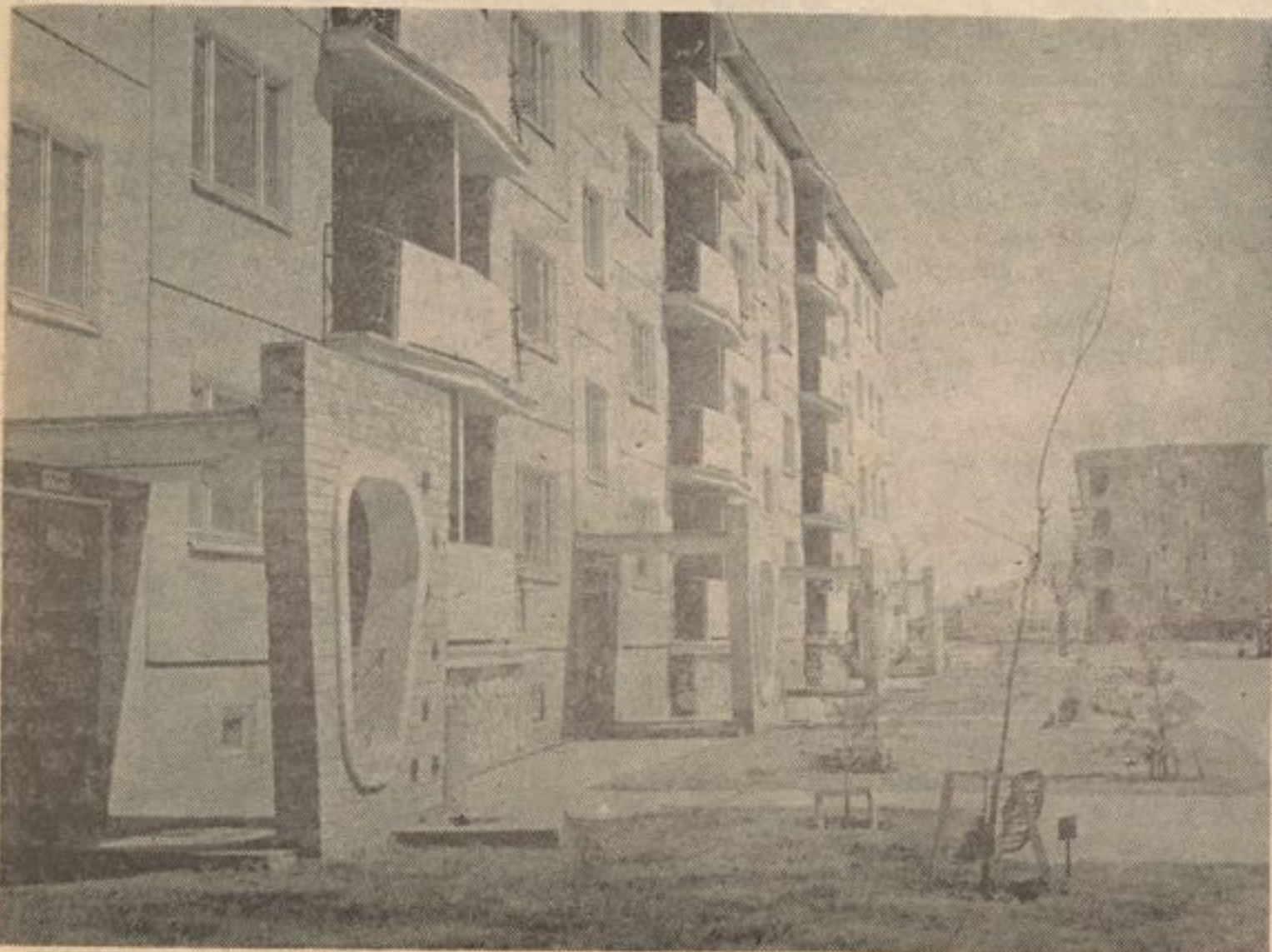
من این گفته سروش را رد نمیکنم که میگوید بر ابلیم مسکن حاد نمیشود ما باید به خاطر جانب داری از شاروالی از واقعیت های عینی مسلط در جامعه خود چشم پیموشیم و آنرا نا دیده انگاریم .

دشواری کمبود مسکن یک دشواری حاد در سطح ملی است و این واقعیتی است که کاملاً آشکار که هر چه زود تر باید برای رفع آن راه حل کاوش گردند .

به نظرم به منظور اینکه در فرصت کم بیشترین تعداد مسکن خانه های مسکونی تهیه شده بتواند نخست هفتگی نامه ژوندون که ابتکار طرح موضوع رادر مطبوعات دارد باز هم گرد هم آیی های دیگری را با دست اندرکارهای نشراتی به وجود آورد تا بایک تبلیغات گسترده و متوازن توجه تمام ادارات و دوائر دولتی به ارزش موضوع جلب گردد و وزارت ها زمینه تهیه مسکن برای ماموران بی خانه و بی بضاعت خود را از طریق فعالیت های کورانیف تهیه مسکن مسا عد گردانند .

اگر موسسات دولتی در مصارف و مخارج خود از اصل صرفه جویی پیروی کنند من اطمینان دارم با ذخیره پول هایی که اکثراً بی موجب و با موثریت کم به مصرف می آید بخشی از این مشکل حل میگردد و هر موزه میتواند تعدادی خانه برای ماموران بی سر پناه خود داشته باشد .

کورانیف تهیه مسکن باید بکوشد تا ن پنج ساله عملیاتی خود را در مدت کمتر از پنج سال به اجرا آورد و انستیتوت ساختمانی و شهری نقشه های ارزان قیمت و صحت و دارای شرایط سهل را طرح کند و به وزارت ها تا تمام

دشواری کمبود مسکن یک دشواری حاد در سطح ملی است - و این واقعیتی است که کاملاً آشکار که هر چه زود تر باید برای رفع آن راه حل کاوش گردند .

هغه ښه شين خالي سخته څنگرویدله او له څنگرويو سره سره يې مې اوی اویښکی توبولی. خودخپل ميره ، دکلی دپښ شاتور له څاره يې غبرڼه شو کولی . که څه هم چې شاتور ستونی سيخ پسرورت و او دچت تیرانو ته يې کتل . شاتور پخپله هم سخت نا کرار ويو يو ځل به پاڅيد ، ښه يوه ناک نساوار به يې واچول . او بيا به يې په زوره زوره نو کول . خو خبری يې نه کولی . شين خالی ښه لوی کړ او ورو يې وويل :
 - دباتور پلاره ...!
 خو خبره يې په مری کی غوښته او شاتور تر خپلو گڼو پريتو لاندی وغوړيد :
 - ښځی ته مونږ نه پريږدی په کرار ... ستا پوښتی بياهم گریزی ... او بيا په خپلو سوچو نو کی ډوب شو ... شاتور ته دخپل زوی مدعی معلوم و . که څه هم چې بازو گي تیر پوز که وهلی وه او په خپلی توری شملي بانگی يې خپل مخ پو پيلي و خود مکتب ملازم چانده د هغه غبر بيزندلی وچي ويل يې :
 - باتور دپښ زوی نه خطا نه شی... هم هغه و چسپي دا پسات يې و کتاوه او دلته يې شيطان خاله جوړه کړه ... اوليا په ښو نشی باندي دسکر وټو يو بلان اوریدلی و . له هری خوانه ډزی شوی وی ... شاه نور له ځان سره سوچ کاوه او

وهڅول چې نور هغو کسانو ته او مین ټپته کړی چې تاسوی به دغه سپره ژوند کی ساتلی یاست . او چی (.. صیب) ورته گوا- ښیدلی و چی :
 - هکله خو له سمه خو غوه !
 نوشاتور خپل ادت اویه تورو اوسپنیو وینتا نو کی پټ ټپرون یو لی و چی :
 - زه خوځ تر یو لم چی ښوونځی دجوړیدلو مخه ونیسی .. که خوځ را نژدی شی پاتی سټک به یې ککره ور ماته کړم . او کلیوال چی نشا نور په میرانه خبروو او پو هیل چی ټول بزگران ورسره ملگری دی له تعجب نه په وازو ستر گو په شا شوی وو .
 (صیب) اوباتور به چی په مری اوژو نسی کی دچاپه چناری او خیرات او یادگوم کلیوال په واده کی سره مخا مخ شول نو یواځی به یې یوه سره او یې خولده ستی مه شی کو له او هر خوځ به خپلو پرو چنیو ته ورغلل او کښینا ستل : د (صیب) نه به کلی مخور لکه بازوگی او نور ورتول وو خود باتور شاو خوانه به دکلی بزگران ختگران او نور اوستا کاران . تل به (صیب) نه په حجره کی کینا سته او باتور به سره له نورو بزگرانو او کلیوالو دحجری مځی ته پر ختمکه ..
 ټولو کلیوالو ته پته وه چی د ښوونځی په جوړو لو کی با نور او دهغه پلار د کلی پښ

پوهو لو اوسری کولو لپاره مود ښوونځی په وټانی کی کار نه را یو لو خپه کیری .. نا خو د ځان او دخپلو اولاد و لپاره کوی .. نا چی زه په ښوونځی کی وروسته تر غرمی کار کوم ... نا چی زما پلار دوتانی داوسپنی ټول کارونه وړیا کوی او داچی زما ترور دی یی له مزده په ښوونځی کی ختی کوی نا گتی مزدوری ده او یا مون مزدوران یو څه ... ها .. وویاست !
 او کلیوالو یو بل ته کتل . د باتور منطق ته دهر وخت په شان یې شوی وو ... شاتور خانته ورییاد کړل چی څنگه بازوگی پر آس سپور دپښ دو کان ته راژدی شو چی په بزگرانو باندي و یره خپره کړی ... خو باتور خپلو خبروته دوام ورکاوه :
 زما درندو ، زما حقدارو او سپین ږيرو! آخر تا سو یو قوت یا ستی خو په ځان نه یو هیری ... که تاسو یو دبل پښی ونهوهی او یو له بله سره نژدی شی خوځ مو له شی ما تو لی خوځ مو له شی مزدوران کولی ... وگوری لدی پتی نه داسیرغی څنگه یوه یوه الو غی ... یوځ یې خیزی او به هوا کی مری ... خو که نا په یوه وار سره را وخی نو څومره ستر اورنگولی شی ...
 بزگران د بازوگی له وپری نه پرته به میرانه ولاړل او ښوونځی د جوړ و لو لپاره

کلی کی انگاره شوه چی (.. صیب) لسا پولی نه ها خواکته گریڼه او څه موده هم یی بازوگی ته هم احوال وړ گریږچی پسا کلی کی نور نه خانیزی راځه له مون سره . ملگری شه ... او بازوگی هم پښی کړلی دی . کله چی (صیب) او بازوگی کلی پریږیو بزگران یی خو شا له شول خو له شاتور سره همیشی اند پښته ملگری وه . څکه د هغوی نیت پاتور نه ښه نه و . هغوی یو هیل لار ښه پته وه ورته چی دا کلیوال او دا بزگران داخترگان او اوس تا کاران چا په کلی کی لمسولی شی چی د مخورو په گټه په اشرو نو کی گڼون وکسری او خپل حق و مساوی .. او دا بزگران چا داتلاپ په مور چو کی خای په خای کړیدی .
 له پاتور سره د هغوی سخته وړانه و او کر که یی تری کو له . او شاتور نه پته وه چی (صیب) او بازوگی په هیڅکله د ده زوی با نور هیر نکری ...
 هسی خو دغد انقلابی لوتمارو وړانو وټکر او خو تری گوزارونه له پتخو میاشکو راهیږ ددوی په کلی باندي پیل شوی وو . خو د دی دوه را دوستیو اوونیو کی یی زور اخیست وو . و ډیر ځله به چی با نور لږ څه وپاندي وروسته شونو د شین خالی زده با دین دیده او پر له پسې به یی دباتور کترو خور دپښ دو کان ته لیز له چی «هکله» شو؟ شین خالی به باتور «هکله» باله . خود کار په شاتور په قبر کاوه او تر څه خواپوا به یی ورلیدل .. څکه شاتور نه پته وه چی باتور وروسته تر مازدیگره په ښوونځی کی څه کوی .

((هغوی چی ژو ندی دی))

دشپید ملگری نیک محمد دلوری په یادچی وینه به یی په ځوانانوکی نوی غورځنگونه بیداکوی

معلم خمر کان وینبوی

امین الغالبور

هغه صحنه یی مځی ته را غله چی کلیوالو غوښتل ښوونځی جوړ کړی خو (.. صیب) مخالفت کاوه او هملدا یی وپل چی :
 - که دا «شيطان خانه» مو جوړه کړه ښه ورځ به ونه وینی ...
 او بازوگی هم ډیری هلی ځلی وکړی چی دښوونځی د جوړ یډو مخه ونیسی خودا پاتور و ، دده زوی و چی د(صیب) او بازوگی په مقابل کی و درید . بزگران یی قانع کول . په آیا تو زوی وچی د (صیب) او بازوگی په مقابل کی ودرید .
 فرض ده ، او کلیوال ماشومان دی ښوونځی نه ولاړ شی .
 تر هغه وروسته د (.. صیب) نیت پاتور ته وران شو . که څه هم چی پاتور په خپل کار لگیا و . نورځی له خواپه یی له کلیوالو ما شو ماو سره لوست وایه او وروسته تر غرمی به یی د ښوونځی په وټانی کی ختی کولی . ورځ په ورځ د ښوونځی دیوالونه پورته کیدل .
 شاتور ته هغه ورځ هم ورییاد شوه چی باتور د(صیب) په هڅکی بزگران دی ته

ډیری ډیری گا للی وی . باتور هن خپل ماما چی په کو زکلی یی کور و او ایستلی وچی د ښوونځی لپاره د یو څه تیرانورسته وکړی او خپل ترور زی یی چی ختگر و مجبوره کړی و چی د جومی په ورځ هم د ښوونځی په ودانولو کی مرسته وکړی او یوه ورځ داسی هم داغله چی کلیوالو نه لغو پشکل چه دښوونځی په جوړولو کی اشروکړی . با تود خپلو زده کوو نکو ته وویل چی خپل پلرونه وهڅوی چی سبا د پښ د دوکان سره راټول شی .
 شاتور هغه صحنه خانته وړ پیاده کړه چی بزگران د پښ له شو کان سره خواره واره ولاړ وو او یولیم غبر داسی هم پورته کیده چی مونږ خو دچا مزدو ران نه یو ...
 خو باتور هغوی ته په ډیره تر هسی سره وویل :
 هکله چی بازوگی او دکلی نور مخور په تاسو باندي ناحته اشرونه کوی ، لیری درباندي راوړی ، خپل پښی درباندي اړوی .. دخپلی کالا د جوړولو په کار کی مود پشخی دختی دپتخو لولپاره اشرونه دربولی ستاسونسه غبر هم نه خیزی ... خو چی د خپل اولاد د

یی اشرو کړ .
 خو شا نور ته هغه ورځ هم پیکه وه چی دا سپرغی سره یو ځای له پټ نه والوتلی ... او اوری و لگاوه .
 داقلاب لمبی کلیو ته ورسیدی . کلی یی وړیا کړل او هغه ورځ بزگرانو ته نه هیرید ونکی وه چی بزگرانو خپل با نور ملگری پاتور د ډیر حق بین او عادل ملگری په څیر په خپلو او پود ښوونځی تر خولی واور ساوه او باتور هغوی ته وویل :
 -موری زما درندو ... څنگه سپرغی سره یو شوی او څنگه دسپر غیو قوت داقلاب لمبی بلی کړی . اوس نو تاسو هیڅوک نه شی سره بیلولی . ستا سو قوت اوس داسی قوت دی لکه دآبا سټک چی ډیره قوی اوسپنه و یلی کوی او پلنوی یی ...
 اویه سل مونو بزگرانو چیغه کړه :
 ژوندی دی وی زموږ آشنا شاتور !
 اوپښ څه دخپل زوی دوینا پهوجه او څه هم دبزگرانو د خبرو له امله په زړه کی د ویاځ احساس و کړ خو خپل له خو لوږک او گونځی مو نشی تندی یی لهخپل درانده سر سره کښته وچاوه او یواځی موسکی شو...
 ترد غی پښی دو ه اوونی و روسته یوسپاه

باتور به وروسته تر مازدیگره له کلیوال او بزگرانو سره کتل . هغوی ته به یی خبره کولی او هغه وسله چی له ښاره به راننلله په بزگرانو باندي ویشله او دغد انقلاب لوتمارو دقابلې لپاره به یی د مقاومت د تم سنبالولی ...
 له تری کلونه دمنچنوپښواحوالو نه راننل اشراو ودیلاتی کلی چومات وسوزاوه ... اشراو په جومات کی په جمی باندي ډزی وکړی . اشراو دکلی اخلوند چی ورسره ملگری شوی نه و وواژه ... اشراو دیستانی کلی ښوونځی ته اور واچاوه او ماشو مان یی وریت کړ او داسی نور ...
 په داسی حالاتو کی په شاتور په سوچ کی ډوب شو خود شین خالی له زړه نه په نان پښو ښاهار چاپیر شو او سخته به یی غوړیږ له .
 اوهغه ښه په کلی باندي ژوری او پشمن جو بیتیا خادر غوړولی و . یواځی دگرو یو له پسی آوازونه اوریدل کیدل اونور هیڅ څه او غون نه و .

هدف پوهیدلی وهغو مړه هم د ضد انقلابی لوټمارو او غلو سر یې خلاص شوی و . نو ځکه جیفه پورته شوه :

سپا سپار کلیوالو خپل عزیزان خاورو ته وسپارل . ننیو و نخی مخی ته د باتور معلم او ځمر کانو هدیره جو و ه شوه او سری جنسی سپیدانو جنیوی برقبرو نو با ندی وریدلی ... خود کلیوالو به غورو نو کسی ننیو نخی زنگ پرله پسې شر تگیده ه و په نه تم کیدو نکی نو گه شر تگیده ه ...

داد باتور د شهادت دریمه شپه وه . خود شین خالی اویسکی نه و چید لی . داندی شپې یې تر سپاره ه په اند پیننو او مړاووا او بشکو کی تیری کړی وی . دلسم وار لپاره یې خو له جوړوله جی شانور وپو پستی . خو شا نور غوریده او خواب ی نه ورکاوه د کلسی بېس جی خپل شا هین له لاسه ورکړی و پوهیده جی شین خالی څه تپوس کوی . شین خالی د تپوس کول غو پینل :
ششیرین آکا لور ما مونی به چیری وی؟
ما مو نر دبا تور انجل وه ....
کابل - د مکروریون ۱۰۶م بلاک
۱۹۸۰د کال د جون ۱۴ نیټه

هدف پوهیدلی وهغو مړه هم د ضد انقلابی لوټمارو او غلو سر یې خلاص شوی و . نو ځکه جیفه پورته شوه :

جی دا خیبت اولوی شیطان دونه خلاص نه شی ... او بیا په ننیو نخی باندي د نورو باران جوړ شو .
دنیوونخی ملازم ماشین جلاوه خریدی کسی دنیوونخی دوره لاندی یې خلاص شو دوازه پروانو خوله باتور دیوی سیمی لپاره پسرول وکړ خو بیا یې هم زنگ و شر تگاوه .
وروسته بیا باتور واوریدل چې له کلی نه

بخ نه ننیوونخی له نورو سره یو خای دځمر کانو برید داروان دی اوله زنگ څخه دورو سستی سرنک له پورته کیدو سره یوله ځمکه او اول آسمان ، کلی او غرونه د باتور په سرو خرخیدل او زنگ غلی شو . دنیوونخی ملازم لیدل جی څنگه غله او سیمی کونگان وروسته دنیوونخی تر سوز ولو په شاکیری اونیستی نه پخوانو چمتو کوی . پخپله یې د باتور سر پر خپل زنگانه باندي کپشود او ځمر کانو ته یې وویل جی دشمنان تعقیب کوی ... هر څه یې جی غورویو له باتور نه غیر نه خوت . تیت

گولیو یوه شیبه هم باتور ته امان نه وور کاوه جی سوچ وکړی . پندی وخت کی دوه تنه کلیوال و لگیدل او ملازم جیفه کړه :

معلم صاحب ملگری و لگیدل ..
خان پیننگ کړه اویوه شیبه غله مشغول وساته ...
دربینتا دلیکی په خیر یې یو فکر په ما غروکی تیر شو را کوژ شو و خان یې د ننیوونخی جویلی ته ور ساوه . د ننیوونخی نزلک سبک یې واخیست او پر له پسې یې د زنگ به شرتگولو پیل وکړ .
دغه فکر په هغی سیمی کی دیوی معجزی د پینیدو حیثیت درلود .
زنگ هماغسی شر تگیده او پر له پسې شر تگیده ... دیوی لنډی سیمی لپاره نژی په ننیوونخی باندي بندی شوی . خوبه کلی د گولیو باران زود واخیست په ننیوونخی با نندی د نورو سپکینو باتور ته دام و و کسپ جی په کلی کی ځمر کان راو پین شویدی . او دا هغوی دی جی ضد انقلابی لوټمارو جنگی محاسبه یې گلوپه کړیده ځمر کانو د معلم صاحب او ننیوونخی آواز ته لیک و پیل و ...
زنگ هماغسی شر تگیده ..
هغو مړه جی ځمر کان د معلم صاحب په

باتور غر مه هم ډوډی تهنه و نسی . له سپاره داعیسی یې کلیوالو ته تړونکو نه ویشل . ځکه چی هغوی د انقلاب د دفاع په نوم او د وطن د مورد د نجات په خاطر د امنیتی قواوو د تقوی لپاره ورغو پینتل شوی وو او هماغه ورځ سپار له کلی څخه خو خیدلی وو ....
دشپې لس بجی وی چی د کلیوالی ننیوونخی پر دروازی باندي لومړ نی نژی وشو .
د پویک غیر د غره بیز کلی په قضا کی تاور- اتاو شو ... په ننیوونخی کی سر بیره په با تور هغه شپه په ننیوونخی کی ملازم او دری تنه نورو بزگرانو بیره کوله .

باتور دغیر په اوریدو ماشین را واخیست خپلو ملگرو ته یې و ظیفی ورکړی او په دری خوا ووکی یې تقسیم کړل . متقا بلی نژی پیل شوی . باتور لیدل جی په کلی باندي هم سختی گولی اوری اوداسونو د پینوله نالونو څخه بریناوی خپریزی .
خو سیمی وروسته پر ننیوونخی باندي نژی لایسی زیاتی شوی . لکه جی د لوټمارو اصلی هدف ننیوونخی دی چی بایدوران شی او باتور ووژل شی . ننیوونخی دا وخت د پولو خلکو او انقلاب د هیلو مړ کړ و .

گردوگاه دیگر نیز چنان در تالعات غوطه و درش
می سازند که اشک بچشم می آورد و غم گسنگ
پسر ایسام و خواستی و لذت
بخش در دلش خانه میکند .

و در تمامی این لحظات ، در همه ی دقایقی
که استاد می نوازد و آهنگها را یکی پس دیگری
به اجرا می آورد لبخند گرم و مهربانانه اش روی
لبانش پاشیده است و نگاهش در سکوت سختگوی
خود گاه نوازنده از گروه ارکستر را مسورد
تشویق قرار میدهد و گاه هم کمترین اشتباه
را که به وسیله نوازنده دیگری رخ داده است
شماخت میکند .

اینک برنامه هنری پایان مییابد و استاد
در میان کف زدن های ممتد و قطع نشدنی
آنانیکه در محفل هنری او گرد آمده اند از جای
برمی خیزد سری به تعظیم فرود می آورد و
استیج را ترک میگویند .

بی آنکه اندکی نرور از این همه استقبال
و تشویق و مورد توجه بودن در سیمایش نقش
بسته باشد ، آری چنین بود هنر استادی که
اینک جای او در میان ما خالی است و اشک
در چشم دوستان اران هنرش هم چنان نشسته .
روانش شاد باد که بزرگ مردی بود در هنر
معاصر کشور ما .

استاد محمد عمر این بی عمتا نوازنده رباب

از: ر. دریا

این خبر هیجان انگیز و درد ناک بود . استاد محمد عمر مرد

...ور باب

در کشور ما

بی پدر شد

«او میگفت :

سارزو دارم وقتی چشم از جهان فرومی بندم
اطمینان داشته باشم که هنر رباب نوازی در
کشور من زنده میماند و مگر نه در آرامش نخواهم
مرد .

«استاد محمد عمر در هنر رباب نوازی هنر مندی
بی همتا در کشور ما و در جهان بود - چرا که
این هنر بومی در کشور های دیگر استادی
ندارد .

• پنج استاد بزرگ و دانشمند مو سیبی
استادی محمد عمر ربابی را مورد پذیرش
قرار دادند و این عنوان هرگز بر اساس ذوق
و خوش آمدن فلان مسوول دولتی و یا شخص
با نفوذ بهوی اعطاء نشده است .

«استاد بودن هرگز معنی آن را ندارد که
انسان از آموختن بی نیاز گردد ، چه بسا اتفاق
افتاده است که من از شاگردانم رهبری تو را
آموخته ام .
«امروز هر کس که در کشور ما و یا در گوشه یی

از جهان نیک رباب مینوازد به نحوی شاگرد
استاد محمد عمر محسوب میگردد .
«کمتر اتفاق می افتاد که در دستر خوان
ظفرانه او چند نفر همچنان غذا صرف نکنند و بعد
از آن آهنگی نیز از رباب استادن نشنود .

• انگشت ها با توانایی و هنرمندی روی پسرده
های رباب می لغزند ، پائین می روند و بالا می آیند
تار ها به صدا کشید ، میشوند ، در زیر لب
واوچ و فروری نوای شادوست گننده و با محزون
و غم انگیز خود - حرف میزنند ، ناله می کنند ،
فریاد می کشند و انگار می خوانند همه تا اثرات
آشفته روان آدمی را ، همه تا آرامی ها و بی
قراری هارا و همه شادیدا و ناساد کامی ها را
در نوای شور انگیز خود انعکاس دهند .

تارها زیر فشار انگشت دست استاد به لرزه
می افتند و در هر لرزش و نوسان خود حالتی
از احساس گرم آدمی را به تبارز می کشند ،
انگار می خواهند باز تابی باشند از آندوه شکست
ها و غرور بیروزی ها ، از خشم های گریزنده

بسا اتفاق افتاده است که من از شاگردانم رهبری تو را آموخته ام

رباب این سازمحلای افغانستان برای محمد عمر فقط يك آله نواختن نبود بلکه استاد در نوای این ساز خود را مییافت .

آواز خوان اعطاء نمیشد - بلکه رسیدن به این مقام مستلزم داشتن آگاهی ، دانش و تسلط کافی در زمینه هنری و گذشتادن جلسه های امتحان در نزد استادان آگاه بود و استاد محمد عمر همه این مراحل را با پیروزی دنبال کرد و آن روز این پنج استاد برای تعیین سر نوشت هنری محمد عمر ربابی به شور نشسته بودند در حالیکه قلب نوازنده از شدت هیجان و التهاب در سینه به شدت می تپید . بالاخره در وازه اتاق باز شد و یکی از استادان صدا زد :

استاد محمد عمر بیایه درون !

و به این شکل استادی او مورد پذیرش منتهان و بعد از آن مقامات رسمی قرار گرفت . استاد محمد عمر هرگز نمیخواست دانشش در زمینه رباب نوازی با او یکجا در گورستان بخوابد ساز این رو با تمام توانی که داشت در تریبه شاگردانش میکوشید و استعداد های جوان ربابور و شکوفا می ساخت .

او چه در داخل و چه در خارج کشور شاگردانی فراوانی داشت و نه در کشور ما و نه هم در خارج از مرزهای ماهرگز کسی در نواختن رباب بیای او نرسید و از این رو رباب نواز بسی همای کشور و جهان لقب گرفت ، اما از افتخارات اوست که امروز هر کسی که نیک رباب می نوازد و کارش از ارزشی بر خوردار است به نحوی از دانش گسترده استاد محمد عمر استفاده برد ، و مایه های هنری خود را به همت او شکوفا ساخته است .

لطفا ورق بزنید

صفحه ۱۳

را هم زمزمه میکرد .

پدرش که شاهد استعداد پسر در آواز خوانی بود باز هم مشوقش شد و آنقدر کوشید تا صدای پسر نوجوان به یکتگی رسید . وقتی رادیوی کابل گشایش یافت محمد عمر بیشتر به قسمت آواز خوانی جوان به اجرای آهنگهای پرداخت که در آن زمان هواخواهان زیاد داشت ، اما کوتاه مدتی پیش گذشت که شوق آواز خوانی را از سر راند و تنها به رباب پرداخت .

رباب این سازمحلای افغانستان برای محمد عمر فقط يك آله نواختن نبود استاد در نوای این ساز خودش را مییافت و خودش را فراموش میکرد او غم هایش را از پرده های رباب بیرون می ریخت و در خلوت با همین ، وسیله بود که به آن حالت روحانی دوست داشتی ، آن خلصه پر کیف دست مییافت

استاد محمد عمر هرگز از اندوختن دست نکشید ، او هر چه میدانست تشنه تر می نمود و باز هم میخواست بیاموزد شورهای تازه را کشف کند ، نواهای نورا از تارها بیرون کشد و شکل تار خود را علمی تر و فنی تر سازد ، مشق و تمرین او در نواختن رباب و سودجویی از درس استادان هرگز برای او پایانی نداشت . تا اینکه در رباب نوازی به مرحله بی همتایی رسید و شیوه کارش مورد توجه بزرگترین استادان موسیقی وقت قرار گرفت .

استاد قاسم ، استاد غلام حسین استاد بیگل استاد معراج الدین و استاد چاچه محمود که هر یک از دانشمندان و نام آوران دوران خود در هنر موسیقی به شمار می آمدند کسانی بودند که بعد از سرور و مشهوره فراوان پیرامون شیوه کار محمد عمر ربابی و مهارت و آگاهی و توانایی او در نواختن و میزان آشنایی اش با اساسات موسیقی هند بر آن شدند تا لقب استادی رابه وی اعطاء کنند .

روزی که شورنهایی این استادان بعد از یک جلسه امتحان چند ساعته از يك اتاق در بسته جریان داشت برای محمد عمر روزی بود فراموشی

در کشور ما و در جهان ساز آن روز که چشم به دنیا گشود موسیقی در گوشش طنین انداخت او در تمام مدت زندگی کوتاه اما بارور و پرثمر خود با موسیقی زیست ، تا آخرین لحظات زندگی اش هنر خود را در خدمت دوستان هنر قرار داد و تا چند ساعت پیش از آنکه چشم از این جهان بربندد می نواخت و شادی می برانگاند .

آن شب ، شب مرگ استاد هنر مندان کشور از رادیو تلویزیون و سینما و تیاتر و آنانی که در شعر و قصه و نقاشی به آفرینش می پرداختند همه در محلی گرد هم آیی داشتند و او ، استاد محمد عمر در این شب ، شبی که برای او فریاد نداشت ، ساعت ها رباب نواخت و گروه نوازندگان محلی را رهبری کرد .

استاد در این شب سیمای اندکی خسته بی داشت ، مثل همیشه نبود ، کم حرف میزد اما پر شور تر از همیشه می نواخت ، انگار میدانست که این آخرین دیدار او در جمع دوستان است ساعت ازده گذشته بود که محفل پایان یافت و استاد راهی منزلش شد و صبح وخت بود که ناگهان خبر مرگ استاد همه را مبهوت ساخت و همه دوستانش را به سوی خانه اش کشانید .

استاد محمد عمر هفتاد و پنج سال عمر کرد هفتاد و پنج بار بهار را دید و هفتاد و پنج بار هم شاهد برگریزهای پاییزی و سوز سرمای زمستانی در دنیای ما بود .

سال ۱۲۸۴ شمسی بود که او در خرابات آنوقت کابل دیده به جهان گشود پدرش محمد ابراهیم رباب نواز و طبله نواز مشهور و شناخته شده دوران خود بود و پس از همان خردسالی و در سنینی که هم سالانش جزیه بازی نمی اندیشیدند به آموزش مبادی موسیقی نزد پدر پرداخت و هنوز پیش از نه سال نداشت که وارد عالم موسیقی شد . خود رباب را بدست گرفت و هنر نوازندگی رابه آغاز گرفت .

رباب نواز نوجوان آنوقت صدای گرم و دلنشین داشت و گاه هم چنان که می نواخت بیت و غزلی

استاد محمد عمر هفتاد و پنج بار بهار را دید و هفتاد و پنج بار هم شاهد برگریزهای پاییزی و سوز سرمای زمستانی در زندگی بود

تکامل خود میرسد و شاگردان امروز همه استادانی
توانا میگردند و هنر رانه در خدمت پولاندوزی
بلکه در خدمت مردم خود قرار میدهند و بادست
آورد های هنری شان تجارت نمیکنند .
و بسیاری دیگر و در مصاحبه دیگر بود که
گفت :

سذلم می خواهد بیاموزم و باز هم بیاموزم
برای من لحظاتی که چیزی نورا فرا میگیرم
از بهترین لحظات زندگی من است استاد بودن
هرگز به آن معنی نیست که انسان از آموختن
بی نیاز گردد . چه بسا که من از شاگردانم
نکاتی را فرا گرفته ام .

در این زمینه که هنر مند راستین جامعه
باید از چه خصوصیت هایی برخوردار باشد
همیشه میگفت و تاکید میکرد که هنرمند باید
نمونه از رفتار نیک ، گفتار نیک و پندار نیک
باشد - با مردم مهربان زندگی کند - هنرش را
در خدمت خلق قرار دهد وقتی يك لحظه
غرور رادر احساس خود جای ندهد و آموختن
را فراموش نکند . و به راستی خود چنین بود
و چنین زیست .

اوبا هیچ کس رقابت نداشت ، از موفقیات
دیگران خوش می شد و با همکاران صمیمی و
مهربان بود این صفات پایه های محبوبیت او را
استحکام می بخشید چنانکه شاید کمتر کسی
را بتوان یافت که از او جز به نیکی یاد کنند
استاد محمد عمر در کنار شاگردانش

استاد محمد عمر در کنار شاگردانش

موسیقی معلی آن عشق میوزیک و در راه بار
وری و شکوفایی آن با تمام قدرت کوشید چه
بساترانه ها و آهنگهای فراموش شده را که او
از بونه ی فراموشی بیرون کشید و به آن زندگی
دوباره بخشید و چه زیاد آهنگهای رادر موسیقی
بومی که او رنگ و جلای تازه داد و با خصوصیت
های فنی و مصلکی به اجرا آورد و از این رو وی
در شمار انگشت شمار کسانی است که حتی
فراوان در موسیقی کشور ما دارد و شاید مدت
ها بگذرد تا استادی دیگری به توانایی او در رباب
نوازی و رباب شناسی در جامعه ما ظهور کند .
بقیه در صفحه ۵۰

را ، در میان خانواده فرار داشتن را و هنرم را
در خدمت مردم خود فرار دادن را هرگز نه به
پنجاه هزار افغانی معاش ماهانه و نه به خیلی
بیشتر از آن سودا نمیکنم .
من مرد آزاده ام و به فقر شرافتمندانه ام
هم افتخار میکنم .
و در همین گفت و شنود بود که استاد در جواب
سوال دیگری چنین گفت :
سذلم می خواهد آرزو دارم آنگاه که مریم
اطمینان داشته باشم که هنر رباب نوازی
زنده میماند و موسیقی در کشور من به اوج

در نگهداشت زندگی به ابتدای ترین شکل
ممکن آن مورد نیازش بود ، دل نیست ، خودش
در يك گفت و شنود اختصاصی بعد از
سفری که به امریکا داشت صورت گرفت .
در همین زمینه به پاسخ يك پرسش نگارنده
گفت :
درست است که بمن ماهی بیش از پنجاه
هزار افغانی حقوق میدادند و انتظار داشتند
که مدت طولانی در کشور امریکا اقامت کنم
و به تدریس رباب نوازی در آکادمی های موسیقی
آن کشور بپردازم اما من بودن در کشور خودم

مرحوم توکل شاه ، اگر ام روح نواز ، میرمحمد
عتیق الله ، نثار احمد ، بلبل شاه ، خلیل صدیق
غلام حسن و حبیب الله از شاگردان به شهرت
رسیده استاد محمد عمر میباشند که هر يك
در زمینه کار خود از موفقیات چشمگیری برخوردارند
و این ها سوای صدها شاگردی اند که استاد
آن ها را به تربیه گرفته و اینک در همه جای
کشور و در بسیاری از نقاط جهان مکتب او را
بیای ایستاده دارند و از روش او در رباب
نوازی استفاده می کنند .
استاد محمد عمر بارها به کشور های اتحاد
شوروی ، هند ، ایران ، یوگوسلاویا و چین سفر
کرد و باری هم در ایالات متحده امریکا به طراحت
مقامات هنری این کشور به سه تدریس
رباب نوازی پرداخت و شاگردی رادر شوروی
و امریکا به تربیه گرفت استاد محمد عمر علاوه بر
مبارتی که در نواختن رباب داشت آهنگسازی
ماهر بود و رهبری ارکستر معلی افغانستان را
نیز خود عهده دار بود . تعداد آهنگهای او به
صدها میرسد ، او در رباب نوازی سبک خاصی
را ابداع کرد که خصوصیت های آن را باید
رباب نوازان معروف و استادان فن به شناخت
آورند .

در مهمان نوازی کمتر هنر مندی بیای او
میرسید و کمتر اتفاق می افتاد که دور دستخوان
او خالی از مهمان باشد .
شاگردانش به خاطر صفا و صمیمیت و مهربانی
استاد احترامی فراوان برایش قایل بودند و
روزی نبود که یکی دو نفر آنان از کابل و یا
نقاط دور دست کشور درب خانه اش را نکوبند ،
غذای با اوصرف نهند و بعد از نان پنجه ربابی
استاد انه نیز نشنود .
او انسانی فقیر و وارسته بود که هرگز در
تمام دوران عمر خود به مادیات بیش از آنکه

در محکمه فایلی چه خبر است؟

مرد دهر چه تو به می گفت

زن قبول نمی کرد

شوهر زن جوان قیافه خسته و لبها سپای
کنیف داشت چشمها و الا شه ها پیش فرورفته
و بینی تیغه زدگی اش توجه را جلب می کرد
و وقتی حر فهای نه تمام شد سرد گفت:
هوش کنید که حر فهای ایندو زن را باور

نکنید هر دو نشان دو شو هستند در حقیقت
طاقت بی یولی مرا ندا رند تا همی پارسان
در خیر خانه تا توانی داشتیم که بی یولی
شدم و رهایش کردم و فعلا يك بو جسی

دارم که هر صبح آتزا بدوش می اندازم
و ما لبای کهنه را از خانه ها جمع میکنم
یعنی کهنه زری کو هستم و روزگار خود
را می چلانم و قوت و لایموت می کنم
مگر چه کنم که اینها قناعت ندا رند در
همین اواخر زلم سر پشوا شده و اگر
مقصدش این باشد که برود و يك شوهر
جوانتر بگیرد همرا ی پدر خود غلط کرده
اگر گلویم را بز نند حاضر نیستیم او را

زن جادری دار گفت: پدر، این چهار کودک زیبا و معصوم را رها کرده و بی عیش خود رفته است

وقصه ی زنی با چهار کودک زیبا

و معصوم

اینبار باز هم فریاد زنی از عمه بلند تر
فضای انا قدری محکمه را فرا گرفته
بود. با وجود یک لحظی آرام داشت مگر
صدایش خیلی بلند بود طوری که از درد
درویشی حکایت می کرد. او زن جوانی
بود که چشمهای کوچک آبی، پوست
سفید و نیغی زیر گلو داشت، گرتی دامن
گلایی پشمی و چادری چناری رنگ بس
داشت که آتزابالا نموده بود. (بگفته
خودش طلبی هستند)
او خوش را نوریه واز رنگ روان
کوستان معرفی نموده و اصرار
داشت که با طلاق موافقه شود و مرتب
میگفت دیگر از خانه و زندگی با ایسن
مرد تو به حیث حیات و جوانی من که در
پای تو صرف شود، تو مرد بیگانه و بیباز
و مفت خواهی، مگر دیوانه شده ام
که با ز خود رازیرت و کوب تو بیاندازم
با امانه فحش و دشنام .

عادت کرده بود .
مادر کلان زن جوان کمی آنطرف تر
نشسته بود زنی مسنی بود که بز حمت حرف
میزد و لجا غور پیش از حد بزرگش که از
پخن پیرا هن چنیش بیرون افتاده بود در
نگاه اول توجه بیننده را بخود جلب
می نمود . گاه گاه هی داخل صحبت زن
جوان شد موحرفهای او را قصد یقی
می کرد و میگفت دختر بیچاره دوست میگه
مرد که بی رنگ کار نمی کند و زنا خانه
به خانه مزدور میسازد و هم اگر بی گفتی
کنند لت و کتک ز یاد ی ناراش
میکنند . مگر خدا کند که سر عقل
بیا یند و زنگی آرام و راه راست را پیش
بگیرند از سببی که جو چه دارند و آینده معصوم و گرفتار در بغل پدر نشسته .

او طفل معصوم با ز چطور شود . حیث ای رها کنیم . آخر منم جان می کنم و زحمت
می کنم برای همین خانه .
زن گفت : حالی سر گب خود ایستاد
هستم طرفت که می بینم موها یم سیخ
می شود اگر همین حاله آشتی کرده
برویم به مجرد رسیدن به خانه مرا زیرت
و کوب می اندازی آخر چرا مرا طلاق نمی دهی
و چرا مرا برای زجر و شکنجه نگهدارنده
ای ؟

مرد مرتب اصرار می کرد: او زن بی از عریضه و عریضه بازی بگردد و بیخانه برو، هر چه
توبگویی قبول می کنم .

و رویش را بطرف من نموده گفت:
گفت : او هقاسی صاحب خواهی می
کنم . قستان میدهم که مرا از سر
این مرد خلاص کنید .
و ادامه داد: چهارده ساله بودم که
با این مرد بزور عروسی کردم و تا کنون
که تقریباً ده سال از آن وقت میگذرد
یکروز آب خوشی از گلویم پائین رفته
و تا کنون در پیش از ۳۰ تا چهل خانه میزور
بودم . ام ، در هر خانه ایگه می بودیم بعد
از مدت کوتاهی جزایب گفته می شدیم
و عنتی مهمان زیاد ی بود که شوهرم
پخته می آورد و خوش بیهانه های مختلف
از خانه بیرون می رفت و بعد از مدت
طولانی غیبت او با ره سرو گله اش پیدا
می شد و واضح است که صاحبان خانه ها
بعد از متوجه شدن این موضوع قهر
شوند و جل و پوستک ما را بکوچه اندازند
در تمام این مدت به عذر و زاری و گریه
های من توجه نمی کرد . او به بی غیرتی

مرد رویش را بطرف من نموده گفت:
گوش کنید همیشه جان همه حرفهایش
سرتا یا دروغ است همی هشت روز پیش بیهانه
اینکه خانه نه خودمی رود از خانه بیرون رفت
در حالیکه آنجا رفته بود و چند روزم بودم همه
چرا را گفتم ، به تمام سفاخانه ها و ترفایکی
عاسرزدم مگر انری از او نیافتم منتظر شدم تا
خودش بیاید، خودش آمد من برادرانش
احوال دادم، آنها او را چند سیلی و جیبلاقی
زدند و همی موضوع بود که زن خشمگین و
امروز عریضه کرده و هر دو پا را در يك
موزه کرده و طلاق میخواهد عریضه اینک
من محکم بگیرم مش که کجا بسوده . زن
میگوید خانه نه ام بودم او نه از ش
بیر من ، مگر نه در پنجمت خانوش هاند
و حر فی بلب لیا و رو .

تنگناستی گناه نیست

اشخاص

تار نسوف گردی گریبج (گردی)
(یک تاجر)

تروتمند
پلگیا یگرونا (پلگیا)
خانمش
لبوف گردیونا (لوبا)
دختر شان

تاتسوف لوبیم کار پیچ (لوبیم)
برادر بداخلاق گردی
گرسنوف، افریکن سویچ (گرسنوف)
مالک کارخانه

میتیا
یاشا
گریشا
پدری دو تمند
آنا
مانا
لیزا

دوستان لبوف گردیونا
یگروشکا
از اقوام دور گردی تارتسوف
ارینا
وهمپانان

محل صحنه، در شهرک یلو تید،
خانه گردی تارتسوف

پرده اول

خانه کوچکی از منزل گردی تارتسوف که به
منشی او اختصاص یافته، تختخوابی سمت
چپ و کوت بندى سمت راست، کلکینی سمت
چپ سیت و چوگسکی روبه روی آن
میزگار و چوکی بلند چوبی طرف چپ، گیتاری
بالای تختخواب پدیدوار آویخته و اوراق کاغذ
روی میزها پراکنده است

اول

میتیا روی اتاق قدم میزند یگروشکا روی
چوکی نشسته مشغول مطالعه اسانته قدیمی
روسی به نام «بواکارو لویچ» است
یگروشکا (میخواند) «سرور و پدر من، شاه
گریبیت و ولویچ، من نمی توانم، با او عروسی
کنم، زیرا از آغاز جوانی پاشاه گویدن نامزد شده ام
میتیا: اقوام به خانه اند؟
یگروشکا (انگشتش را روی صفحه می گذارد
تاخط را هم نکند) نه، همه اسپ سواری
رفته اند، غیر از گردی گاریچ (دوباره مصروف
مطالعه میشود) «بعد گریبیت و ولویچ به دخترش
گفت ..... (دوباره انگشتش را روی کتاب

می گذارد) او مثل یک دیوانه گشته، چنان
جیغ زد که گریختم (میخواند) بعد بری ملتربسا
پیشخدمتش لیچاره را فراخواند
میتیا: کی دیوانه اش ساخت؟
یگروشکا (انگشتش را دوباره روی کتاب
می گذارد) «کاکالوبیم» روز دوم تعطیل، کاکا
لوبیم برای صرف شام آمد، مست شد و
گیرهای مقبول روی چوکی را کند، من نزدیک
بوداز خنده بهیرم، عمه می خندیدند
اما کاکا گردی خشمگین شد و کاکا لوبیم را
بیرون کرد، حالا او پیش گدایان دالان کلیسا
رفته

کاکا گردی می گوید، لوبیم اورادر تمام
شهر رسوا کرده، می خواند، و گفت سهرما را
محاصره کن»
میتیا (از پنجره بیرون می بیند) معلوم میشود

(پلگیا یگرو ناباشال زمستانی وارد شده دم
در می ایستد)

سوم

میتیا و پلگیا
پلگیا: میتیا، میتیای جوان
میتیا: چه خدمتی است؟
پلگیا: بیابالا، شام را با ما صرف کن
می توانی با دختران بنشینتی و بخوانی
میتیا: نهایت سپاسگزارم، خیا، مهربانید
مام

پلگیا: چرا تنها بنشینتی؟ خوب نیست
می آیی؟ گردی هم در خانه نخواهد بود
میتیا: خیلی خوب، می خواهم مطمئن شوم
پلگیا: اورفته، باز هم رفته پیش ...

کمیابی در سه پرده

برگشته اند، بلی، خودشانند، پلگیا، لوبا
و چند تا مهمان
یگروشکا (کتابش را به جیبش فرو می برد)
من بالا می روم (بیرون می رود)

دوم

میتیا (تنها) آخ، این چه زندگی است، روزهای
تعطیل، عمه بیرون می روند، من تنها میان
این جار دیواری، نه قوم نه خویش نه دوست
نه آشنا، کسی ندارم بگویم زنده ام یا مرده
از عمه بدتر ..... دیو بزند این همه کارها
(پشت میز می نشیند و به اندیشه فرو می رود
با خود زمزمه می کند)

کیست تا وصف کند چهره زیبایش را
ابسروان سیه و چشم کهربایش را
چشمان گمرا، همین طور است، دیشب
وقتی از کلیسا برگشته بود با جامه بی آستین
سیاه و روسری که دور چهره اش را پوشانیده
بود چقدر زیبا معلوم می شد؟ هرگز دختری
را چنان زیبا و دوست داشتنی ندیده ام
(دوباره زمزمه میکند) آه این عشق و محبت از
کجا آمد پدید؟
فرصت خوبی است برای نشستن، می توانم تمام
روز را بنشینم و به خیال اوباشم، دلم از دوری
او چاک شده، بیچاره، بیچاره دل (دست ها
را به چهره می گیرد و خاموش می نشیند)

کیست؟
میتیا: افریکن سویچ؟
پلگیا: بلی، همان، نفرین به روزی که
با او آشنانند، خدا مرا ببخشد

میتیا: (چوکی را به او تعارف می کند) پلگیا
یگرونا بفرمائید بنشینید

پلگیا: فرصت ندارم، خوب یک لحظه
می نشینم (می نشیند)
ای وای، عذاب خداست، آن دو این روزها
همیشه یکجا ستند، او یک دایم الخمر است

افریکن سویچ آدم غیر طبیعی است، عوم
میتیا: شاید گردی کار پیچ با او معامله دارد
پلگیا: واقعا! دارد! اصلا معصا مله بی
در کار نیست، تمام کاری که با افریکن سویچ
دارد می نوشی است

نمی دانم چه بر سر گردی آورده اند، درست
است که آن روزها دولت مند نبودیم، اما خوب
آرام بودیم می خواستم همه مردم آرام باشند
حالا او کاملا عوض شده، عمه چیز را از زاویه
تازه بی می بیند، همیشه در فکر مود و فیشن
است، بلی! چنین است، به من می گوید، کلاه
بیوش! شعا چنین چیزی شنیده اید؟ آیا لازم
است من در چنین سن و سالی برای مردان
آرایش کنم؟ او هرگز عادت به می نوشی نداشت

واقعا نداشت، هرگز، وحالا با این افریکن
سویچ می نوشد، این شراب است که به
(انگشتش را روی پیشانی می گذارد) مغزش
رفته، عوم (مکت می کند) اگر از من بیوسید
می گویم در پشت این کار ها فسادى نهفته
است، اگر جوان بود رفتارش طبیعی بود،
یک مرد جوان باید خود را بسازد و لذت ببرد،
اما این مسخره است، شصت و نه سال، دهنم
را باز نکنید، می گویم توهر روز فکرت را
عوض می کنی پیران دیگر چنین اندیشه های
احمقانه بی ندارند اما او کجا قبول می کند؟ خیلی
سرنهبه است

میتیا: می دانم، مرد بسیار مرموزی است
پلگیا: لوبا درست نیست که باید عروس شود
اما پدرش یک گم را تکرار میکند: شوهری
به سویه او نیست، جوان پیدا میشود اما نه برای
او، آیا قلب یک مادر چگونه تحمل چنین عذابی
را دارد؟

میتیا: شاید گردی می خواهد برای لوبا
از مسکو شوهری پیدا کند!

پلگیا: کی می دانه چی در سر این مرد است
مثل یک حیوان وحشی به من خیره میشود
و یک کلمه هم نمی گوید، مثل اینکه من مادرش
نباشم، جرات ندارم دهنم را واکنم، همیشه
باید لقم دلم را به بیگانگان بگویم تا دل بیچاره ام
را تسلی دهم، دیگر هیچ (برمی خیزد) میتیا،
جوان، شام بیایی!

میتیا: خواهم آمد، مام
(یاشا داخل میشود)

چهارم

دیگران ویا شا
پلگیا: اوه، یک جوان جذاب دیگر!
یاشا: تمام بالا بیابا خانم ها بخوان تودرین
کار استادی، گیتارت را هم بیار

یاشا: خیلی متشکرم زن کاکا، این مجلس
مرا نهایت خوش خواهد ساخت

پلگیا: خوب، من دیگر می روم، می خواهم
بیشتر جرتی بزنم

میتیا و یاشا: خدا حافظ

(پلگیا بیرون می رود، میتیا روی میز
می نشیند و در اندیشه های دور و دراز فرو
می رود)

یاشا روی تخت می نشیند و با گیتار مشغول
میشود)

پنجم

میتیا و یاشا
یاشا: همه فامیل ها اسپ سواری رفته

باشد. تنها چیزی که تعیب تو خواهد شد رنج است.

بسیار بود به زندگی جور و جفا
اما زهمه عشق ستمگار تراست

(روی اتاق قدم میزند) تو اشعار کالتسوف را خوانده‌ای؟ مقابله‌ش می‌آیستد.

پاشا: بلی.

میتیا: او همه این احساس‌ها را به کلی تشریح کرده است.

پاشا: چنانکه هستند شرح کرده.

میتیا: بلی محض چنانکه هستند (دوباره قدم می‌زند) پاشا!

پاشا: چی؟

میتیا: من هم تصنیفی ساخته‌ام.

پاشا: تو؟

میتیا: بلی من.

پاشا: بگذار آهنگی ساخته آنرا بخوانیم.

میتیا: اینست. (ورقی را به دستش میدهد.)

من قدری محاسبه دارم که باید انجامشان بدهم شاید گردی آنها را بخواند. (می‌نشیند و به نوشتن آغاز می‌کند.)

(پاشا گیتار را برمی‌دارد و ساختن آهنگی را امتحان میکند. گریشایا اکوردیون وارد میشود.)

ششم

دیگران و گریشایا

گریشایا: احترام عرض می‌کنم، برادران (در حالیکه اکوردیون می‌نوازد، متناسب با نغمه اش می‌رقصد.)

پاشا: نادان! این را برای چه خریدی؟

گریشایا: معلوم است برای چه؟ برای اینکه بنوازم. اینطور (می‌نوازد.)

پاشا: موزیک وحشتناکی زدی. می‌گویم دورش بینداز.

گریشایا: فکر می‌کنی نمی‌اندازم؟ اگر بخوام دورش می‌اندازم. بیش من پول چه اهمیت دارد؟

(بادست به جیبش می‌زند) گوش کن. وقتی من مست باشم مستم (اکوردیون را روی زمین می‌اندازد و می‌خواند.)

کوهها بلند، دره‌ها پائین
بلند و پائین، هست دلنشین
دختری زیبا دور تر زمین
زیبای دیگر با من هم‌نشین

میتیا (بادست به شانه میتیا می‌زند) هی میتیا - چرا نشسته‌ای؟

میتیا: باید کارم را تمام کنم. (به نوشتن ادامه میدهد.)

گریشایا: میتیا من مست و خوشحالم.

به خوشحالی من شریک شو! باز همان دوبیتی کوهها ... را می‌خواند.

میتیا: ادامه بده. خوش باش

گریشایا: و پس از روزهای رخصتی ازدواج

(بالحنی جدی می‌خواند):

گرسوی یکبار عاشق
کی توانی عشق را آسان بری از یاد؟
عاشقم من عاشق دو سیزه بی‌زیبا دوستش دارم.

بیشتر از خوشی. بیش از همه دنیا عاقلانم با ستمکاری ز عشقش بازمی‌دارند.

پاشا: و تو باید فراموش کنی میتیا. بین من و آنا ایوانوا هم‌سویه ایم. نه او دولتی دارد نه من. با آنهم کاکایش مخالف ازدواج ماست. اما تو - توهم برنده نیستی.

اگر بگذاری اندیشه ات در گیر این موضوع

خالی.

میتیا: می‌خواهم بیا موزم به معلومانم چیزی زیاد شود.

گردی: بیاموزی؟ از آموزش چه میدانی؟

بهر است بگوشی یک کرتی نو برایت بخری گاهی که مهمان داریم و تو بالا می‌آیی باعث خجالت ما می‌شوی. این همه پول را کجا خرج میکنی؟

میتیا: به مادرم می‌فرستم. او پیراست و به کمک احتیاج دارد. کس دیگر ندارد که به او کمک کند.

پاشا: از لودواج می‌کنم. یک خانم لرونندرا به همسری می‌گیرم.

پاشا: (به میتیا) این را گوش کن. بین خوست می‌آید؟

گریشایا: بخوان من هم گوش می‌کنم.

پاشا (همی سراید):

دردین گیتی ازین دشوار تر نیست
که از همدی بیچاره گردی

به زیر آسمان بسی ستاره
به دشت خشک غم آواره گردی

هفتم

همه خندان و گرم سیر گلگشت
توبنشینی اسیر چنگک غمها
به می‌شویند یاران زنگ دل را
ولی درد تو کسی دارد مداوا؟

غمیت دان جوانسی و جمالت
مران از خویش عشاق جوان را
و گرنه می‌شوی همرا ز غمها
نیابسی باز این دور زمان را

گریشایا با آرامش آهنگ را می‌شنود وقتی آهنگ تمام می‌شود همه خاهوشند.

گریشایا: تصنیف زیبایی است. خیلی زیباست اما تاثر انگیز است. (آه میکشد) خوب، پاشا

بیا حالیکه آهنگ شادبزن، غم انگیز است
آخر امروز روز تفریح و تعطیل است. (می‌خواند)

چه می‌گویی تو من بساور ندارم
نمی‌گردی چرا یار سپاهی؟

پاشا: بنو از! (پاشا او را همراهی میکند)

میتیا: شما از جست و خیز خسته نشدید؟
بباید بنشینیم و یک آهنگ لایت بنوازیم.

پاشا: (ملودی را می‌گیرد و گریته‌ها رو نیزه
گریشایا: بنشینیم. (همه می‌نشینند)

ما جوانان شجا عیسم و دلیر
سرتو ایند مینید همه

کسه چسان شاد ...
(گردی تار تسوف وارد میشود. همه آهنگ را متوقف میکنند و سر پا خیز می‌زنند.)

هشتم

گردی: اینجا چه‌کب است؟ مثل روستایان
جیغ کشیدن! (به میتیا) توهم؟ اینجا چه نیست
که با دهاتیان داد و فریاد راه بیندازی خانه مرا به
یک گلوب مبدل ساخته ای (به سوی میز می‌رود
و کاغذ‌ها را بررسی میکند.)

این کاغذ‌ها چیست که هر طرف پراکنده شده؟

میتیا: بل‌ها را چک می‌کردم.

گردی: (اشعار کالتسوف و یک بیاض شعر را برمی‌دارد) و این لاف‌کلات؟

میتیا: برای سر گرمی روزهای تعطیل است. گارم تمام شده بود چندناشر کالتسوف را نقل می‌کردم.

گردی: (با لحن تحقیر آمیز) بوژ عالی و جیب

بودند ... فامیل تو هم. تو چرا نبودی؟

میتیا: آه پاشا. غرق شده‌ام. غرق بحری از غم‌ها.

پاشا: چرا؟ چه چیزی باعث غم تو شده؟

میتیا: اینهمه غم نیست؟ اندیشه‌های گوناگون به ذهنم می‌آید: مردی مثل من چرا به این دنیا می‌آید؟

مادر که مرا به دنیا آورده پیراست و به مراقبت ندارم ازینجا بروم.

گردی: کاریج هم مسخره ام می‌کند بایک لقمه نان شب و روز از من کاری خواهد. همیشه

نداریم رابه رویم می‌کشد. مثل اینکه گناه من است که ندار شده ام. مردم را بالانمی‌برد

گیرم بخوام جای دیگری بروم ولی مگر بدون واسطه ممکن است؟ راستش را بگویم قصد ازینجا بروم.

پاشا: چرا؟ اگر جای دیگری مثلا پیش از لولیف بروی همه چیز فرق می‌کند. البته آنها هم دولت‌مندان و دل‌های مسهربانی دارند.

میتیا: نمی‌توانم پاشا. اهانت‌های گردی کاریج را تحمل کرده می‌توانم اما نمی‌توانم ازینجا بروم. این عزم من است.

پاشا: چه مجبوریت داری چنین گبی بزنی؟

میتیا: دلیل بزرگی دارم. من بدبختی بزرگی دارم که هیچکس درباره آن چیزی نمی‌داند به احدی نگفتم.

پاشا: به من بگو.

میتیا: (دستش را به علامت امتناع تکان می‌دهد) چرا بگویم؟

پاشا: چرا نگویی!

میتیا: اگر هم بگویم تو کمکی کرده نمی‌توانی.

پاشا: چه می‌دانم؟

میتیا: (به طرف پاشا می‌رود) هیچکس نمی‌تواند کمک کند من اسیر عشق لوبا شده‌ام

پاشا: چه می‌گویی میتیا؟ چگونه چنین اتفاقی افتاد؟

میتیا: کمی‌داند چگونه اتفاق افتاد؟ اما تو خودت می‌دانی.

پاشا: بهتر است این اندیشه را از سرت بیرون کنی. میتیا - نتیجه بی‌ندارد.

میتیا: میدانم، اما نمی‌توانم دل‌م را عوض کنم.

(بالحنی جدی می‌خواند):

گرسوی یکبار عاشق
کی توانی عشق را آسان بری از یاد؟
عاشقم من عاشق دو سیزه بی‌زیبا دوستش دارم.

بیشتر از خوشی. بیش از همه دنیا عاقلانم با ستمکاری ز عشقش بازمی‌دارند.

پاشا: و تو باید فراموش کنی میتیا. بین من و آنا ایوانوا هم‌سویه ایم. نه او دولتی دارد نه من. با آنهم کاکایش مخالف ازدواج ماست. اما تو - توهم برنده نیستی.

اگر بگذاری اندیشه ات در گیر این موضوع

نازهایی

از هفت اقلیم

تنظیم و ترجمه: میر حسام الدین پرومند

سی و پنجمین سالگرد جمهوری دموکر اتيك خلق هنگري در آنکشور برگزار شد

کرده است. بیکاری کاملاً مرفوع گردیده و بیمه های اجتماعی بفع هم توده ها فعالیت دارد.

تعلیم کاملاً مجانی بوده و بخاطر بی نیاز ساختن مردم و مقابله با پرولتاریه تهیه مسکن سالانه ۸۰ تا ۹۰ هزار مسکن رهايشی اعمار میگردد. بهمین منوال کارهای قابل ملاحظه ای نیز در جهت اقتصاد و کلتور انجام پذیرفته در کارهای ساختمانی و اعمار جامعه مترقی زحمتکشان هنگري پیوسته از حمایت کشور های برادر سوسیالیستی متداوما برخوردار بوده و کمک های ارزنده و قابل توجهی دریافت داشته اند. به اساس پرنسیپ های اترانسیونالیستی شوروی و هنگري و به اساس قرارداد منعقد فیما بین دو کشور در ۱۹۴۸ که در باره مساعدت و همکاری میان شوروی و هنگري امضاء گردیده در اصل این سند با ارزش سیاسی انعکاس دهنده خواست های کشور مزبور بوده که بطور دستجمعی برامان برای صلح، امنیت و آسایش تمام کتله های بشری مبارزه مینمایند. این پرنسیپ

هر دوستی و رفاهت آغازی دارد. بهترین فرزندان هنگري پایه پای جوانان رژیم شده شوروی، قهرمانی های خویش در مقابله بنا فاشیسم را بجا گذاشتند. رویا های مردم شوروی و هنگري بخاطر تحکیم مناسبات دوستانه با همدیگر، بحقیقت مقرون و منتهی گردید. در واقع این عساکر رزمنده شوروی بود که قلمرو هنگري را از چنگال متعرضین فاشیستی وارهائیدند و مردم هنگري در طرح یکزندی نوین آغازیده و در راه ساختمان چنین جامعه مترقی و نوین مشکلات و مصایب فراوانی واپست سر گذاشتند و تا این تاریخ دست سی و نهم دهه از آنروز کار سپری میگردد. بنا هنگري شاهد تغییرات بزرگ اجتماعی و اقتصادی بوده و تحولات شگرف و اساسی آنجا رونما گردیده است. بر تریبیکه در هنگري قدرت مردم استحکام یافت و از اثر آن جامعه از چنگال مناسبات کاپیتالیستی و بقایای فیودالی نجات یافت.

استعمار انسان بوسیله انسان پایان پذیرفت و زندگی مردم از ریشه تغییر یافت. در زمان میان دو جنگ، هنگري در ردیف کشور های کم توسعه یافته بحساب می آمد. عاید ملی در سطح کاملاً پایینی قرار داشت. جنگ جهانی دوم بسان يك فاجعه بزرگ درین کشور اثر نا مطلوبی را بجا گذاشت اما محصولات موجود هنگري به تناسب زمان قبل از جنگ اصلاً قابل مقایسه نیست و در حدود هشت چند ازدیاد یافته. در حال حاضر وسایل هوایی، موتور، ساختن ابزار، دوا سازی و صنعت، هنگري را در قطار کشور های پیشرو قرار داده است. کتون دولت برای مردم سلامتی و عدالت اجتماعی را گرفت

قوای هستوی حمایت و پشتیبانی میکند. برای توسعه دینامیکی کار دستجمعی دو کشور متذکره مثال های بیشماری وجود دارد. بیش از يك سوم حصه صادرات مجموعی هنگري به اساس پیوند های نزدیک و پروگرام های اقتصادی میان دو کشور مزبور، به اتحاد شوروی میرود. محصولات کورپراتیوی بطور ثابت در حال رشد یابی است و يك پروگرام مستدام در زمینه محصولات کورپراتیوی میان شوروی و جمهوری خلق هنگري برای فاصله زمانی (۱۹۹۰) امضاء گردیده است که هدف عمده همانا توسعه بیشتر امور اقتصادی و معسود محصولات اجتماعی است. دوستی میان شوروی و هنگري در بر گرفته تمام مساحت زندگی ایشانست. جهان میباشد.

بکن از غواصان در صند پیداکردن مرجان های بحری

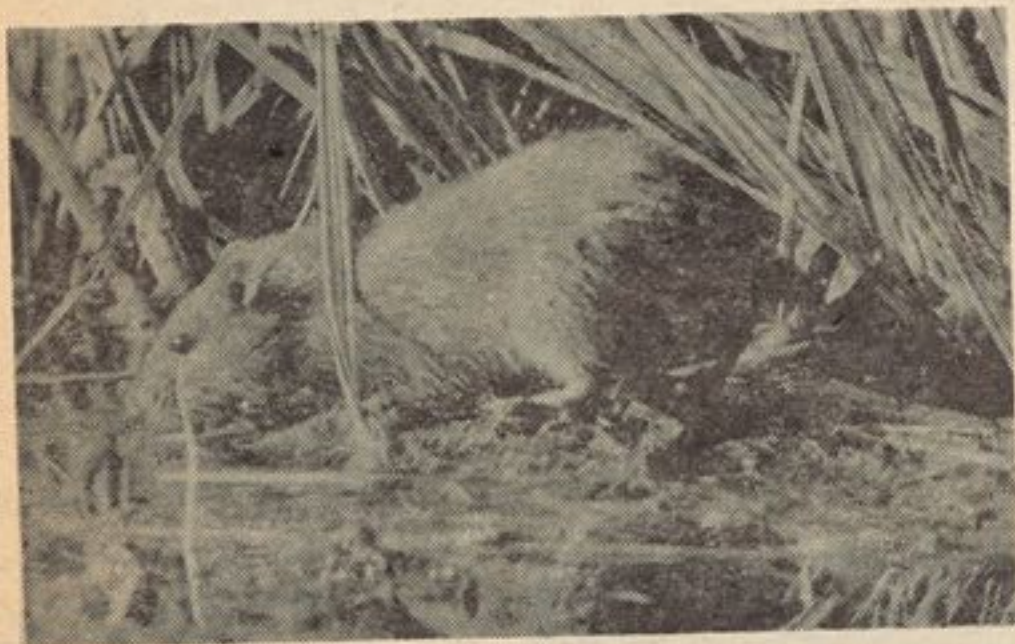
کشف مرجان های گران بها از اعماق شش هزار متری بحر اقیانوس آرام

درازنه های قدیم موارد استعمال مرجان زیاد محدود بوده و چندان جنبه تزیینی و آرایشی نداشت. معمولاً روی عقاید مختص به مردمان اعصار قدیم مادر کتلانها مرجان ها را در اثنای تعمید نوادگان شان اهداء میکردند و آنرا تبرک میشمردند ولی با گذشت زمان اهمیت مرجان بیشتر گردیده و مرجان راهتی را در دریای زمان بخصوص بمنظور آرایش باز کرد و سرورکار زنان با این سنگ فزونی گرفت و رفته رفته تدریجاً مرجان گرانبها تر از گذشته گردید. غواصان بعضاً از اعماق دریا ها و ابحار پارچه های مرجان را که بعضاً ارزشی بالا تر از (۵۰۰۰۰) مارک را میداشت، بیرون می آوردند. مرجان ها ابتدا دارای رنگت سرخ بسان خون میبود و بعد از زیا بود که آنها را سرخ میگویند. بعضاً در بسی ملل گیتی حتی مردمان در ازمه های قدیم خویش را با مرجان می آراستند بعضاً شپکاری ها بی صورت میگردفت و مرجان اشکال گوناگونی بخود میگرفت و صنعتگران از مرجان آلات تزئینی و آرایشی خوبی میساختند بعضاً به اشکال گل ها نیز مجسمه ها بی از مرجان ساخته میشد که جا پانی ها درین قسمت پیشقدم بود و بطول (۳۱) سانتی متر چنین مجسمه ها بسی میساختند. گرچه معمولاً مرجان ها سرخ است ولی مرجان های مکتوفه اعصار قدیم بعضاً سرخ تیره و سفید نیز بودند. گرچه سنگ مرجان طوریکه گفته آمدیم ریشه هزار ساله دارد و هزاران سال قبل برای مقاصد مختلف بکار گرفته میشد با این و صف

مصفاست که از اعماق (۳۰-۳۰۰) متری بدست می آید. حتی در شش هزار متر عمق مرجان یافت شده است. مرجان های مذکور مدتی زنده بود که سپس عرصه برای نشان تنگ و مجال زنده گی یافتند، بنا زگی ها از بحر اقیانوس آرا ۴ مرجان ها بی از اعماق شش هزار متری کشف شده که کاملاً بی نظیر و بی نهایت گرانبهاست که آرا بر بو با به عصر بی می پیدا رلد.

موش های صحرایی انتقال دهندۀ طاعون و بسی مریض های خطرناکتر از آن

موش های صحرایی موجودات زیاد مضر خوانده شده اند.

موش های صحرایی چه آن قرا ریک را پور مونس سالانه و سایل و مواد غذایی به قیمت (۴۳) میلیاردها ریال را از بین میبرند و هر گاه این موجودات مضر و چون نمیدانستند و پاره از مواد غذایی را نمی بلعیدند بدون شک یک قسمت از جهان سوم اصلاً پرو بلم کمبود مواد غذایی پراشان دیگر مطرح نمیشود. یک تروپ از آنانیکه روی زیان های موش های صحرایی و طرق جلوگیری از زیان های ایسن حیوانات موشوم به تروپ «سیاو با لو» کار مینمایند و وظیفه شانرا از جمله دستگیری موش ها نیز تشکیل میدهند مدعی اند که در قدم اول این موش ها قابل شکار نبوده و تلک های مخصوص اصلاح کاری را از پیش برده نمیتواند از تروپ به کمک شانه تن زهر موش گر دیدند

بقیه در صفحه ۳۹

وقتی در جایی غله و حبوبات باشد میلی ازین موش های صحرایی پور آبارها راه میکشند.

لاکت ها ، حلقه ها و لوازم آرایشی مرجان با زار خو بر پیدا و مد روز گر دیدند است. در بعضی از جوامع در شصت سال اخیر مرجان را بیشتر بشکل اشیا ی آرایشی چون گو شواره ، لاکت و غیره در می آورند. مرجان در عهد باستان نیز مورد پسند واقع شده بود ، یک تحقیق بتازگی نشان داد که مصری های قدیم بقتلد محافظت مرده ها ایشان از گزند مرجان را در قبر با مرده یکجا دفن مینمودند. از طرفی این زنان در حین نوبی ها بودند که در قرون وسطی آرایشی بوسیله مرجان را در میان هند یگر را بیج ساختند و زنان متحول و تروتمند نوار ها بی را که مملو از مروارید و مرجان های سرخ قشنگ میبود بگردن می آویختند ، تقریباً در سراسر اروپا نیز مرجان قدمت داشته و موارد متعددی استعمال داشته بعضاً تاج ها و گل های سرخ نیز برای امپراتور ان ساخته میشدند. بعضاً درهوبل ها و فریچر ها بی از خاتم کاری مرجان نیز برای قشنگ ساختن ابزار متذکره بکار گرفته میشدند. تقریباً قسمت اعظم مرجان در حال حاضر از مرجان های حیوانی که در بحر زمستان دارند بدست می آید معذالک کسانیکه وظیفه دریافت مرجان ها را تضمین اند ، ناگزیرند تا اعماق چند صد متری ابحار در جستجوی مرجان شوند و مرجان های خالص و قیمتی از دیوار هاو حصص معینه واز نزدیک دیوار های سخره های اطراف بحر بدست آورند. در سواحل غربی (ساردین) حتی در اعماق بیش از هزار متر غوا ها ن مجبور اند ، بشنا بندن. غوا ها ن ملبس با لباس ها و مجهز با سامان آلات مخصوص بوده و با چال های خویش در سطح اعماق بحر خزیده و به مرجان ها بدست میسازند. با اینهمه مرجان های بدست آمده همه قابل استفاده نیست چه بعضاً بیفایده گردیده و از بین رفته اند بعضاً شاخه های آن شکستگی های دارد که میسر است قابل استفاده نیست. با این وصف حتی پارچه های گو چک مرجان بدست آمده در پنجهزار ما رگ خرید و فروش میگردد. در حال حاضر در مقابل سواحل هسپانیه ، در یونان و ترکیه باوصف و فور مرجان در ابحار آلبا ، بیرون آورده مرجان متنوعست معذالک در صورت لزوم و نیاز به مرجان ، مرجان مورد نیاز کشور های متذکره از جانبان ، ما نیز با جزایر کاتاری وارد میگردد و این بخاطر است که مرجان های موجوده بیسوده تلف نگردد اینکه مرجان ها واقعا چه اند برای طبیعت شنا سنان و کما و شگرتان طبیعت مدتها ی زیانی و واضح نبود ، عده آرایان و بعضاً آرای حیوان می پنداشتند. تا با لآخره در قرن ۱۸ موش گر دیدند که مرجان را بد رستی پنداشتند مرجان ها انواع متعددی دارند که بعضاً بخاطر ترکیب رنگ و مواد خاص خود شگفت انگیز مینمایند. مرجان ها بیکه زیاد تر مورد استعمال آرایش زنان قرار میگیرد بنام (مرجان های نجیه)

زنان بیشتر بدان توجه داشته و حلقه ها و زنجیر ها بیکه برای گردن زنان بطور لطیف ساخته میشود بعضاً هر کدام آن پنجم شکل حلقه گون کوچک مدور شکل دیگر در متن خود میدانست که بنا ت خویش از آثار عجیب بشمار می آمد ، بعضاً مرکبات داخل مرجان ها از مینا های رنگی ساخته میشدند. در آسیا در بعضی از آثار از فیروزه نیز در پهلوی مرجان در آثار تزئینی و آرایشی استفاده بعمل می آمد. شاخه های درخت مرجان بسا شاخه های طلا با ارزش بوده و برای رقص های دونفری در دوران رنسانس مورد استعمال نداشتند. در ساختن بعضی از انواع آرایشی زنان آری در پهلوی استفاده از مروارید و سایر فلزات نجیبه و بعضاً مرجان نیز بکار گرفته میشدند، مخصوصاً از اختلاط مرجان ، فلزات نجیبه و مروارید و یک سنگ قیمتی دیگر بنام (ایران) آلات تزئینی گرانبها بی میساختند که نمونه از همچو آثار اخیرا بدست ما نشان داده اند. در چگونگی پیدا یی مرجان ها با یاد گفت که مرجان ها نه تنها حیوانات بحری اند، بلکه نباتات سنگی نیز اند. بیوجب تا زه ترین تحقیقات مرجان های حیوانی فقط و فقط در آب های شفاف و پاک مینو آند زنده گسی کنند و بی (زابین) یکد ختر سازنده ساله برای مسافران دریک مجلس رقص با مادرش به نواح پر دخت تراسرا بی یک لاکت مرجان تهیه میکنند زیرا لباس های مخصوص رقص با لک نیز تدارک دیدند بود. مادرش بناچار حلقه مرجان سو فیا خاله اش را ، بد خترش داد. لاکتن درین روز ها «زابین» لاکت مرجان را برای جو اهر فروشی برد. مرد مذکور بلا فاصله (۱۵۰۰) ما رگ در عوض همان لاکت مرجان قیمت گذارد. زابین کنون بخاطر این لاکت که خاله اش آخر الامر آرا برای او منحیث تحفه تقدیم کرد بیحد بر خود می بالد. گزارش ها واضح میسازند که خالصا در چهار دهه اخیر

سه تن از کاردگران بحری که وظیفه پیدا کردن مرجان را بعهده دارند.

هنر و مردم

شهباز

دبرتولت برشت دری ټوټی شعر و نه

دهغو له پا ره چی زده کړه کوی وخت
را رسید لی دی
هیشکله وخت نه دی تیر شوی
البا زده کړه
دایس نه ده سزده یی کړه
پام چی زده تورن نه شی
• • •

او شپيته گلنه سپ به زده کړه
او د کور میر من زده کړه
ته باید رهبری تر لاسه کړی
او در په دره ، لو غه ، بر پناه نشوونشی
او لو ست هڅه و کړه
ای چی یخنی دی وژنی ، یو غه زده
کړه .

ای و زپه ، کتاب را وا خله ، نا هم
وسله ده .
ته با ید رهبری تر لاسه کړی
او گرا نه په یو بنسټه مه شر میره
چاته وخت مه ور کوه چی خپلی خبری
په زور در با نای و منی

هغه غه چی دی پخپله نه دی زده کړی
ته په هغه نه یو هیری
دزده کړی یسی ته ور کوی
په هر کومه با ندی یسی گوته
کیرده

او وپوښته داد خه له پاره
ته با ید رهبری تر لاسه کړی .
(۳) (لو گي)
(دژوند له انځور څخه)
دسیند پر غاڼه
ترو نو لادی ، یو کور گي دی
دموری نه یی لو گي خیزی
که لو گي نه وای پورته شوی
خومره به غم لړلی ټسکا رید .
هغه سیند سونی او هغه کور .
• • •

څنگران
دلته زاږه څنگرانو در یدل
اوبی پایه سیند ته یی وکتل
وی ویل : ډیر وخت نه دی پاتی
مو ۲ دبا ۴ دخنډی لمر یو
مؤید د کور پر غاڼه ولاړ یو
هوا څنگرو وښتیا و بل
هغوی مړه شول
او هلته چی هغوی و لاهوو
اوس (برشت) و لاپه دی
او دبی پایه سیند لندا ره کوی.

(۱) (دتری اوتیا)
وایی چی شستن یی نو و خوره ، وخبه
او ښاد او سه خو زه څنگه خو را لکولای
دی .
(۲) (زده کړی ستا ینه)
زده کړه !
څکه زه یو هیرم چی .
دغه خواږه دیوه وږی له لاسه نښتول
ډیر لو مړنی شیان

برتولت برشت بنیاد گذار تیاتر تجرب به گرای حماسی

بر توت ل برشت په کال ۱۸۹۸ کسی
دا گمبورگ په ښار کی وز یوید .

په ۱۹۱۶ کال کی دطب په زده کړه
پوخت شو خو نو ه کاله وروسته یی-
پوهنځی پرینود او جیبی ته ولاړ . کله
چی له جگړی څخه بیر ته را ستون شو
خیل هنری ژوندنی پیل کړ . دبرشت لومړنی
درام په کال ۱۹۲۲ او وروستی یسی په
کال ۱۹۵۰ کی و ښودل شو . برشت
په ۱۹۳۳ کال کی دنازی فاشیستا نو د
کلکی څارنی او ارتجاعی تعقیب له امله
وتښتید او په اروپا اودامریکا په متحده
ایالاتو کی یی دټرا مونو لیکلو او ښو ناوونه
دوام ور کړ . برشت دامریکا په متحده
ایالاتو کی دعوامو دمجلس دیوی خانگری
کمیټی له خوا وروغو ښتل شو خودی له
امریکا څخه ووت او اروپا ته ستون شو
برشت له ۱۹۴۸ کال څخه وروسته تر
مړگه پوری (۱۹۵۶) په ختیځ برلین کی
استوگن و .

برشت زموږ ډییری ستر هنر مند و دی
المانی هیلو او دخلکو خدمت ته منعهد
او رسالت لرو لکی شاعر او لیکوال و . له
هغه څاره چی برشت د هنر او ادبیا تو
دتری مینه و او له یو نا پیژندی شخصیت
نه دی ، دده په هکله داوردو خبرو پر ځای
د لاندی نوو کر ښو یا نو نه یی یو او :
برشت زموږ د دورا ن - هغه نو ران
چی منعهد هنر تر ټو لو لو او انسان هنر
بلل کیږی - ډیر ستر هنر مند وو . ده به
ویل چی یوازی دا کالی نه ده چی خلک
موثر میرمنی وروسته «ښه» و ښو لسی ،
بلکه باید یسوه ښه نړی نورو ته په
میراث پر یږنو .
داهم دبرشت دری ټوټی شعرو ته :

«گل»

سوره همیشگی زنان نقاش

تهیه از: م. روحانی

است. با این همه، اگر ما نگاهی به کار نقاشان زن بیفکنیم، بی تردید آنان را درگیر با گل می بینیم. گل چیزی است که به زن نزدیک است، با او همسایه است، بدین ترتیب تکرار «گل» در آثار زنان نقاش غیر طبیعی نیست «گل» در کنار گل است یا گل در کنار «گل» است !! ...

ناگفته نماند که «گل» در آثار نقاشان زن، گلی نیست که در حالت طبیعی آنرا می بینیم، بیشتر زنان از گل به عنوان یک نماد واقعی سود نمی گیرند، بلکه از فورم های آن در جهت کمبو زبسیون های نقاشی خود استفاده می کنند. در نتیجه گل های این گروه از نقاشان، از طبیعت جدا می شود و افتاء کننده ذهنیتی می شود که تنها در بند ارائه زیبایی

هم غیر طبیعی نیست و حتی نباید بهره گیری ازین نمود را تقلید و تکراری در آثار زنان نقاش به حساب آورد. مسئله ای که با عشمی شود زنان از گل بهره گیرند، گاه اتفاق می افتد که در نقاشی زنان گل هستی خود را از دست می دهد و بسه نمودی تر نبی بدل می شود. این نکته نیز

زنان و دختران نقاش، بیشتر به اشیا و نمود های خانگی عشق می ورزند. این حقیقت را بیشتر نقاشی های زنان بازگسومی کنند. در نقاشی های زنان، آنچه بیشتر از هر چیز دیگر می بینیم، گل و گلدان یا اشیایی است که در چهار چوب خانه همواره بان رو برو هستند. شاید یکی از عوامل این توجه بیش از اندازه بدن خاطر باشد که زنان بیش از مردان در خانه هستند و آنچه را که انسان می بینند، مردان کمتر می بینند.

گل نمودی است که هر زن نقاش آنرا در نقاشی هایش نمایانده. «گل» مثل مقصودی پیوسته در آثار نقاشان زن تکرار شده است. زیبایی است که حضورش در خانه چشم را خسته نمی سازد و بابه نسوعی چشم را نوازش می کند. هنگامی که انسان در یافت که «گل» همیشه در طبیعت زندگی می کند، می تواند با او، در اتاق او ... زندگی کند، و از زندگی لذت ببرد. از سوی دیگر «گل» در مراسم شادی و یا سوگ (غم) نیز جای مخصوصی به خود دارد. در نتیجه با آنکه ورود گل را نقاش زنان به فال نیک میگیرند و رفیق خوب ایشان در خانه ها گل است. درعین حال نمی توان به نقش گل در آداب و رسوم این روزگار بی توجه بود. بهره گیری زنان از گل با توجه به نکاتی که گفته شد، چندان

یوسته بگلشته

هیله

از قار یخ باید آموخت

انگلیس هادر افغانستان و در مقابل افغانستان در مرحله اول از سیاست دفاعی و تلافی انگلیس استفاده نمودند چنانچه می دانیم انگلیس ها در مبارزات استعماری خود در زمانیکه هندوستان را هنوز اشغال نکرده بودند و هم چنان در جریان اشغال هندوستان یک رقیب دیگر هم داشتند و آن رقیب فرانسه بود. در هندوستان با حیل ویرنگ های گوناگون و توطئه ها و دسیسه ها و هکذا با تلمیح و رشوه دادن به راجا ها و فئودالان هندی امتیازاتی که فرانسه بدست آورده بود از دستش خارج ساخته شد و بالاخره انگلیس در مسابقه اشغال و به تصرف آوردن هندوستان یک ناز میدان گردید و هند را تصاحب نمود.

همینطور هم انگلیس برای اینکه دولت افغانستان را توسط دیگر همسایگان ضعیف سازد و هکذا نگذارد که همان رقیب قدیمی اش از راه کشور های همسایه ی افغانستان بر گنج هندوستان دست یابد به یک سلسله فعالیت ها دست یازید. در این فعالیت ها بدرجه اول انگلیس می دید که دولت قاجاری ایران با فرانسه رابطه دیپلماتیک دارد و می ترسید که فرانسه از راه ایران و به همکاری افغانها به فعالیت های ضد انگلیسی دست خواهد زد لذا فوراً نمایندگانشان خود را که در دربار قاجاری ایران بودند مامور ساخت تا دست فرانسه را از ایران کوتاه سازد و مخالفت های دولتین افغانستان و ایران را وسعت بخشد. درین وقت نو نفر انگلیس ماهر «جان مالکم و پارونت جونز» در دربار قاجاری ایران به تکاپو افتادند و بعد از چندی علاوه از آنکه موفق شدند رابطه سیاسی ایران و فرانسه را قطع نمایند معاهده ی قبلی بین ایران و فرانسه را که بنام جنرال گاردان یاد می شد لغو سازند. انگلیس ها این موفقیت را در بدل وعده ها و تلمیح هائی چندی بدست آوردند و آن اینکه انگلیس ها سه میلیون رویه به خزانه دولت قاجاری بختیادند.

و در دانه الماس به قیمت دو صد و پنجاه هزار رویه به فتح علی شاه قاجار بختیادند و سی هزار میل ننگ و دو توپخانه را هم جهت تقویهی نظامی ایران لطفاً بفرستادند هکذا دولت قاجاری در بدل این همه الطاف انگلیس به انگلیس تعهد سپرد که عبور هر نوع سپاه اروپائی را از خاک خود بطرف هندوستان جدا مانع شود و همچنان پذیرفت که سی نفر ناردان حربی انگلیس را در سپاه خود بجهت مشاور پذیرد ازین تعهدات بی شرمانه تر. اینکه انگلیس ها قبلاً واز به اصطلاح کبسه ی خلیفه ولایت خراسان افغانستان را به قاجار پیش کشی و بختیاد نموده بودند دولت آتوق ایران هم تعهد سپرده بود که در زمانیکه شاه زمان پادشاه آتوق افغانستان بخوار پذیرد را متوجه هندوستان بسازد دولت قاجار با ساز و برگ نظامی قدیم شده از جانب انگلیس و سایر ادوات نظامی دست داشته از پشت سر بر افغانستان حمله نماید. انگلیس ها به این ها هم بسنده نشده و بنا دستگاه وسیع جاسوسی خود علاوه از ایجاد نفوذ دسته های آدم کش را ایجاد و برای ترور شاه افغانستان نقشه چیده بودند تا به این صورت بتوانند دولت افغانستان را منهدم سازند. ایران قاجاری اولین خدمت خود را برای انگلیس با تحریک و تقویه شهبازده معهود باغی انجام داد یعنی وی را مجرب به اسلحه و نفر کرده به افغانستان سوق نمود. با تأسف باید گفت که این پلان شوم انگلیس مانند همه پلان های استعماری و تجاوز کارانه اش مشرف واقع شد. دولت قاجاری موفق شد که شاه محمود را بقدرت رساند. شاه زمان را (که در سلسله ی سلوژائی ها از همه بیشتر در صدد وحدت و حفظ افغانستان بود) از دو چشم کور سازد و بالنتیجه راه نفوذ پرادران محمد زائی (وزیر فتح خان وغیره) را بدربار و قدرت باز کند و بالاخر دولت مرکزی افغانستان را تارو مار و تلافی و خانه جنگی و جنم های بر سر تصاحب قدرت را بشدت نامن زلد. و بد بختانه تر اینکه ولایت خراسان

سان هم که قبلاً به دولت قاجاری ایران بختیاد شده بود توسط آن دولت اشغال شد.

در هر حله ی دوم انگلیس ها با استفاده از موفقیت های خود، طرح تجزیه کامل افغانستان را ریخت و این نقشه هم موثرانه تطبیق گردید. یعنی بعد از آنکه نسبت پلان ها و فعالیت های جاسوسی انگلیس در کشور ما ما نفاق و برادر کشی وسیعاً آغاز گردید یک نعداد از سر زمین های امپراتوری افغانستان مانند دیره جات، بنو، پشاور و بالاخره ایالت کشمیر از بیکر وطن جدا گردید و انگلیس این همه آفتابرا که بر سر کشور ما آورد سبب خو شبختی و پیشرفت انگلیس قلمداد کرد چنانچه «جان کی» درین مورد می نویسد:

«بی اتفاقی ها و خانه جنگی های که باعث انهدام افغانستان گردید سلامتی دولت انگلیس را سبب شده انگلیس که قدم بقدیم در راه تجزیه و تصرف افغانستان پیش می رفت که حتی صدر اعظم وقت انگلیس گفت که دست کشیدن از افغانستان از دست دادن منافع علیای دولت انگلیس می باشد و هکذا این شخص به پارلمان انگلیس پیشنهاد نمود تا در افغانستان بصورت جدی مداخله آغاز شود. زعمای انگلستان عتیده ناشنند که اشغال افغانستان علاوه از آنکه طعمه ی معده ی است باعث جلو گیری از نفوذ دولت روسیه ی تزاری و پیشرفت آن بطرف هندوستان خواهد شد. چنانچه گوردن جنرال انگلیس هذگفت

که ما باید تا توان داریم بکوشیم تا نفوذ هیچ کشور خارجی دیگر در افغانستان راه پیدا نکند و هم چنان باید افغانستان را تا آن حد ضعیف بسازیم که نتواند با دشمنان ما که خیال تصرف هندوستان را دارند کمک کند یعنی باید افغانستان را مانند سدی مقابل دشمنان در دست داشته باشیم. باید دانست که دولت انگلیس در آن وقت بزرگترین قدرت روی زمین بود و در خاور و باختر جهان ۴۵۰ میلیون نفوس انسانی را تحت حکمرانی خود داشت و اقتصاد و تخنیک و اردوی فوق العاده پیشرفته داشت. این دولت استعماری با همین امتیازات فوق العاده بر کشور ما که در آن وقت کشوری بود نفاق زده و عقب مانده و هکذا درباریان مرتجع جهت تصاحب تاج و تخت آلپ در تحت قیادت انگلیس این خود مصروف زد و خورد و توطئه بودند. این وضع شرایط را برای نفوذ و پیشرفت انگلیس فوق العاده مساعد می ساخت چنانچه بطوریکه بعداً خواهیم دید امرای مرتجع و وطن فروش افغانستان مانند شاه شجاع، امیر بعلوب، دربارچمن امیر دوست محمد وغیره همه و همه تنها در صدد و فکر آن بودند که چطور میتوانند حکمرای افغانستان باشند آلپ حکمرانی که همه عنان قدرت شان بدست بیگانه یعنی دولت متجاوز، استیلا گس و استعماری انگلیس. البته این همه رویداد هاست که چگونگی آنرا و هم چنان درس های آموزنده آنرا در شماره های بعدی بر رسی خواهیم کرد.

حوانان و موسیقی

رو در تمام جهان امروز توجه زیادی بعمل می آید تا موسیقی را انکشاف دهند و هر چه بیشتر بر کیفیت آن بیافزایند زیرا در این اواخر بعضی از گروه ها موسیقی را بشکلی درآورده اند بعوض اینکه با - تحت تسکین عصاب و رفع خستگی گردند بیشتر باعث ناراحتی روان انسان میگردد. اما بگفته

امین امروزی وندیای مانینی بان سر و صدای که از خود تسولید میکند خواه ناخواه بر اعصاب انسان تاء لیر میگذارد.

در ممالک پیشرفته که تکنالوژی انکشاف زیادی نموده است و نسبت به سایر کشور ها سر و صدای ماشین زیاد است به همان پیمانه خستگی های روحی و دماغی نیز وجود دارد و به هر اندازه که این سر و صداهای ماشین زیاد باشد به همان اندازه خستگی ها نیز بیشتر میگردند.

برای جلو گیری از این ناراحتی و رفع خستگی ها راه های گونا گونی وجود دارد که از جمله میتوان یکی هم موسیقی را نام برد.

موسیقی از جمله عوامل مؤثر و خیرین میند و ارتقده است که میتواند تا اندازه زیادی باعث دفع خستگی های روحی و دماغی میگردد.

صرف نظر از اینکه این موسیقی چه شکل و محتوای دارد برای علاقمندان آن و کمال - تشنه موسیقی اند و بعد از فعالیت زیاد و شنیدن سر و صدای ماشین نیاز - فراوان به موسیقی و شنیدن آن دارند. زیرا موسیقی همانطوریکه گفته اند غذای روح شمرده میشود، و قنیکه روح خسته گردد بگانه درمان آن موسیقی است. از همین

اندیشه های جوانان

محمد سلیم (رحیمزاده)

سیر تاریخ نشان میدهد که جوامع همیشه در حال تکامل بوده و روز بروز این تکامل چشم گیر تر و گسترده تر میگردد. پس بر جوانان ما ست که با سیر تکامل تاریخ پیش بروند و جامعه خویش را انطوریکه لازم و توقع است پیش ببرند. ممکن است گاهی در مقابل جوانان ما و این سیر بعضی موانع ایجاد گردند ولی با عزم متین و راسخ میتوان به موفقیت ها رسید ...

محمد غلیم (رحیمی)

.. دیگر دوران رکود وانجام سپری شده است ، امروز جامعه ما به جوانان رزمنده و هدفمند از هر وقت دیگر نیاز دارد، و مخصوصاً در شرایط حاضر که جامعه مادر مرحله حساس از تاریخ خویش قرار دارد بیشتر این خدمت گذاری و ایثار محسوس تر است ...

این خواست زمان است که پابهای آن پیش برویم و خود راه کاروان زندگی که نایم در حال تکامل است بر سائیم . این خواست و آزادی هر انسان و بخصوص هر جوان است. جوانیکه درست می اندیشید و معقول فکر میکند راه رسیدن به این زندگی را می یابد و در یافتن آن اشتباه نمیکند ، مشروط بر اینکه معقول بیندیشد و اراده و پشتکار داشته باشد . زیرا با این شرط است که میتوان به زندگی ایده آل رسید . در این جای شکی نیست که ما در شروع از زندگی فرار داریم و هنوز راه در رازی باقی است تا آن را طی کنیم ولی طی کردن این راه همانطوریکه قبلاً ذکر نادیم اراده و پشتکار می خواهد و مستلزم تلاش پیگیر و دوامدار است . جوان و یا جوانیکه متصف به این صفات اند به یقین در زندگی موفق و خوشبخت اند و آینده پر روی آنان لبخند می زند .

گفتیم اراده و پشتکار ، بلی این یگانه عاملی است که ما را در زندگی موفق میسازد. پس برای اینکه این صفت را در خود پرورش دهیم چه باید بکنیم ؟ ساده ترین راه اینستکه کار امروز را بفرا بکول نمائیم. زیرا امر کار یکبار باید امروز انجام داده شود برای فردا گذاشته شود. پس کار فردا را چه وقت انجام دهیم ، به همین ترتیب گذاشتن و واگذاری کار ها یک روز به روز دیگر باعث تراکم کار ها در زندگی میشود و این امر سبب میگردد که انسان از کار خسته گردد

کار امروز را بفردا نباید موکول کرد

ویگانه علت خستگی هم همین گذاشتن کار امروز به فردا و از فردا به پس فردا و به همین ترتیب به روز های بعد است . در جوامع پیشرفته این معاله زیاد در خور اهمیت است و از همین سبب است که آنان به پیشرفت های زیادی نایل آمده اند زیرا وظایف و کارهای سپرده شده را در وقت و زمان معین آن انجام داده اند . امروز که مادر شرایط خاص زندگی فرار داریم ، وقت شناسی و کار هارا مطابق پروگرام بر سر رساندن از وظایف اصلی ، جوانان شمرده میشود زیرا با این عمل است که میتوان خود را به کاروان زندگی که دائم در حرکت است برسانیم ، و در غیر آن اگر روز کار را به بی هدفی سپری کنیم هرگز نمیتوانیم به زندگی ایده آل و آرام و مسعود برسیم چه رسد به اینکه با کاروان تمدن هم گام شویم .

پس ای جوانان ! بیایید دست بدست هم داده در راه آبادی کشور و آرامی مردم خویش مصدر خدمات مردمی که جامعه ما را منتظر دارد . و این مامول و خوامت زیاد مشکل نیست مشروط بر اینکه هدف معین داشته و کار و وظایف سپرده شده را به کمال امانت داری و ایمان داری به انجام برسانیم .

دارند و صرف برای رفع خستگی یکی از آلات موسیقی را فرامیگیرند و به آن استنای حاصل میکنند .

امروز جوانان ما نیز مانند سایر جوانان کشور های دیگر در پهلوی دیگر کار ها و رشته های اختصاصی خویش به موسیقی علاقه میگیرند و یکی از وسایل موسیقی را فرامیگیرند و با آن استنای حاصل میکنند که این امر در مواقع خستگی و رفع آن خیلی ها موثر است . زیرا نواختن یکی از این آلات موسیقی باعث میشود که هم خود نوازنده رفع خستگی کند و هم شنونده از آن محفوظ گردد . پس چه خوب است که همه جوانان ما در پهلوی مشاغل خویش به موسیقی و یکی از آلات آن استنای خطیته باشند تا از یکطرف باعث رفع خستگی های ناشی از کار و فعالیت جسمی و دماغی آنان گردد و از جانبی باعث خوشی و سلامت تیری دیگران گردد .

زن امروز و کارهای خلاق

در آن روز گاری که شرایط زندگی با نابرابری های خود بیداد میکرد و تبعیض و نا برابری رواج فراوان داشت زن که نیمی از اجتماع ما را تشکیل میدهد در بدترین شرایط زندگی و حیات اجتماعی قرار داشت

این تبعیض و نا برابری زاده شرایط آن روز گار بود که به زن موقع نمیداد از چار دیواری خانه اش پا بیرون بگذارد و در کار های اجتماعی، فرهنگی ، سیاسی و اقتصادی سهم و نقشی داشته باشد . زن آن وقت وظیفه داشت که صرف طفل بدبیا بیآورد ، پرورش و بزرگش کند ، پخت و پز نماید ، جاروب کند اما امروز دیگر زن از این حصار بیرون شده ، از خود حقوق و وجایی دارد که باید به آن احترام کرد و قبولش داشت .

زن امروز ، از چار دیواری منزلتس پسا بیرون گذاشته بدنیای امروزی قدم

شکار وسایر وسایل دست داشته طبیعی شد
 تهیه نموده وامرار حیات می نمایند.
 باز هم زن یا مادر در کنار مرد به جنب
 جهد می پردازد همراه با مرد زمین را تخسب
 می زند ، قلبه و ماله میکند و درو و خرمن
 می نماید . مگر با وجود تمام این معمولیت
 ها رسالت مادر بودن و زن بودن را فراموش
 نمی کند پیوسته در فکر آن است تا برای
 اطالتش مادر مهربان و برای خانه و فامیلش
 کدبانوی خوب و برای شوهرش زن با وفا
 و عزیز باشد .

به ادامه این مرحله وقتی وابستگی ها
 وسیع می شود و از خانواده که هسته جهان
 بشریت را تشکیل میدهد قبایل طوایف و ملت
 ها بوجود می آید .

زندگی و عشق و محبت به زندگیت که
 ساحه خانواده بزرگ و بزرگتر شده ، خویشاند
 ونمی به وجود می آید بعد از ارتباطات و وابستگی
 سبب می شود که طایفه ها و یا طوایف و چو
 آید و برای اینکه امور این طوایف و بنا به
 عبارت دیگر عمل و نظر آنها بدرستی وفق
 نماید و در اجرای امور طوایف و یا ادار آنها
 بی نظمی رخ ندهد شخصی را به سمت
 رئیس طایفه تعیین نمودند که البته شکل
 تکامل یافته ریاست فامیل و یا خانواده را
 داشت شخص موصوف بر علاوه اینکه مسوول
 اداره فامیل و طایفه اش بود نقش مدافع را در
 برابر طوایف دیگر نیز به عهده داشت همچنان
 بایک مرور کوتاه به وضاحت دیده می شود
 که زن در همه مراحل زندگی به حیث شخصی
 مسوول خانواده در پهلوی مرد در خدمت آنها ن
 بوده در طول تاریخ نقشش را در امور تولید
 فراموش نکرده در همه کارهای تولیدی سهم
 فعال داشته گاهی در پای ماشین های غول
 پیگر قرار گرفته و زمانی در پشت دستگاه های
 بافتندگی دست و ناخن سائیده است .

بالاخره زن رئیس بلا منازع خانواده بوده
 و وظایف که به او سپرده شده عبارت از
 مواظبت مسکن ، تقویت کانون خانواده ، تهیه
 آذوقه ، کار در مزرعه ، شکار و دامپروری و
 غیره که در اجرای همه آن موفق بوده که
 البته تاریخ شاهد و گویای خوبی به این قول
 ماست .

پس وقتی جامعه «پاتر یگال» یا پدر سالاری
 پدید می آید مرد عملاً نیروی کار تولیدی
 را بدست می گیرد در نتیجه زن موقوفه موقعیت
 گذشته را از دست داده و تابع بی چون و چرا
 فرمانبردار و محکوم و برده مرد می شود و با
 برابری و منازعات و کشیدگی ها در میان
 این دو شریک زندگی بروز می کند از این
 جامست که یکی را حاکم و دیگری را محکوم
 و برده فرمان بردار مرد می سازد اینجامست
 که مرد این وحشی رام نشدنی قسرون و عصا
 قدرت را بدست می گیرد بر بنده اش که
 زنی است حکم می راند او را لت و کوب
 می نماید و چون مرغ اسیر در دامش کشیده
 و محصور زندگانی اش می کند .

غافل از اینکه او نیز مانند يك مرد انسان
 است حق دارد آزاد زندگي كند و از همه نعمات
 زندگي مستفيد گردد .

این عکس شرایط نامساعد زن را خوب با تعبیر می کند

يك نگاه گذر ا به سر گذشت زن

به عمل می آوردند درین وقت زن و مرد و مادر
 و پدر مکلف بودند تا از همه امور چه در خانه
 و چه در بیرون از منزل وارسى نمایند و در شکار
 دوش هم به همه امور زندگی بپردازند مشترکاً
 به امور زراعت مصروف می شدند نام پروری
 می کردند به شکار حیوانات می پرداختند و
 غرض حفاظت اطفال و فامیل از شر حیوانات
 درنده و وحشی به پیره ناری همت می گماشتند.
 بعدها مقام و نقش والای زن بیشتر متبادر
 می شود و ریاست خانواده با قبیله به زن تعلق
 می گیرد که آنرا «ماتر کال» یا مادر سالاری
 می نامند درین دوره نیز خانواده ها از طریق

شکار شده بود از برج و باوری امروزی خبری
 نبود بهترین باشگاه انسان را مغاره های
 نمناک و مخوف تشکیل میداد که در و دیوار
 آنها با تصاویر از حیوانات و پرندگان وحشی
 مرسوم گردیده بود .
 درین مساکن نه رنگی دیده میشد و نه
 روغنی و نه مویل و فریچر منتها برای اطفال
 تازه تولد یافته سنگت هارا روی هم گذاشته
 و برای آنکه اطفال از شر حشرات خزند
 و خطر ناک در امان باشند سکوی بنا می نمودند
 و این مهمانان عزیز را بالای همان سنگت ها
 جا می دادند و از او مراقبت و پرستاری جدی

بعد از آنکه بشریت در روی زمین
 زندگی را به آغاز گرفت جوامع بشری شکل
 نودمانی داشت در آن طوایف ، قبایل ، ملت
 و مملکت شکل نگرفته بود سازمان دهی
 نیز بشکل بسیار ابتدایی موجود بود
 یعنی آثار ه کنند و اداره شونده مطرح نبود
 مساوات مطلق دیده می شد آنوقت انری از
 حاکم و محکوم ، دارا و ناتار قوی وضع وجود
 نداشت و حرفی از ظلم و استبداد و استثمار
 فرد از فرد شنیده نمیشد .
 درین وقت زندگی مردم خیلی ساده و بی
 پیرایه بود خوراك انسان از شکار حیوانات
 بدست می آمد پوشاك آنها نیز پوست حیوانات

می گردند . زیرا معتادان به مشروبات الکولی مسائل تربیتی را به طاق نمیان و فراموشی میگذارند . بالاخره از چنین خانواده هایی صفا و صمیمیت و سخت بر بسته و کوچمی نماید و به عوض بی میلی و بی تفاوتی بالهای شوم خود را گسترده سایه بی تفاوتی و بی میلی رانان میزند .

همچنان اگر کودکان خانواده ها در محیطی که تصویر شد تربیت شوند . نبال بی پروا بی نمر خواهند بود که گریزان از منزل بار آمده و روح و روانشان به فشار های اجتماعی عجیب شده باعث آزار خویش و اطرافیان خود ، خواهند شد .

معتادان به الکول ، همیشه پر توقع ، بدبین ، حسود بوده و اراده برای نظم و نسق زندگانی خویش نداشته و همیشه درد سر دیگران می باشند ، آنها بعد از صرف مشروبات الکولی اعتنایی به قواعد و همچنان قواعد اخلاقی نداشته و رعایت نظم اجتماعی را اصلا به نظر ندارند و چون اراده و توان فکری شان از بین میرود

بی رحم و سنگدل شده و در مقابل هر عملی از خود عکس العمل شدید و بی جا را نشان میدهند .

اصرار دیگر مشروبات الکولی اینست که حسادت زبانی از حد فرزندانشان بیدار شده و شعله های نا بکار بی اعتنایی را دامن می زند ، و در مورد نزد یکتترین کسان خود مثل زن و فرزند بی اعتماد بوده و هر نظر و عمل و اقدام همسر خویش را سوظن نمود و گمان بد نسبت به خالشم روز به روز رشد نموده و حالات سخت تباهی آور و نارام کننده به میان می آورد .

بندک مطالب فوق . باید خانواده و مسوولان امور متوجه باشند تا این بلا و آفت ویران کننده غیر انسانی در اجتماع ما ساحه رشد نداشته باشد و اگر اینجا و آنجا نیز ، نمونه وار دیده می شود باید جلوش از همین اکنون گرفته شود .

البته آنچه را بر شمرديم ، منت نمونه خروا رذانه از بسیار بود که برای عبرت آموزی به مصداق ضرب المثلی « اگر در خانه کسی است يك حرف پس است » امید بهروزی های را در قبال داشته باشد .

و در اثر افراط آن ، به جنایات خطر ناک دست میزند ، بالای فکر اندیشه ، روان ، جسم و اعمال آنها نیز تاثیرات نا مطلوب وارد می شود .

مشروبات الکولی شیرازه محیط و خانواده ها را برهم زده جامعه را بسوی تباهی و انحرافات اخلاقی سوق میدهد و بی مسؤولیتی ، بی تفاوتی را در روان و اراده انسان حاکم ساخته و بتدریج انسان را بی تفاوت ، غیر فعال و بار نوح جامعه بار می آورد .

آنها بیکه به مشروبات الکولی معتاد شده اند به منظور تهیه آن به هر وسیله مشروع و نامشروع دست زد و برای فروشانند ن

عقش زشت و نا بکار خویش از هیچگونه اقدامی رو گردان نمی شوند . ضمن اینکه صحت مند ی خویش را به خطر می اندازند اقتصاد خانواده را نیز به ضربه هولناکی مواجه می سازند .

از سوی دیگر چون آنها همیشه از حالت عادی زندگی بدور می باشند فرزندان شان نیز از تربیه سالم و درست بدور مانده نارامی ها و تنویس و اندیشه های همیشگی سا به شوم خویش را بروح و روان شان گذاشته و کانون خانوادگی به سرایشی و سقوط منجر

الکول

دشمن خوشبختی

خانواده ها

پهلوی منفی الکول ، همان مشروبات الکولی است که در هر حالت و با هر منطقی که اراده شود نو شیدن آن مضر به صحت مندی انسان بوده و حادثه های معتادان مشروبات الکولی بسا خانواده ها را به غم مبتلا نموده است .

بناء مشروبات الکولی طوریکه تحقیقات صورت گرفته عوامل اصلی بعضی جرایم بوده و بیماری های مختلف صحتی و اجتماعی را به میان آورده است درین مورد کتاب های زیادی نوشته شده و ضرر های این آفت خانمان سوز بیان شده است .

همان طوریکه معتادان به مشروب الکولی

جوامع انسانی همانگونه که از پدیده های طبیعی استفاده نیکو نموده بنا بر انحرافات و نا بسامانی های محیطی و اجتماعی ، بار ها به نا ملامت و نا آرامی ها مواجه گردیده و نمرات استفاده نا درست پدیده ها را چشیده و حادثه های غم انگیزی را باعث شد و اما الکول نیز از جمله پدیده های است که در اثر کوشش ها و تجزیه و تحلیل سالهای منمندی مورد استفاده انسان ها قرار گرفته و تا زمانی که در امور زندگی بیجا و درست بکار رفته مفیدش بر همه برهمنه بر ملا شده و تاکنون نیز در لابراتوارها و مراکز علمی از آن حد اکثر استفاده را می نمایند .

گرازه و طنه

ستا به هر لویشت کی نرتوب
بت مرانه سپیختوب
انلتوب دی انلتوب
ستا هر بان او هر گرتنگ

دلته مات هر یو سکندر
تینیدلی - هر چنگیز
خوله شوه مانه د مغول
برباد شوی هر او رنگ

هر دینمن او هر غلیم
تالا نگر او برغلگر
نیکلاگر او زورور
خی له تا تبتی به خنگ

ستا دهر غلیم پر ضد
که دلردی که دپر
به مخ وپمه به مخ وپم
ستا دبت ساتلو چنگ

ته کعبه زما کعبه بی
ته سپیختلی - پاک - تکه بی
زه دی خاوری بسکلوپه
مجاور بیه ستا ملنگ

به زما گزانه وطنه .
ته زما بی او زه ستایم
ته دیوه دیوه دیوه
زه پتنگ پتنگ پتنگ

ستا وچ خوز - اغزی اغزی
وجه ترخه گنار پری
دختن مشک ورته خار
تری لومی لاجی لونگ

له هر خه بی بی پروا
مست به مینه مینه ستا
ته هر خه زما هر خه بی
ته می بت بی ته می تنگ

زه سر تیر سر تیر سر تیر
سرینیلل زما ناره ده
کاشکی ورم ستا به هون
ته چی مرشمه بی تنگ

نامی هون دی نامی هون
مه خمه ستا به لار
ستا لپاره می منلی
تیمتونو ر نگارتنگ

(سنگ)

موج ننگه

کرد موج نگیش جان وندل ما روشن
پاده تاب کند ساغر و مینا روشن
داشت بر بیکر خود جامه موج سپید
بود چون شمع فروزنده سرا با روشن
چون فضای ننگه ماست ز گلپای فراق
هر شب از کوب سپین دل دریا روشن
گلشن انام من امروز بهاری دارد
چمن آینه چشم تماشا روشن
خوش اندالیکه بود خوبی سیرت هنرش
همچو شعریمت بهر صورت ومعنا روشن
هست از مشعل اندیشه عالی نظران
آسمان ننگه مردم دانار و شن
شیراغمست که بر خاک شهبان موزد
هر گل لاله که سازد دل صحرا روشن

زولدون

غزلی در نتوانستن

از دست های گرم تو
کودکان تو امان آغوش خویش
سخن های تو ام گفت
غم نان اگر بگذارد

• • •

نغمه در نغمه در افکنده
ای مسیح مادر، ای خورشید ا
ا ز مهربانی بی دریغ جانت
با چنگ تمامی ناپذیر تو سرودهای تو ام کرد
غم نان اگر بگذارد .

• • •

رتنگ ها در رتنگ ها دویده ،
از رنگین کمان بهاری تو
که سر پرده در این باغ خسزان رسیده بر افراشته است .
نقش های تو ام زد
غم نان اگر بگذارد .

• • •

چشمه ساری در دل و
آبشاری در کف ،
آفتابی در نگاه و
فرشته بی در پیراهن ،
از آسانی که تویی
قصه های تو ام کرد
غم نان اگر بگذارد .

احمد شاملو

مه بر آمد

مه بر آمد
خرم و خوش
شب بخندید
نرم و دلکش
دلبری مست و خندان
عارضش جلوه گاه بهاران
سر زروتن بر آورد
سوی دریا ننگه کرد
زیر لب موج خواند ترانه
بوسه ها برزند بر گزانه
ماه خاموش است
گل همه گوش است

گوهر اندیشه‌ها

آینه شریسم بهر جا که رفته ا یسم
 از نور گفته ایم هر آنچه که گفته ایم
 از ما بجز رموز نهان نمان محو
 چون نا خدا به قایق معنی نشسته ایم
 موجیم که زلدگیمت ، سراپا خروش ما
 زنجیر بی امید خموشی شکسته ایم
 هرگز ندیده ایم جهان را بچشم وهم
 بازاهدان شهر که پیمان بسته ایم
 شد روزگار دور که با عشق آفتاب
 از مرز سر زمین سیاهی گذشته ایم
 آتش گرفته هستی ظلمت ز سوز ما
 از مجمر سکوت که چون قوغی چسته ایم
 ای رهروی که هیچ نیابی دیار نور
 از خاطر تو باز پریشان و خسته ایم
 ما پایمال هرکس و ناکس نمی شویم
 چون نیزه ای بچشم زمانه نشسته ایم
 از کشتگان راه نوا میرسد بمن
 بس داغ‌های تنگ که باخون شسته ایم
 در شعر من تو گوهر اندیشه ای بجوی
 تا تو نگویی باز که مادر نسفته ایم
 راز وجود نور بود در سبزه او
 (بر تو) خوش است کز دل خورشید شکفته ایم
 پرتونادری

واصل رویشانی

دگلو خوشبویی

خو نما رضا بوه وی د نا یله
 به دو بی کی به ما نه مو می وا صله
 ته به کوم دلیل زما دچاری غم خوری
 ای مدام له ما پر دیه دخان خبله
 که دگلو خوشبویی شیم ته می بوی کبه
 که میوه شیم به بیخ زانگه ته می وله
 زما اجر نیم د دخان نیم دجهان تی
 یوه چار می به دوه خایه وو یشله
 به جهان کی لذ تو نه دلی خوله بی
 کسل تر خه خوازه می وتلل به تله
 که اصلی وجود تی زه یم له مامه خه
 که غرض تی خبل گو مان تی پس خفله
 ای وا صله حقیقی وا صل هغه تی
 چیره بی یانوم خان بی هیروی تل تر تله

خدمتگاران پیژنم

- خوک به لیلی د زلسو نار خوشبویی
- خوک به مکیز د خبل نگار خوشبویی
- خوک به دناز نغرو رفتار خوشبویی
- زه ددی خاوری خدمتگار خوشبوم
- خوک به دولت خوک به عزت خوشبویی
- خوک به دخانشان اوشوکت خوشبویی
- خوک به دسرو شولپوشربت خوشبویی
- زه ددی خاوری شرافت خوشبوم
- خوک به دخان خوشحالی غوره گنی
- خوک به دخان آبادی غوره گنی
- خوک به دخان نیکنامی غوره گنی
- زه دخبل قام آزادی غوره گنی
- خوک به چوکی خوک به مقام غواپی
- خوک به له هرچالورخبل قام غواپی
- خوک به له میوله دک جام غواپی
- زه سره یووجودخبل قام غواپم
- خوک به دخان سینگار خوشبویی
- خوک به دساز گرم بازار خوشبویی
- خوک به راحت خوک به قرار خوشبویی
- زه هغه ژوند دافتنخار خوشبوم
- خوک چی به وینوسورمیدان خوشبویی
- خوک چی دخبل قسام سربازان خوشبویی
- خوک چی آزاد افغانستان خوشبویی
- زه هم همدا رنگه افغان خوشبوم
- خوک چی ز مو د قهرمانان بیژنی
- خوک چی نا متو زمریالان بیژنی
- خوک چی دا لوی افغانستان بیژنی
- زه هم همدا راز انسان بیژنیم
- «وطنبال»

طرح کوتاه

تو اول فصل این کتاب را آغاز کردی
 ومن خواننده‌ی ناشی
 پس از روزی که عادت با کتاب کردم
 تو آنرا بسته کردی
 ومن پایان این قصه را
 ناخوانده ماندم
 بشیر سخاورد

حمام دادن کودک

یکی از پرابلم های والدین مسئله غسل دادن اطفال میباشد که آنها عراس دارند که مبادا کودک شان هنگام شستشو خنک خورده مریضی شوند و فکر میکنند که برای شستن کودک احتما باید حمام و یا تشناب گرم و بخارآلود با آب گرم لازم است غافل از اینکه آب گرم و بخار و بودن مدت زیاد در حمام برای صحت کودک مضر تمام میشود .

غسل دادن و پاک نگه داشتن کودک وظیفه هر مادر باسلیقه و باهلم میباشد . يك مادر آگاه کودک خود را در شرایط مشکل اقتصادی وصحی حداقل هر هفته و یا هفته دو تا سه بار بادر دست داشتن وسایل ساده صحی شستشو نماید .

غسل دادن اطفال و پاک نگه داشتن آنها برای صحت شان بسیار مفید واقع می گردد . زیرا همه میدانیم که پوست دارای مسامات کوچک اند و در صورتیکه مرتب شستشو نگردد مسامات مسدود گردیده و برای صحت زبان آور تمام می شود .

و اگر به صورت مرتب پروگرامی برای غسل دادن کودک مدنظر گرفته شود در رشد ونموی طفل تأثیر فوق العاده می نماید و هم کودک پاک و نظیف مورد علاقه و محبت اطرافیان قرار می گیرد .

قبل از اینکه کودک را غسل میدهید باید وسایل حمام را آماده و بدسترس قرار بدهید تا موقعیکه کودک برهنه است و شما به عقب چیزی که ضرورت دارید سرگردان نشده و هم کودک سرما نخورد .

بهرتر است برای غسل دادن کودک يك لکن یا طشت پاک ، صابون ، لیف ، روغن زیتون یا بقیه درصحنه ۴۹

اطفال امروز

اطفال و دندانهای زیبا و سالم

مواد معدنی و آهنی دندانها می گردد .

همچنان از غذاها و مشروبات بسیار گرم و یا خیلی سرد خورداری نموده و هم متوجه باشید که به تعقیب يك غذای سرد ، غذای گرم خورده نشود و در برعکس هم همینطور مدنظر گرفته شود .

همچنان اگر با غذا آب صرف نشود بهتر خواهد بود باید آب را قبل و یا بعد از غذا نوشید مقصد اینست تا نان با آب دهن خوب مخلوط گردیده ، جویدن طول بکشد و عمل هضم نیز بهتر انجام گیرد .

۲- بمجربیکه کوچکترین عارضه یا پوسیدگی در دندانها و یا بیره ها ملاحظه نمودید بداکتر مراجعه کنید تا قبل از اینکه پوسیدگی بمعمق دندان ها و بیره ها برسد جلو گیری بعمل آید و با تجویز بموقع کلسیم و ویتامین های (D, C, A) از بروز مجدد مرض جلو گیری نماید .

۴- بعد از هر غذای روزانه و یا حداقل شب موقع خواب باید دندانها را با ترتیب صحیح با برس شستشو کرد

مدنظر گرفتن حفظ الصحه دهن و دندانها و بیره ها برای همه مخصوصا کودکان امر ضروری پنداشته میشود اگر کودک از همان آغاز یعنی از سن سه ساله بیالابه شستن و پاک نگه داشتن دندان هایش عادت بگیرد تا ایام پیری این عادت با وی همراه خواهد بود پس چه خوبست تا این کار را به آنها به لطف خوش و مهر بانسی در آنها بشکل عادتی دریاوریم .

و نامنظم در میاید .

توصیه بوالدین اینست که در چنین صورت باید در چهار سالگی کودک یکی از دندانهایش را بکشد تا جا برای سایر دندان ها به اندازه کافی باشد و اگر دندانهای پیشرو زیاد پیش برآمده باشد از سیم های فلزی که داکتر دندان می اندازد موثر واقع می گردد و هم در کلنیک های دندان طریقه های بکار برده میشود که مفید و موثر می باشد .

به اطفال بزرگتر باید بپهناید که برای جلوگیری از امراض دندان تنها برس زدن و استعمال کریم های گوناگون کافی نبوده ، برس و کریم نمیتواند حتی به صورت محسوس از پیشرفت مرض دندان جلو گیری نماید . پس باید برای خوب و سالم نگه داشتن دندانها ، آن غذاها یی را مصرف نمایند که نه تنها برای دندانها مضر نیستند بلکه برای تقویت ریشه آنها مفید هم واقع میشوند .

سبزیجات ، میوه های تازه و لبنیات بهترین غذا برای داشتن دندانهای زیبا و سالم محسوب میشوند و برای اینکه از بیماریهای دندانها و دهن جلو گیری گردد باید نکات ذیل مراعات گردد .

۱- اسام شریشی ، قند ، گلچه ، ترشی باب و غیره مواد نظیر اینها در نتیجه تخمیر تولید اسید لاکتیک رانموده و مینای دندان را حل میکند و باعث پوسیدگی دندان می گردد .

۲- آب جوش داده شده چون فاقد کربنات کلسیم است صرف نشود زیرا سبب کمبود

دندانهای کج و برآمده و گاهی کثیف نه تنها چهره را زشت و بد قرار میدهد بلکه از نگاه علم بیولوژی درجهای تنفسی و تلفظ خلل و نقصانی وارد می آورد .

عوامل اینکه چرا و چگونه دندانهای اطفال کج و یا نامنظم میشوند قرار ذیل میباشد :

دوم : مکیدن انگشت که بعضی از اطفال عادت دارند که یکی از انگشتانشانرا همیشه بمکند . سوم : ارث بردن که ممکن در فامیل نامنظم بودن دندانها به صورت میراثی دیده شود . و برای اینکه بطور معالجه صورت گیرد و از کج شدن دندانها جلوگیری بعمل آید طرق زیر پیشنهاد شده :

۱- اسد موقع شیر دادن نوزاد باید سعی کنیدوزن بدن طفل به طرف سر سنگینی نکند .

۲- متوجه باشید وادایما مواظبت نمایند تا کودک از همان آغاز نوزادی بمکیدن انگشت عادت پیدا نکند . گاهی مکیدن انگشت در اطفال را

عقد پنهانی میدانند که کودک از بعضی مسایل و یا کم محبتی والدین رنجیده و بمکیدن انگشت پناه می برند که والدین باید متوجه این موضوع باشند .

۳- دود صورتیکه کج و نامرتب بسودن دندانها در خانواده ی ارثی باشد باید از همان

موقعیکه کودک دندان می کشد دست بکار شوید زیرا دوکتوران این رشته باین نتیجه رسیده اند که کودک نوزاد دندانهای بزرگ را از پدر میراث می گیرد چنانق والا شورا از مادرش که در نتیجه دندانهای بزرگ نمیتوانند در جناق والا شه کوچک جای گیرند از همین سبب است که بشکل برآمده

چونکه هر كودك دارای احساسات و طرز تفكر مخصوص بخود دارد اما میباید بنا بر آن معلمین باید روحیه هر يك را بخوبی درك و كودك را طوری كه هست بشناسند و در صورت كدام مشكل تربیتی و روانی بكمك والدین اطفال میتوانند به كودك رهنمائی و رسیدگی نمایند. و در صورت لزوم از روانشناسان و متخصصین اطفال هم كمك بگیرند .

طوریكه در بالا ذكر نمودیم معلمین كودكستانها باید علاوه برو اردو بودن بسلك تعلیم و تربیت كودك تا حدودی در مسایل روانشناسی كودك معلومات و آگاهی لازم را كسب نمایند تا بتوانند باسانی با اطفال كنار بیایند . همچنان معلمین باید خودشان بدون غنچه و دارای روحیه سالم و پشاش باشند تا رفتار و كردار و حرکاتشان نمونه و سر مشقی خوب برای كودكان هاكه مردان و زنان آینده جامعه هستند شده بتواند .

كودكستان اصلا محیط آمادگی برای شامل شدن بكمپو قبول مسوولیت های بزرگتر و مهمتر می باشد .

هنگامیکه يك كودك كودكستان دیده بكمپو شامل می گردد بدون كوچکترین ناراحتی و خجالت هر پیشامدی را می پذیرد اشیای اطرافش در مکتب كه عبارت از میز و چوکی و تخته سیاه خواهد بود او را وحشتزده و فراری نخواهد ساخت زیرا او در محیط كودكستان با این چیزها برخورد نموده و با آنها قیلا آشنایی و بلدییت پیدا نموده است .

والدین باید بدانند وقتیکه طفل خود را بکودكستان شامل می سازند وظیفه آنها ختم نمی گردد بلکه باید انتظار بعضی عکس العمل هارانیز داشته باشند زیرا كودك برای بار اول قدم ب محیط خارج از خانه می گذارد تا آنس بگردد و دو باره منظم گردد مدت درازی را در بر خواهد گرفت .

بعضا معتقد هستند بعد از این كه طفل بکودكستان می رود معلم مسوول او خواهد بود در حالیکه این حرف درست نیست زیرا تربیت باید از خانه شروع گردد و باید از تربیت كودك در منزل غافل نشوید و او را آماده و منظم بکودكستان بفرستید. هیچگاه كودك مریض و تب آلود را به كودكستان نفرستید تا باعث مریضی سایر اطفال نگردد زیرا در همین مرحله كودکی اغلب بیماریهایی دوران كودکی مریضانگیر اطفال گردیده كالیت كه يك كودك مریض در محیط كودكستان مرض را بسببولت به دیگران انتقال دهد. پس سعی گردد كودك مریض را تا زمانیکه بکلی بهبودی حاصل نکرده بکودكستان نفرستند و جنرور او را در منزل استراحت بدهید . وقتیکه خوب شد با توصیه دوكتور فرستادن او بکودكستان مانعی نخواهد داشت .

گاهی دیده شده كه والدین كودك مریض خود را بدون توجه بکودكستان رسانده و خود بی کارشان میروند كه اینكار شان معقول و پسندیده نیست باید بحال كودك خود و كودكان معصوم دیگر هم توجه کنند باین امید نباشند كه معلم از او پرستاری خواهد كرد ، درست است معلم باید به اطفال رسیدگی نماید مگر در صورتیکه طفل مریض باشد و معلم تنها به او برسد تكلیف دیگران چه خواهد بود . كودك مریض باید در منزل استراحت نماید .

در كودكستانها علاوه بر اینکه تعلیم و تربیت مساه مهم است به نظافت و حفظالصحه آنها و محیط كودكستان ها باید جدا توجه مبذول گردد .

نمایی از زندگی كودكان در كودكستان

مرحله دوم زندگی كودك در كودكستان

دوره كودکی مرحله نهایت حساس و مهم در زندگی انسان محسوب شده و رشد جسمی و ذهنی كودك از همین آوان شروع می گردد. لذا مراعات تربیت صحیح در دوره كودکی بالای شخصیت و آینده او اهمیت فوق اعاده دارد . پرورش اطفال باید مطابق به شرایط تعلیم و تربیه و روش های جدید صورت گیرد كودكانیکه در شرایط و جوامع مناسب تولد و نشوونما میابند افراد مفید و فعال بار می آیند . بر عکس اگر تربیه و نشو و نماي كودك در يك محیط محدود و نامناسب و مخصوصا در خانواده ایكه چارو جنجال های فراوان در آن باشد صورت گیرد طفل طبعاً از نعمت تعلیم و تربیت صحیح برخوردار نگردیده در جوانی فاقد هدف معین بوده و بسیار امکان دارد كه بار دوش جامعه گردد .

محیط زندگی و پرورش اطفال را هیچگاه معهود نسازید و به آنها اجازه اشتراك در اجتماعات مانند كودكستانها ، تفریحگاه ها و غیره جاهاییكه برای رشد ذهنی و جسمی كودكان مساعد و مناسب باشد بدهید . از آنجالیكه كودك تقلید پذیر است و شنوی در اجتماع یا همسالانش سریعتر صورت میگیرد مخصوصا در اجتماعیکه مردم آن با

زیور علم و دانش و تربیت امروزی آراسته باشند .

كودكستان بهترین محیط جهت رشد ذهنی و جسمی كودك محسوب می گردد زیرا در آنجا اطفال علاوه ازینكه بمسایل عادی كه در ایجاد نظم و تربیت و امور روز مره به اطفال كمك می كند آشنایی پیدا میکنند همچنان به ایشان موقع ورزش و تفریح در هوای آزاد را میدهد و آنها می توانند با اسباب بازی متنوع و رنگارنگ سر گرم شوند به هنر نقاشی ، كاردستی ، خانه سازی و غیره دلچسپی و علاقه می گیرند ، و قصه ، موزيك ، اکت درامه ها و تنظیم نمایشنامه های هنری كه در شكوفایی ذوق كودكان نقش عمده را دارا میباشند در كودكستان به آنها آموخته میشود .

در محیط كودكستانها استعداد های نهفته اطفال از همان آغاز تهريك و كشف گردیده و برای رشد و انكشاف آن قدهای طفیلومثمر برداشته میشود .

در ممالك مترقی و اكثر كشور های جهان سعی می گردد تا معلمین كودكستانها از بین آنهه مردمی انتخاب شوند كه دارای سویه علمی

بلند در رشته تربیت طفل ، با تجربه و بالاخره مهربان باشند زیرا يك معلم كودكستان باید در پهلوی تعلیم و تربیت كودك بمسایل روانی و عاطفی اونیز توجه نماید. زیرا هستند اطفالیکه قوه تطابق اجتماعی ضعیف و كم رشد دارند و در دوران بلوغ بیم آن می رود كه مركب اشتباهات كوچك و بزرگی شوند ، مگر معلم وارد و با فهم و دلسو و با عشق و علاقه مادری میتواند كودكان را با واقعیت هازندگی تاحدیكه آنها قادر ببلوك آن باشند ، آشنا بسازند .

كودكستان ها برای تربیت درست اطفال يك جامعه و ظیفه مهم و خطیری به عهده دارند در آنجا باید تربیت به معنی حقیقی كلمه تطبیق گردد زیرا نشو و نماي شخصیت كودك كه در خانه طرح شده در محیط كودكستان تقویت و تكمیل می گردد .

تقسیمات اطفال در صنوف كودكستانها باید طوری صورت گیرد كه معلمین بدوستی از عهده این وظیفه مهم بدر آمده بتوانند . اگر تعداد اطفال زیاد در يك صنف گنجانیده شود طبعاً معلم طور ممكن به اطفال رسیدگی نتوانست و نتیجه مطلوب بستم آمده نمی تواند

بی همه چیز

(زلمی) پسر بیمار و رنگ پریده‌ای گذر بستر افتاده بود، آهسته چشم باز کرده از زنی که پهلوی بسترش زانو زده مایوسانه نگاهش میکرد پرسید:

مادر، چه می‌گویی؟

زن لرزید، اشک در چشمانش حلقه زده نفسش در سینه گره خورد و با صدای که لرزش آشکارا داشت جواب داد:

بیچه مگم، چرا ای میهن میزنی؟ تو از دنیا چه دیدی که بمیری؟

و در حالیکه ناشیانه سعی میکرد خود را آرام جلوه دهد اضافه کرد:

تو بخیر جور میشی، باز مکتب میری، اول نمره میشی، دیروز رفیقای آمدند بودن پسران تره میکنن، بیچه لالاکل مسگر هم آمده بود ....

(زلمی) بیاد روز های گذشته افتاد، روز های خوب و فستکی که مکتب میرفت و همراهی بیچه لالاکل مسگر و دیگر بیچه های کوچکی می‌ماندند میخندید و طول و عرض کوچکی هابی را که زمستانها برای گل ولای بود و در تابستان حاله ای از گردوخاک در و دیوار و بام را فرا میگرفت - زیر پا میکرد، یاد آوری گذشته شوری در دلش انداخت:

مادر، امروز نمی‌مانی که مکتب برم؟

زن دستش را به پیشان عرق کرده گونه های گلگون پسرک کشیده تقریبا با خودش زمزمه کرد:

تب داره، جانش داغ اس، خدا نگاهش کنه.

پسرک شنیده با ناامیدی گفت:

سخی مره نمی‌مانی که مکتب برم؟

زن بزور لبخندی زد:

چرا نمی‌مانم؟ باش که بخیر جور شوی

باز هر روز مکتب میری، هر روز همراهی رفیقای سات تیری خادگنی.

زلمی ناراحت شد، دریافت که مادرش به این زودی ها اجازه مکتب رفتن را به او نمیدهد، دقایق بیصدا و آرام به مادرش چشم دوخت، احساس دلنگی میکرد، گرسنه بود، از چند روز به اینطرف غذای درستی نخورده بود، یک ماه قبل که مادرش او را به شانه انداخته پیش داکتر برده بود، داکتر گفته بود که باید به او میوه بدهید، شیر برنج، یخنی و فرنی بخورانید، داکتر نسخه دوا هم داده بود، چند قلم از دواهای مختلف و قیمتی، اما نه برایش دوا گرفته بودند و نه توان خرید گوشت و میوه

را داشتند، در عوض مدام به او شوربای تر کاری میدادند، شوربای که در آن فلفل و زعفران ستاور بودند، بیاد دوکان سر کوچه افتاد، دیده بود که در آن جامیوه آورده اند با صدای آرامی گفت:

مادر، بری به ازدگان نورو میوه نمیشری

زن باشر مساری جواب داد:

میخرم بیچه گلم، برادرت رفته که از کاکایت بیسه فرض کنه، حالی خاد آمد.

اما خوب میدانست که امید بیپوده ای دارد و مثل دوسه دفعه گذشته فقط با دست خالی برخیزد گشت.

از شیشه نیم باز پنجره به آسمان نظری انداخت، ابر های کوچک و بزرگ در دل پهنای آسمان شنا میکردند، آفتاب پریده رنگ غروب دامنه ابر ها را با مهارت رنگ آمیزی کرده بود، غروب غم انگیز و ناراحت کننده ای بود زن احساس خفقان کرد، حس کرد قلبش سخت فشرده میشود و میل شدیدی به گریه کردن دارد: «اگه بابیش زنده می‌بود، اگه ده زندگی خود از راه حرام بیسه پیدا میکرد اگه دست جور و جیاول به حال ای و آن دراز میکرد حالی بیچه گلم به ای روز می‌افتاد؟ حالی از گشنگی و بی دوا می ده بستر می‌بود؟»

روز غم انگیز مرگ شوهرش مثل برده فله ای از مقابل دیدگانش میگذاشت، یکروز بارانی و سرد، یک آسمان ابر آلود و تیره و چنانچه یک مرد نادار و بیچاره در زیر لعاف باره پاره ای که تونه های پخته از لای آن بیرون زده بود در دو طرفش دو تا طفل لرزان و وحشت زده زار زار گریه می‌کردند

و بالای سرش زنی در لباس تافتة رنگ و رو رفته و موهای پریشان، مات و بیبوت نشسته بود، نه گریه میکرد و نه بیچه های کوچکش را تسلی میداد، چشمانش را که عالمی از غم و اندوه را حکایت میکرد بدیوار مقابل دوخته بود، چنان عیبی، که فکر میکردی میخواهد دیوار را بشکند از فریاد آرزو، هر لحظه که به بیچه های گرسنه و بیمارش نگاه میکرد با اندوه می‌گفت:

مرد، او خلاص شد، حالی مکتب ای اولاد چه کنم؟

و یکروز پسر کوچکتر به بستر افتاد، از سال ها قبل شبها تا به صبح می‌نالید و سرفه میکرد و بگفته مادرش «مدام ریزش داشت» از یک ماه قبل بیماری اش شدت گرفت، بیوسته تب داشت، جانش داغ بود و اغلب سرفه میکرد وقتی که داکتر را دیدند هدایت گرفتند که میوه، یخنی، فرنی و شیر برنج بخورد اما آنها که حتی به غذای عادی روز مره شان درمانده

بودند می توانستند یخنی و میوه بخورند؟ زن میترسید که مبادا بیچه گلم مثل پدرش از بی نوایی و غریبی بمیرد، قلبش بسوزد آمده بود، اشک بر گونه هایش شدت جاری بود (زلمی) ناگهان چشم باز کرد و مادرش را در حالت گریه دید باوار خطایی گفت:

مادر چه شده؟

چرا گریه میکنی؟

زن بخود آمد اشکهایش را پاک کرد:

بیچه گلم نالید: خنی مادر، بری به افسانه از خاطر می‌گویی که برادرت د پسر آفسانه از خاطر می‌گویی؟

بگو، افسانه بری گوی قاف.

زن به زور خندید: از افسانه خوشتر می‌باید بیچه گلم گلم، میگم، بریت میگم.

بعد با حواس پریشان و قلب پر از اندوه شروع کرد:

بود و نبود ده زمان های قدیم یک بری گلم بود، قدس بلند بود، موهایش .... دوازده اتاق بشدت باز شد، پسرک ده دوازده ساله لایق و رنگ پریده ای با لباس خاکستری و موهای پریشان بدون آنکه حرفی بزند راسا آمد و پهلوی مادرش بر زمین نشست، زن با توشیش سوال کرد:

رفتی؟

پسرک بی اغتا و خشک جواب داد:

رفتم!

زن پریشان شد، سرش را بیخ گوش او برده آهسته گفت:

مادر؟

پسر سعی کرد صدایش را حتی از همیشه بلند تر کند، عصبانی بود و گونه های لاغرش بشدت سرخ شده بود:

چرا داد؟ خیال کنی میته، مادر؟

زن دستپایش را به هم مالید:

باز برای خدا، آرامتر کم بزن، برادرت نشنوه، آهسته باش.

پسر، بی تفاوت و سرد جواب داد:

بمان که بشنوه، بمان که مردما ره خوبتر بشناسه، مادر، جای پت گدن نیست، اوهم میفاهه که از و چیزی گرفته نمیشه، مادر، بان که بشنوه و از جایش برخاست، خیلی اوقاتش تلخ بود، پشت پنجره ایستاده شد، هوا کم کم تاریک میشد و روشنایی روز به آرامی از روی زمین محو میگشت.

درختان چنار در آن هوای نیمه تاریک مثل اشباح ترسناکی بنظر می‌آمدند، اشباحی که همگی دست بسوی آسمان بلند کرده بودند و فکر میکردی برای سلامت پسرک دعا میکنند، زن آمد، پهلوی پسرک ایستاده شد و با ناامیدی گفت:

بیچیم، تو بری کاکایت گفتی؟ بری خودش گفتی؟

پسر به مادرش چشم دوخت:

مادر، به خودش گفتم.

سخی چه گفت؟

گفت به خو خزانه ندارم.

میتوانست چه بگوید مادر؟

تو گفتی برادرت مریض اس، از مریضی زلمی جان گفتی؟

گفتم، گفتم، همه چیزه گفتم، تو خیال کنی مریضی زلمی برش مهم اس؟

بیچه جان، چیخ نزن، آهسته بگو، بگو باز اوچه گفت؟

پسر لبهایش را بدندان گرفته بادل تنگی گفت:

مادر، او گفت که ما جوری و ناچوری کسی ره ضامن نشدیم.

زن با ناامیدی ناله کرد:

ماه، بی انصاف.

و بر زمین نشست، سرش را بین دو دست محکم گرفته بود، گنج و منگ مدتها فکر کرد، بعد ناگهان از زمین برخاسته روبه پسرش کرد:

برو بیچیم، پیش کاکانصرو برو، کاکانصرو دکاندار، برش بگو که ...

پسر حرفش را قطع کرد:

سه دگه می‌ترسم مادر، هنوز فرض اول او ره ندادیم.

زن بازاری گفت:

برو بیچیم، از خاطر مه برو، از خاطر مادرت برو، برادرت گشته اس،

پسر لحظه ای درنگ نکرد، بعد به برادر مریضش چشم دوخته ناامیدانه دردل گفت:

«وضعش بسیار خراب اس، رنگ به روی نداره، بیادرت بیچاریم»

و از خانه برآمد.

زلمی حرف های آندو را شنیده بود، از کاکایتش بدش آمد، یک بدبینی عجیبی نسبت به زندگی و مردم احساس کرد، دلش میخواست زار زار گریه کند، ناگهان سردی و لرزش شدیدی قلبش راه یافته بود و عرقی به سردی بیخ پریشانی اش نشسته بود برای چند دقیقه مثل درخت که در معرض طوفان قرار گرفته باشد بشدت لرزید، مادرش آمد، پهلوی او نشست دست سرد او را در دست گرفت و لایق قطع صدا کرد:

زلمی جان، زلمی جان، توتۀ دلم، تره چه شد؟

دقایقی که گذشت زلمی آرام گرفت اما هنوز قطرات درشت عرق مثل مروارید بر پیشانی بلند و مقبولش میدرخشید، چشمهایش را روی هم گذاشته بود و دست و گریختن بی سابقه ای او را فرا گرفته بود، زن مثل مویزایی شدگان خیره خیره به پسرش نگاه میکرد، نفهمیده چه مدتی گذشت یک وقت متوجه شد که پسرک تکان خورده چشم باز کرد و در حالیکه لبان خشکیده اش را با زبان تر میسورد به مادرش گفت:

افسانه بری گوی قاف خلاص شد؟

زن ناگهان بخود آمد، بریده بریده گفت:

خلاص؟ له، له حالی میگم اینه گوش کو اما نه گفت حیرت کرده بود، دردل گفت

آهسته تکان خورد اما نگفت . هیچ چیزی نگفت . آرام و راحت افتیده بود ، رخساره استخوانی و باریکش زمانی رنگ میگرفت و سرخ میشد و لحظه ای رنگ بریده و مات بنظر می آمد ، زن تمام حالاتش را زیر نظر داشت با گریه برخاست و از روی طاقچه قرآن را برداشته بوسید و ناله تکان گفت :

«ای خدا ، او را بنو میسپارم ، او را بنو میسپارم ...»

او را چه شد ، چرا اینطور رنگ باخت و بیخود شد ، چرا ، چرا ، زلمی دو باره گفت :

مادر ؟ ...

زن تکان خورد : ایته حالی ، میگم ، حالی بچه گت خوب

و باسرفه ای صدایش را صاف کرد السانۀ چاره بگویم ؟

ایه یاد آمد ، در کجا بودیم ؟

زمن به گندی میگذاشت ، لعظاظ دیرپا و رنج آوری بود ، سکوت همراه با سایه مرگ مثل خنای زشت و گریبی بر اتاق بال گسترده بود ، در آن هوای نیمه تاریک شامگاهی چیره پسرک آفتاب هم انگیز جلوه میکرد که باعث شد دوسه دهه زن از وحشت بخود لرزیده و بر روی پسرک خم شده اطمینان یافته بود که زنده است و نفس میکشد .

زن حواسش را باخته بود با گوشه چادر پیوسته عرق از جبین زلمی پاک میکرد و به حافظه اش فشار می آورد : (الفسانۀ پری کوی قاف جقسم بود ؟ حضور شروع میشد ؟) همه چیز از یادش رفته بود از ناچاری راست و دروغ شروع کرد :

پری کوی قاف موی های دراز داشت .

و وقتی که هوا کاملاً تاریک شد نازه زن به فکر روشن کردن چراغ نیلی افتاد ، کورمه ل کورمه ل گوگرد را پیدا کرده پلته چراغ را بالا کرد و گوگرد زد ، روشنایی سرخ ، رنگ چراغ ، رنگ کاذبی بر چهره پسرک پانسید ، دقایق همچنان با سکوت مرگباری میگذاشت ، پسرک آرام بود وزن ، دیگر گریه نمی کرد ، پسر بزرگتر هنوز برنگشته بود .

ناگهش میرسید ...

بچه گت گفت : نی ناگهش نبود ، تا پای هایش می رسید .

زن قبول کرد : آه تا پای هایش می رسید ، بسیار دراز بود ، رنگ طلا ره داشت ...

بچه گت دو باره گفت :

رنگ طلائی سیاه بود ،

زن سرنگان داد :

هاسیاه بود ، سیای سیاه مثل قیر ...

پانزده ، بیست دقیقه بعد صدای باز بسته شدن دروازه کوچک بگوش رسید بدنیال آن سر فقه بلند مردی شنیده شد و متعجب آن آواز بگوش رسید :

مادر ؟ اونه پری ره ببین ، طرف مه میاه موی هایش دراز اس ، اونه ببین ، طرف مه خنده میکنه ، کالای سفید پرشیده ، او ره ببین ...

زن به سویمی که اشاره کرده بود دید ، جز قسمت ریخته شده گاهگل دیوار که روی آنرا با جونه سفید کرده بودند چیزی ندید ، با پریشانی گفت :

کسی است ؟ مادر زلمی جان ؟ خوارو ؟ زن با عجله برخاسته تا وسط اتاق پیشرفت ، صدا از کاکا نضرو بود ، کاکا نضرو دکاندار همان دکاندار سر کوچه ، کاکا نضرو دروازه اتاق را باز کرده با همان صدای بلند و زنگدارش گفت :

بچیم بیدار هستی ؟ چی میگي ؟ چی ره دیدی ؟

زلمی با اطمینان گفت : پری ره ، اونه پری کوی قاف ! طرف مه خنده میکنه موی های شه شمال میزنه ، مادر تو او ره دیدی ؟ دیدی ؟

زن رفت ، پنجره را محکم بسته کرده دودل گفت (تبداره ، جنات میگه جانش مثل آتش میسوزه ، خدا نکایش کنه) .

خوارو؟ سلامیک!

زن چادر راه سر و شانه های خود جاچسب کرده با صدای آرامی گفت :

سلام علیک کاکا نضرو ، چطور یاد مساره کس دین ؟

بچه گت گفت : جنات میگه جانش مثل آتش میسوزه ، خدا نکایش کنه) .

برگشت ، کنار بسترش زانو زد ، زلمی هنوز به آرنجها تکیه داده ریختگی دیوار را نگاه میکرد لب هایش آهسته آهسته لرزید و چشمهایش از پشت یکدسته موی پریشانی که بر صورتش ریخته بود برق میزد ، زن ناامیدانه به او و به دیوار نگاه میکرد ، بعد ناگهان از وحشت فریاد دردناکی کشیده به موهای خود چنگ زد و های های گریه کرد : او بوی مرگ را حس میکرد زلمی خون سرد و خموش به مادرش چشم دوخت آنگاه سرش را آهسته بر بالش نهاد

کاکا نضرو در حالیکه بالای سر پسرک میرفت گفت :

ساز یادما نه برین خوارو ، بچه گفته بودن که زلمی جان صحت شده ، دوباره دروازه اتاق باز شد و پسر بزرگتر در حالیکه در یکدست کاسه سفالی بزرگی و در دست دیگر با آتشی را گرفته بود داخل شد ، زن با تعجب گفت :

بچیم چی آوردی ؟

کاکا نضرو در جواب گفت :

یک دستش را روی معده خالی اش و دست دیگرش را زیر سرش طوری قرار داده چشم بر هم گذاشت که فکر میکردی هیچ چیزی باعث آزارش نمی شود حتی گریه های دردناک مادرش یکی دوبار از لای پلک های نیمه باز مادرش را نگرینت خواست چیزی بگوید ، لبهایش

چیزی نی ! یک ذره میوه ده دکان بود ، یک ذره هم شور و ، خدا مادر اولاداره نگیره در نوده دکان یک کاسه روان میکنه ، امروز گفتم عوض مه اگه زلمی جان بخوره بهتر میشه خوارو ،

بعدم شده به صورت زلمی دقیق شد :

بچه باید جان بگیره خوارو بسیار ناتوان شده ، چیز میزی میخوره ؟

بعدم شده به صورت زلمی دقیق شد :

بچه باید جان بگیره خوارو بسیار ناتوان شده ، چیز میزی میخوره ؟

وقتی پسرک را برای بخاک سپردن بیرون میکردند ، کاکای زلمی فریاد میزد :

بچه باید جان بگیره خوارو بسیار ناتوان شده ، چیز میزی میخوره ؟

وقتی پسرک را برای بخاک سپردن بیرون میکردند ، کاکای زلمی فریاد میزد :

بیاد زاده گم ، داغتم بدلم ماند !!

وزنش چیغ های وحشتناکی کشیده وانمود کرد که از حال رفته است .

مادر زلمی گریه نمی کرد مثل سبخی قدم برمیداشت ، میدید که پسرش را لحظه به لحظه از و دور تر میکنند با آنهم خاموش بود ، نه فریاد میزد و نه موهایش را میکند ، بین جمعیت کوچکی که قدم به قدم دورتر میشدند زن (بچه لالامسگر) را هم دید ، بیاد روز های افتاد که او پشت دروازه می آمد و صدا میکرد :

بعد با کله روبه زن کرد :

زلمی خلاص شدی ؟ بریم که ناوخت شد ؟

وزلمی مستی کنان مثل پرنده ای بال میکشود و بطرف کوچه میدوید ، زن دودل گفت (امروز هم بچه لالاکل مسگر پشتش آمده بود که مکتب برن ، خجی چرا ای مردم دکه همایش میرن ؟ کل شان مکتب میرن) .

دوباره به چهره زلمی دقیق شد :

بچه باید جان بگیره ، از یاد هوا کسی سیر نشده خوارو ، از ماخو چیزی کم نمیشه ، خدا بیامرز بایش کت ما بسیار خوبی کنه ، کی از یاد ما میره .

وقتی بخانه برگشت زن عابا تحقیر او را بیکدیگر نشان داده می گفتند :

بعد دستش را که چند نوبت ایست افغانکی جارفات شده در آن بود آهسته زیر بالش پسرک برده ادامه داد :

ساره همه تکتیم به چی کار میایم خوارو ، کوه به کوه نمیره ، آدم به آدم میرسه .

خوش اس که بچیش مرده ، یک ذره گریه نکند ، از روی زمانه خو ، یک چشم تر میکند اما او به چیزی توجه نداشت ، چابک و نرم مثل گریه ای قدم بر میداشت و چار طرف حویلی را از نظر میگذاشت ، بعد که خسته شد به خانه آمد لحظه ای در چار چوب دروازه مکتب کرد ، آنگاه قدم بداخل گذاشت در اتاقی داخل شد که روز قبل بستر پسرش را هموار کرده بود ، مدت چند دقیقه وسط اتاق زانو زد ، به چیزی نگرین کرد ، یاشاید هم در جستجوی چیزی بود ، انگشتش را لای دندان ها محکم گرفته بود و به قسمت ریختگی دیوار با چشمانی از حده برآمده نگاه میکرد ، ناگهان از جایش برخاسته بطرف طاقچه رفت ، آنجا کاسه شور را دید

کف دستها یش گذاشته و محکم گرفته بود در حالت نیم خواب و نیم بیدار بود ، و اما زلمی ...

شورهای بیخ زده از چار طرف کاسه بردست ها و لباسش ریخته هیچ چیزی باقی نمانده بود اما او کاسه را همچنان محکم گرفته بود در کوچه ها میدوید و فریاد میزد :

ساوره نبرین ، او مردم او ره نبرین ...

زلمی دیگر نفس نمی کشید او همانطور خاموشانه و بی سرو صدا بخواب ابدی فرورفته بود ، دیگر نه احساس داشت ، نه حرکتی و نه حرارتی ...

سوربای بیخ زده از چار طرف کاسه بردست ها و لباسش ریخته هیچ چیزی باقی نمانده بود اما او کاسه را همچنان محکم گرفته بود در کوچه ها میدوید و فریاد میزد :

ساوره نبرین ، او مردم او ره نبرین ...

همه چیز پایان یافته بود ، بیرون باران می بارید ، زمین ترشده بود و شیار های باران آب از لای سنگریزه عاراه باز میکرد و بسه پیش می خزید ...

سوربای بیخ زده از چار طرف کاسه بردست ها و لباسش ریخته هیچ چیزی باقی نمانده بود اما او کاسه را همچنان محکم گرفته بود در کوچه ها میدوید و فریاد میزد :

ساوره نبرین ، او مردم او ره نبرین ...

فردا تا حوالی ظهر یکتعداد معدود زنها و مردان همسایه در حویلی گرد آمده بودند کاکا و زن کاکای زلمی دیر تر از همه حاضر شدند

سوربای بیخ زده از چار طرف کاسه بردست ها و لباسش ریخته هیچ چیزی باقی نمانده بود اما او کاسه را همچنان محکم گرفته بود در کوچه ها میدوید و فریاد میزد :

ساوره نبرین ، او مردم او ره نبرین ...

اما هر دو بشدت گریه می کردند .

گریه های اجباری و از روی زمانه ...

زن دستمال کوچکی به سرش بسته کرده بود و بالای بستر پسر از دست رفته اش زانو زده بود ، بلور نمیکرد او مرده باشد ، بلور نمی کرد عزیز دلش را از دست داده باشد .

سوربای بیخ زده از چار طرف کاسه بردست ها و لباسش ریخته هیچ چیزی باقی نمانده بود اما او کاسه را همچنان محکم گرفته بود در کوچه ها میدوید و فریاد میزد :

ساوره نبرین ، او مردم او ره نبرین ...

وقتی پسرک را برای بخاک سپردن بیرون میکردند ، کاکای زلمی فریاد میزد :

سوربای بیخ زده از چار طرف کاسه بردست ها و لباسش ریخته هیچ چیزی باقی نمانده بود اما او کاسه را همچنان محکم گرفته بود در کوچه ها میدوید و فریاد میزد :

ساوره نبرین ، او مردم او ره نبرین ...

در کشور فرانسه هنر عند بزرگ زول شوه ، پوستر رنگی و معدن را ایجاد نمود زول شوه ضمن اینکه از رموز و طسرافتهای هنر گرافیک به قدر کافی سر رشتنه داشت ، با استفاده از صنعت لیتو گرافا فی پوستر های تجاری و سیاسی و نگارسی تهیه نمود .

بعد از پیروزی انقلاب کبیر اکتوبر ، هنر تحول بنیادی و دیگرگون گنده ای در زمینه پوستر سازی و طراحی ایجاد نمود و صنعت لیتو گرافا فی ، این هنر را منقلب ساخت .

بعد از پیروزی انقلاب کبیر اکتوبر ، هنر پوستر سازی در اتحاد شوروی و سیما گسترش یافت ، هنر ادبیات نو یسن کارگری پوستر را نیز در پرگرفت افکار انقلابی زحمتکشان و آرمای انسانی بلشو یکن ها توسط پوسترها بخوبی انعکاس می یافت . خصوصیت برجسته پوستر های انقلابی آن زمان ، ساده با صراحت بود . پس ینگونه افکار آراء شعارها و .. در کوجه وبازار وجاده های عمومی پوستر سازی میشده این کار سهلتر و عملی تر از نقاشی

پوستر

دستگاه تصویرگری

پوستر ، صفحه ای است از نقش ، یا پیامی باز گسو کننده از واقعات یا نشان دهند انشایی که بیننده بانگاهی زود گذر آن پیام را درک کند ، نقش ها و رنگهای آن مطبوع ، نوشته ها بزرگ و لی کوتاه با حروف چاپ .

پوستر ، آفیش ، پلاکات یا آگهی دیواری ، یکی از رشته های مهم و برجسته هنر گرافیک یا هنر تر سیمی و تصویری است .

پوستر سازی به مفهوم امروزی آن در اواسط قرن ۱۹ مسیحی در اروپا تولد و اشاعه یافت ، ولی پوستر به مفهوم عام و کلاسیک آن ، تا ر بیخ طولانی داشته خیلی کهن سال و سال مند است .

پوسترها ، آثار ی هستند ، اما پاره ای از آنها در عین گذرا بودن نیز ماندنی اند ، اینها با نقاشی اکادمیک همان رابطه ای را دارند که روزنامه نگاری با ادبیات دارد . هر دو برای این بوچود میایند تا توجه را به سوی خود جلب کنند و تا لیری آنی بگذارند و هر دو با تاکید و مبالغه همراه اند . پوستر ساز همانقدر به وسیله چیز های باب روز و سوسه میشود که روزنامه نگار . پوسترها و روزنامه ها به چیزی تعلق دارند که چابانی هابه آن «او کمی پوستری» دنیای شناور می گویند دنیای لحظه ، تپش و شوق آنی .

تاریخ هنر های گرافیک نشان میدهد که مصر ، یپا ، با بلییا ، یونان و رومی ها و ... در حدود سه هزار سال پیش از میلاد ، پیغام ها و اعلامیه های دولتی را روی قطعات چوب و یا پوست حیوانات نوشته ، روی دیوار های قصر ها ، برجها و محلات مزدحم و عمومی نشر نصب میکردند اعلامیه ها و اعلانات مذکور بیشتر روی خط استوار بود و تصویر در آنها کمتر به کار میرفت .

در قرون وسطی نیز اعلامیه ها و آگهی های مهم و فوق العاده را روی دیوارهای

اماکن عمومی و مرکز شهر می آویختند با رشد سو داگری و پیدا یس نخستین جوانه های پورژ وازی پوستر های تبلیغاتی و جلب کننده تجارتن پدید آمد . نخستین پوستر خطی گرافیک توسط «ویلیام کاکموتون» در سال ۱۸۷۷ ساخته شد . پوستر کاکموتون توسط خطاطان دیگر تقلید شد . تا قرن ۱۹ آگهی های تجاری و غیر تجاری همه خطی بودند . در سال ۱۸۷۱ تحول بزرگی در زمینه پوستر سازی پس بدار گشت در این سال «فر دریک واگنر» پوستر تصویری چاپی را طراحی نمود . پوستر مذکور برای نما یسنامه «زن سفید پوش» اثر «ویلیام کاکموتون» تهیه شد در پوستر واگنر تصویر زنی را می بینیم که در آستانه در نیمه باز قرار دارد زمان شب را نشان میدهد . آسمان پر ستاره فضای پشت سر را زینت می بخشد زن بصورت مر عوزی انگشت روی لب گذاشته است . این پوستر بصورت چشمگیری دو ستد اران تیا تر را بطرف خود جلب نمود . بعد ها طراح دیگری بنام «اوبری بیر دزلسی» کار والسر را ادامه داد . بیرو زلی با مهارت و ظرافت هنری خاصی اعلان ساده را به طرح تبدیل نمود . یکی از پوستر های چاپ اول «پیانو های سینگر» می باشد ، در این پوستر بریک زمین پر درخت و سبز ، پیا نسوی سیاه بزرگی در قسمت چپ صفحه و نمایی عقب چو کسی بیایست دست راست به شکل یک مثلث مو تر و برجسته طراحی شده است .

بعد از زول شوه از هنرمندان و گمرا فست های معروفی چون : پیر بو نار ، ایل ، دو میه و هاری نو تو لو زولو تر گمیتوان نام برد .

بعد از انگلیس ، کشور فرانسه مهد پرورد شگانه نخستین پوستر های نوین قبول شده است . در نیمه دوم قرن ۱۹ پوستر سازی از فرانسه به آلمان راه یافت و در آغاز قرن ۲۰ در سرتا سر اروپا رواج یافت .

بین سالهای ۱۸۹۰ و ۱۹۱۴ پوستر تحول کیفی محسوس نمود . این تحول کیفی عبارت بود از نوعی گریز از پیچیدگی هنر نو و ایجاد سبکی تازه و پر خاشگر برای قرن بیستم . پوستر اشکال و انواع گوناگونی بخود گرفت . پوستر های تجارتنی ، سیاسی ، اجتماعی ، تبلیغاتی - صحنی ، فرهنگی ، آموزشی ، تربیتی و ...

در جریان جنگ جهانی اول پوستر های سیاسی رونق زیادی یافت . پوسترها ای که در آن مردم به مقاومت فرا خوانده میشد و دشمن مورد نفرت و سرزنش قرار میگرفت . دریک پوستر انگلیسی زمان جنگ میخوانیم که :

بود . این کاری بود که از عهد نقاشان اکادمیک با تکنیک دقیق و پرکارشان بر نمی آمد . در زمینه رشد و گسترش این نوع پوسترها طراحان و گرافیت های برجسته بی چون : مالویچ ، لیستسکی ، لیپیدوف ، و کرانسکی همت گماشتند .

پوستر شناس معروف «میلر» در این مورد می نویسد : «در این هنگام (آغاز پیروزی انقلاب اکتوبر) هر شهر شوروی چنان از همه سو پوشیده از تصاویر و کتیبه ها ست که جای خالی روی دیوارها باقی نمانده ... یعنی ساختن همه دنیا بصورت یک پوستر عظیم . یک شاعر انقلابی در این مورد سروده است که : چانه ها و کوجه ها قلم مو های ما هستند و میبایند صفحه های نقاشی های ما .

در اروپای آن زمان پوستر را دیگری را می بینیم . با رونق قابل ملاحظه هنرهای تزئینی ، پوستر رنگ کوبی یا فتو سا حه پخش حوز و نفوذ آن و میعتر گر دید . ساده شدن پوستر و طراحی به تجارتن شدن آن کمک کرد .

رشد قابل ملاحظه بی کسب نمود. پوستر پوسترهای معرفی کننده موسیقی، رقص، ادبیات و... ابعاد گوناگون و متنوعی یافته اند.

ماشین عظیم تولید و مصرف بورژوازی تبلیغات بی مرز و پایداری یسری محتاج بود.

با رشد اقتصاد سودا گرانه و رونق صنعت، ضرورت انعکاس فرآورده های جدید ما شینی بصورت جلب کننده و مجنوب کننده آن، مطرح گردید. جامعه صنعتی تجولانه و شتابزده به پیش میرفت. از این لحاظ پوستر تجار تی به شکلی، ثبت و کتابت نیاز های جامعه صنعتی و ماشینی معاصر است. در کشورهای اروپایی در کنار پوستر های تجاری پوستر های هنری ارزش مند و ماندگار نیز

با رشد اقتصاد سودا گرانه و رونق صنعت، ضرورت انعکاس فرآورده های جدید ما شینی بصورت جلب کننده و مجنوب کننده آن، مطرح گردید. جامعه صنعتی تجولانه و شتابزده به پیش میرفت. از این لحاظ پوستر تجار تی به شکلی، ثبت و کتابت نیاز های جامعه صنعتی و ماشینی معاصر است. در کشورهای اروپایی در کنار پوستر های تجاری پوستر های هنری ارزش مند و ماندگار نیز

فا شیمتی رواج یافت. در یکی از این پوستر ها هیتلر را می بینیم که استخوان آدمی را به لیش میکشد. شرح پوستر چنین است: «آدمخوار».

در یک پوستر امریکایی ضد فاشیستی می بینیم که در شیشه عینک یک افسر نازی چوبه های دار به نظر میخورند در پائین پوستر میخواهیم که این دشمن است.

در نیمه دوم قرن حاضر پوستر سازی کیفیت هنری بر سابقه و عالی کسب نمود در سال ۱۹۶۵ پوستر «سنز به» جایزه اول فستیوال کان را کما یی کرد. «تقاشی خط» نیز به گمرا فیک شدن و جالب شدن هر چه بیشتر پوستر مؤثر واقع گردید. جورج ملی در مورد پوستر های نوین میگوید: «هرچیز در نهایت اختصار در آمد» تا ترکیبی بصری و هم آلود بسازد.

موتر نبود بلا بود

يك آرزو... ولی پیش از گفتن این

موضوع باید خودم را بر ایتان خوب معرفی کنم:

در اوایل این گفته کتابی من که: (انسان) غرق در همین زیر غوطه های ها بودم که یکبار باید به دیگران بیندیشد و آنقدر بفکر خود نباشد) آتش خشم او را نیز تر میکند و فریادش بر می آید

هر کسیکه ای کب هاره میزنه ، زود تر صاحب موتر میشه و ده موتر های مقبول ترسوار میشه ، مگم بچم توره چربلا زده که کب های شه یادگرفتی و راه و چاری شه نی ... روز بروز منق من ضعیف تر شده میرفت و فلسفه زلم ثابت تر از شما چه پنهان درین اواخر کم کم باوهم عقیده شده بودم ، فکسر میکردم شاید او درست میگوید و مرا کتابها گول زده اند ... رفته رفته این آرزو ، یگانه آرزوی زندگی من هم شد و در فکر بر آوردن آن خورد و خواب و آرام اذستم رفت ، شبو روز در فکر داشتن يك موتر ك شخصی! غرق غرق بودم و به خیالات موتر نازنینی که باید دانسته باشم و به اختیار و فرمان خود هر طرف که دلم خواسته باشد بدوانش ، هیچ چیز دیگری توجهم را جلب نمیتوانست.

همین اوج آرزو عایم را مزه میکردم و در سینه بر از جفله خواستم قروت میسا شیم که موضوع مهمی نظرم را جلب کرد و آن موتر گینه همسایه ما بود که از سالها محل چشم پتکان) اطفال شده بود ، من که موتر میگویم و جان میکنم ، چنان غافل و بیخیال از کنارش میگذاشتم که گوشه کورم و هرگز آنرا ندیده ام ، به غفلت و سادگی خویش شکر خندی زده شعر معروف را قلقله کردم... یاردخانه و ماگرد جهان میگردیم.

همزمان با آن خاطره پولهایم نیز زنده شد پولهای نازنینم که پس از سالها سال کاتبیت و با چند کهای بیرحمانه بی از معاشی لاغر و چار استخوانم زیر زده بودم ، مثل گلبرگهای امیدبخش در برابر چشمانم برقصیدن آمدند... و ابایک چنه زدن جانانه ، به دوسه هزار افغانی خوب فکر کردم - دیدم هم اکنون در حدود ده هزار افغانی در بانک دارم - موتر مورد نظر میخرم ، بقیه پولهایم را مصرف نریم و رنگ و روغن آن میکنم و در نتیجه با پولی کم صاحب موتر میشوم و مادر اولادها را از تعجب (بامید خدا) زهره کلک میکنم و هم اگر اندکی پسمان شدم طالب یکی دو ماه (پیشکسی) میشوم . موضوع کاملاً حل بود باید اقدام میکردم .

از شما چه پت و پنهان ، بسیار عمر خورده و آرزو جویده ام . قسم یکمتر و بیست و چند سانتی و بیشتر از چار پانچ کیلو و چند منقال وزن دارم . سفیدی از موهای شقیقه ام شروع شده ، رویه بالا و بطرف تالاق پیش میروند ، ولی خوشبختانه قدرت پیشروی ندارد چه دو آنجا دیگر چیزی برای سفید شدن باقی نمانده است در مورد سفرهایم ؛ باید بگویم که به کرات و بارها فضا های کاغذ اندود و غم آلود آدرشیف ، خدمات ، کنترل و محاسبه و غیره و غیره را پشت سر گذاشته ام و در وجه و وجه اوراق آنها جای پای امضای برشاخ و برگم باقیست که باقیست .

گفتم آرزو ... آرزو بسیار است ، آرزوی خانه خوب و آرام ، آرزوی ... ولی يك آرزو کم بود دیوانه ام کند . آرزوی داشتن موتر ، آن که این آرزو اشک شوق از چشمانم جاری می ساخت و چون جریان خلیف و خوشایند برق همه وجودم را به وجد می آورد . خصوصاً که تار های سفید موی مثل زنگ خطری هو - شدار میداد که تن غافل آخرین لحظات و مواع را از دست میدهد ، فکر میکردم که دیگر این بزرگترین آرزوی خودم و زلم را بگور خواهم برد . بلی این آرزو تنها آرزوی خودم نبود ، بلکه اگر بهتر بگویم بیشتر آرزوی زلم بود . خوب بیاد دارم که دو نخستین روز های ازدواج اولین جمله اش با من این بود که وقتی با من خوشبخت خواهد شد که مثل فلانی و فلانی صاحب موتر ، باشیم . و از آنروز تا امروز هرگز این خواسته اشرا حتی يك لحظه هم فراموش نکرده است و هر گاه ریگی هم زیر دندانم بیاید با طنز و کنایه و نیشدار توام با آهی سرد و عمیق و گشدار آراز اه عاشقان دلسوخته ، تکرار میکند :

ده ای خانه سبیل مانده کدام غوری دلما او شده که ای شوه .

پنجیدم و سرخ و سفید شدم ، زیرا فکر میکردم با شنیدن این مزده از خوشی زیاد مرا در آغوش خواهد گرفت و ... پیش از آنکه چیزی بگذر باشم ، مادر اولادها با شدت و جدیت بیشتر پرسید :

چرا ایطور کار ها میکنی ؟ نی که باز ... سخن را قطع کرده گفتم - مره هیچ نشده عزیزم هیچ .

و چون باز نتوانسته بودم چیزی بگویم او را بیشتر متعجب و کمی هراسان ساخته بودم ، از اینکه بیشتر نترسیده باشد گفتم بچه های کوچک مرا عصبانی ساختند و چون علت را پرسید و برایش گفتم ،

با تعجب و عصبانیت بیشتری گفت :

آخر بتوچی ؟ توره به موتر مردم بچه های کوچک چی ... نه که باز دیوانگی های قدیمت تور خورده ؟ باز چی بلاره میخایی سر ما بیارانی

گرچه از قدیم تا حال هرگز جرئت آنسرا نداشته ام که کاری کنم که بدیوانگی بماند ، ولی گفته مادر اولادها را بروی خود نیاردم ، زیرا دیدم اگر بیشتر از این صبر کنم و اصل موضوع را برایش نکویم وضع خراب میشود ، با اندک سرمساری موضوع ذخیرم را برود .

شش فاش کردم و نقشه ام را در مورد خریدن موتر با او در میان نهادم ، با آگاهی از اندوخته ام يك پارچه آتش شد :

سالی مرد که ده قار خدا شوی ، تو ایقسه پیسه ره پت کدی و ما خبرنی . الهی ده گورو گفت کار بیایه ، روز هاره مه اولادها گشنه تیر کدیم و تو خدا ناترس از پیسی سبیل ما . ندیت چیزی نگفتی ، مه حالی کدت می فام .

تیز میری و پیسه ره میباری اگه نی دنیاره سرت شو میکنم ...

با جرب زبانی بسیار واستلال اینکه با پول کمی صاحب موتر میشوم و اگر نخواستم ستم موتر داشته باشم آنرا میفروشم آنگاه پول بیشتری خواهیم داشت ، تا اندازه بی قانع شد ، با حصول رضایت او دیگر خودم را مالک بی چون و چرای موتر مینداشتم .

سب با خیالات خوشگوار گذشت ، صبح پس از اخذ موجودم از بانک با صاحب موتر یعنی همسایه ما موضوع را در میان گذاشتم . چه مرد شریفی ! يك لحظه هم لبخند از لبانش دور نبود ، هیچ حاجتی برای (چنه زدن) نداشت ، پولی که او پیشنهاد کرد ، بنظرم خیلی مناسب بود و موتر را خریدم .

حساب همه چیز را پیش از پیش کرده بودم ، بدون معطلی و ناقص سوخته کراچی بی را باراً نندگانش گرایه کردم . موقع انتقال از صاحب قدیمش خواستم تا با ما کمک کند و بالاخره با چند قوت جانانه موتر را بر روی کراچی نهادیم . بچه های کوچک و سایر بیکاران روز کم بانگاهای بر از تعجب من متنگریستند و پنج پنج می کردند ، خونم گرم می شد ، چپ چپ نگاهشان میکردم و میگفتم البته زیر زبان :

ساحمقهای بی شعور بشما چی آخر دلسم کارم ...

صاحب قدیم موتر موقع خدا حافظی - برای آنکه منتش را بر من چند چند نموده باشد - توام با آهی سرد و دندار تر از آه مجنون نامراد گفت :

صاحب قدیم موتر موقع خدا حافظی - برای آنکه منتش را بر من چند چند نموده باشد - توام با آهی سرد و دندار تر از آه مجنون نامراد گفت :

صاحب قدیم موتر موقع خدا حافظی - برای آنکه منتش را بر من چند چند نموده باشد - توام با آهی سرد و دندار تر از آه مجنون نامراد گفت :

صاحب قدیم موتر موقع خدا حافظی - برای آنکه منتش را بر من چند چند نموده باشد - توام با آهی سرد و دندار تر از آه مجنون نامراد گفت :

این وضع من که هر روز ایشان را در حال بازی میدیدم و آرام از کنار شان میگذاشتم بی سابقه و غیر مترقبه بودم در حیرت فرو رفته بودم . آنرا بحال خود شان گذاشته به سر وضع موتر نظر افکندم . بیچاره وضع فلاکت باری داشت ، جز جارا سخوان کج و معوج هیچ چیزی برایش باقی نگذاشته بودند هر کسی چیزی از آن برده و نشانه بی بعیت یاد کار بجا مانده بود ، ولی غم من جزم بود . با خود گفتم مهم نیست به عوض شیشه ها پلاستیک خواهم گرفت و بجای دستگیره ها ، قلفک ، وطنی نصب میکنم . همچنین بروی سیت هایش که به غیر یکی دو توتو آهن و چند فنر چیزی نمانده بود ، تکه لیلای می گیرم .

اطفال همانطور متعجب بهن نگاه میکردند و کم کم به یخ یخ شروع کردند ، ولی همینکه از ایشان دور شدم همه یکبار به خنده افتادند و صدای خنده « هو هی » در سر تا آخر کوچسه پیچید ، سرا پایم از خشم میلرزید ، ولی برایم نایت بود که به تنهایی حرف آنهمه آتش برچه ها شده نمیتوانم .

از نگاه های پراز تعجب و چشمان از حدقه بر آمده مادر اولادها دانستم که وضع عادی ندارم . از یکطرف بچه های کوچک عصبانیت کرده بودند و از جانبی ذوق گفتن این مزده بمادر اولادها دلم را به تیش انداخته بود ، خودم چنان باخته بودم که نمیدانستم خنده کم یا گریه . مادر اولادها در حالیکه انگشتانش را چنگ وار بر بینی و لب بالا پیش فرار میداد گفت :

(آهرده که توره چی شده ؟ چرا ایطور شدی . مثل پسرکی تازه جوان که برای اولین بار راز دلش را به معشوق آشکار مینماید بخود

از دلش را به معشوق آشکار مینماید بخود

از دلش را به معشوق آشکار مینماید بخود

از دلش را به معشوق آشکار مینماید بخود

میزدند و منبم در مقابل اظهار شکران و سپاس
سنگذاری میکردم .
باشیر غلظی خودم را به اندازه ترفیق
رساندم تا جواز سیر بگیرم . مامور موظف بایک
نظر اندازی موشگافاله در سوابق موتر ،
لست طولی را از باقیات تکس و مالیه و غیره
و غیره را ردیف و حواله می کرد . بایک چرت
معاسیوی دریافتم که هنوز در حدود پنج هزار
افغانی دیگر بدهکارم تا صاحب واقعی موتر
شوم . حالانکه دیگر نه چیزی برای فروش
مانده بود و نه روی برای پیشگی ! گاه
سودائی شده بودم . اداره از یادم رفت جگر
خون و اندوهگین بخانه شتافتم . زلم با آگاهی
از موضوع کم مانده بود خوب تم کند . ولی
دفعاً چیزی بخاطرش رسید . بزودی تفر
قیافه و لهجه داد . خرسند و بیروز مندانه نظر
جالبی ارائه کرد که مورد قبول واقع شد .
او میگفت که تا مدتی از موتر بدون جواز سیر
(فاجالی) استفاده میکنیم و آهسته آهسته پول
جواز سیر را پس انداز خواهیم کرد و آنگاه...
این نظر به اتفاق اراء تصویب شد .
فردا صبح با جرئت بیشتری موتر را حرکت
دادم چنانکه میتوانستم تا اندازی این بسوز
آن نگاه کنم . طی همین نگاههای چشمه
سه تن همکارم افتاد که پیاده بطرف اداره
راهی بودند . در کنار شان توقف کردم از
ایشان دعوت کردم . تا آنان سوار شوند ،
سروکله سه تن دیگر هم نمایان شد . آن
بی انصاف ها با آنکه میدیدند جای برایشان
نیست ، بازور وقت خود شانرا گنجانیدند .
تحمل وجود شان نه تنها برای موتر ، بلکه
برای منبم طاقت فرسا بود احساس میکردم که همه
شان برشاله های خودم سوارند . موتر با تنی
و تنبلی فروانی به حرکت افتاد و بزبان حال
فریاد بر آورد (از برای خدا (کنیدم) دل
انسان بخصوص دل صاحبش تراش کسباب
میشد .
همکارانم با آنکه از تنگی جای خون در
رگهایشان گره خورده و منفصل ها یستان
از کار مانده بود ، میگفتند می خندند و این
تبریک میگفتند تا رسیدیم به نزدیک اداره .
در آنجا با ایست از سرگ عمومی بطرف چپ
یعنی بطرف دروازه محوطه اداره می پیچیدم .
در همین انجا پس شهری پا سرعت مراسم
آوری بما نزدیک شد ، به سختی برك را
افتاد .
هر کس که حادثه را دیده بود از خنده
... شده بود . روبه همکارانم نمودم ، شا بند
آنها ... ولی آنها نیز مثل همه غسرق قبه
بودند ... آری ! همه میخندیدند و با انگشت
مرا بیگانه نشان میدادند ...
«پایان»

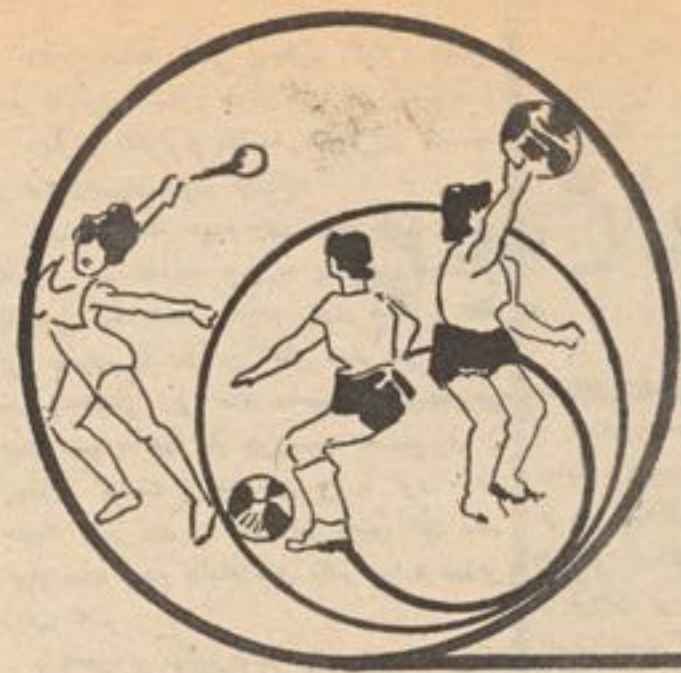
استانته موضوع را پراشش گفتم . از با گریه
و دشنام و بدعا میخواست موضوع را حل
نماید . ولی پس از عجز و لابه و استدلال او را
از خر شیطان پایین آوردم و حاضر شد تا
قسمتی از انانیه مورد ضرورت هر روزه خود
را بفروش برسانیم . آنچه داشتیم به نصف
نصف قیمت بالای کهنه فروشش بفروش رسید
پول مورد ضرورت را تهیه نمودم و بدون کم
کاست پرداختم و هیچ نگفتم ، زیرا در اول چنین
فیصله بی رابر من قبولانده بودند . موتر پس
از دو سه عطسه کوتاه و دراز شروع به جان
گرفتن کرد و صدای غرغر و دودش بلند شد
از هیجان سرا پایم میلرزید با ادب و احترام
و تشکر فراوان از ایشان خدا حافظی کرده (نه
پیاده بلکه با موترم) از سرای خارج شدم .
خیلی وار خطا بودم ، از یکسو هیجانی موتر-
دار شدن و از جانبی نا بلندی در عرض راه از
چندین تصادم نزدیک برو فوج تصادفا نجات
یافتم . بپرشکلی بود . موتر خودم رابه خانه
رساندم مادر اولادها پادینن موتر نزاغی را که بخاطر
سوراخ شدن دیگ طلبی همسایه با زن همسایه
شروع کرده بود ، پاک فراموش کرد و دیوانه
وار بسوی موتر دوید ، گویی پس از سالها
فراق به محبوب دیرینش رسیده باشد چون
جاندارى با موتر صحبت میکرد زن همسایه با
با کلمات و یکدیگر ملامت کتان میگفت:
- عوض موتر دیگ و کاسه بخرین و دست
تانه پیش هر کس و ناکس ! دراز نکنین ...
ولی بخوبی میدانست که از خوشحالی زیاد
موش ما حوصله شنیدن صدایش را ندارد .
صمیمیت بی سابقه زلم رادران شب هرگز
فراموش نمیکتم . هر لحظه ام از بغمان و کار-
بیزیر و گلغندی میزد و در عالم خیال میله می
ساخت و خواهر و مادر و خویشا و ندانش را به
میله دعوت میکرد و ... ضمن صحبت موضوع
مهمی بیاد مآمد که هرگز درباره اش فکر
نکرده بودیم و آن موضوع (جواز سیر) موتر و
(لایسنس) درپوری بود . باز در اوج خوشی
مغ غم شکفت و مگس در گیلانس شیر مازیو
غوطه ای زد ...
زلم موضوع را ساده فکر میکرد ، ولی دل من
گواهی بد میداد آتش خوابهای بی ربط و
بریشائی از ورق های جواز سیر ، موتر و تصادم
دیدم و چندین بار ، از خواب پریدم ...
صبح نزدیک بود دودلی غیر حاضرم کند .
از یکسو میخواستم با موترم به اداره بروم
از طرفی نداشتن لایسنس و جواز سیر چون
هیولائی هراس انگیز هراسانم میکرد .
بالاخره یکدل را صد دل کرده ، در حالیکه
حتی از خود میترسیدم بطرف اداره حرکت
کردم از سر و رویم عرق میچکید ، ولی بی
هیچ حادثه ای به اداره رسیدم . همکارانم
بطور عجیبی بمن و مو ترم میدیدند درنگها
یشان تعجب ، تمسخر و نا باوری مخلوط شده
بود بهمان لحن بمن لبریک میگفتند و پوزخند

آه تو اینچه باشی و ایطور (کرک) کنی .
مغز ما کرک میشه و ده کار خود نمی فایم ...
دیگران یکقول و یکصد گفته اس را ناسید
و مرا رهسپار منزل کردند .
در راه همینکه خودم رادر میان مردم یافتم ،
منوجه ستم که همه چیز به یکبارگی تغییر
فاحشی کرده است ، خودم ، بازار مردم و همه
چیز خودم را مثل روز های دیگر کم و ناچیز
نمی پنداشتم ، زیرا حالا صاحب موتر شده بودم
میخواستم به همه ناز بفروشم ، مسورتی از
پهلویم گذشت و خاکبادی بر پا کرد . در
حالیکه موتر ران را هدف تیر غضب آلود نگاه
قرار داده بودم (البته مثل اکثر موارد دزدیر
زبان) گفتم :
- احمق بی شعور منبم موتر دارم ، ولی مثل
تو بی همه چیز مردم را اذیت نمیکتم ...
ما جرارا باب و تاب و رنگ و روغن بسرای
مادر اولادها قصه کردم و دلگرمی بیشترش را
جلب نمودم . آه که از قانع ساختن او چقدر
خوشحال و آسوده خاطر میشوم ! ...
با آنکه با مستری و پرزه فروشان وعده کرده
بودم که تا اكمال کار مزاحم شان نشوم ، ولی
دلم طاقت نمی آورد و هر لحظه برای دیدن
موتر بی تابی میکرد ، حاضرى و بدو بیراه گفتم
آمر را به هیچ گرفته ، شله (سرای) بودم و
وقتی هم که ازین کار فارغ میشدم ، سراغ
تکسی از پای افتاده میروا میکردم که با درپوش
قرار نموده بودم تا درپوری رابمن بیا موزد ،
قسمت زیادی از پولهایم درین راه مصرف شد .
ترمیم موتر مدت زیادی را در بر گرفت ، ولی
بالاخره روزی فرا رسید که جان بگیرد و آماده
عطسه زدن گردد . آن لحظه ها ، هیجانی ترین
لحظات زندگیم بود ، زیرا از یکطرف بزرگترین
آرزوی خود وزم شکل عملی بخودمی گرفت و از
جانبی روز حساب و کتاب هم بود ... دلبره
و اضطراب بی جرئت تر و کمرو تر از روزهای
دیگر نشانم میداد ، وقتیکه پرزه فروش نماینده
مستری و دکانداران دیگر رقم نهائی مصارف
ترمیم را اعلام کرد ، دود از دماغم بلند شد و
کم بود ضعف کنم ، زیرا نه تنها ذخیره و
پیشگی ، بلکه یکی دو گلیم فرش خانه ام را نیز
بایست می فروختم تا آنرا بوره میکردم .
غرق خود بودم و چرت میزدم که حریف با
پنجه ای مرا بغود آورد :
- جرابیاد ؟ چرا اینتورق گرفت ، چرا
ایطور (کلی و کریت) شدی ؟ موتر خریدن خو
مفت نیس ... پیسی ماره بتی حسابته خلاص
کوه موترک ته چالان کو برو بناهت بغدا ...
من که نصف پول لازما با خود نداشتم ،
خجالت زده و توام با زور خندی گفتم :
- نی ! به فکر میکنم که ...
حریف نکته سنج بزودی موضوع را درنگ
پدرانه نصیحتیم کرد که مثل بچه های حرف
شتو بزودی بروم و پولهای شان را بیاورم .
بایدک نیا نمو ترس و لوز نزد مادر اولاد ها

- قربان شما ! این تنها قدر دوستی و احترام
بی شایه من نسبت بشما بود که توانستم از بهترین
یادگار های نو جوانیم چشم ببوشم آنرا بشما
بفرو ... بدهم .
در حالیکه دولا دولا میشدم و خدا خدامیکردم
که پیشمان نشود . با کرنش و تواضع در
یاسخش گفتم:
- بلی ، بلی میدانم ، لطف شما را تا ابد
فراموش نخواهم کرد ...
کراچی ران راه (مستری خانه را خوب بلد
بوده همینکه داخل سرای شدیم ، یگراست به چپتی
پیچیده ، چشم برهم زدنی موتر بجان برابر در
ردیف همانند و امثالش قرار گرفت در اول
کسی یقین نمیکرد که میخواهم آنرا ترمیم کنم ،
ولی چون دانستند کاملاً جدی و مصمم هستم
دوسه دکاندار (پرزه فروش) با ادب و احترام
زیاد در باب تهیه سامان و لوازم ترمیم موتر
سخنرانی را شروع کردند . تا نام مستری را
گرفتم از زمین و آسمان مستری بارید . آنهم
چه مستری هایی ! که بقول خود شان چنین کار
هائی (از انداختن نسوار) هم برایشان ساده تر
بود .
من روز بندیده ! در آنهمه گیر و دار کاملاً
خودم را باخته بودم . به یکی از ایشان پناه
بردم و خواستم تا ترمیم موتر را با او فرار داد
کنم . تا او لب به سخن باز کند ، چشم کشیدن
های همقطاران خاموشش کرد ، ولی او با زورنگی
حرفوی ونیم نگای به همه فهماند که (لقمه) را
تنها نخواهد خورد و سپس رو بمن کرده ،
گفت:
- بیادرتوده ای کار تجربه نداری - موتر
تکه تکه اس ! یک سامانش پیش من خساد
بود . یک پوزی دیکش پیش ازو دکه اما
کار خوده شروع میکنیم ، هر کس که هرچی
داشت خداوس ... بازده و خت آخر هم گیشه یکجای
حساب میکنیم ...
سخنان او قناعت بخش بود ، به تفاهم کامل
رسیدیم ، کار آغاز شد .
مستری پس از یک نظر اندازی فنی! به سرا-
پای موتر ، لب بالایش (بان) را بلند کرد و
سپس با همراهی شاگردش با افزاری بیل
و کلنگ مانند چنان بجان ماشین افتادند که
گویی پیشه پدر پدر شان فبرکتی بوده نه
مستری گرمی ، هر ضربه که بریدنه موتر محبوبم
وارد میشد دردش رادر وجود خود احساس
میکرد م نظر میرسید که همین حالا به توتنه
پاره های آهن تبدیل میشود ، دیگر طاقت
نمی توانستم با وجود همه خشم و قهر باز هم
بابرده باری بیش از حدی گفتم:
- مستری صایب ای چی میکنین؟ مه گفتم
موتره ترمیم کنین ، نگفتم که آیین (تولکسی)
بسازش ...
او دست از کار کشید و در حالیکه خشم
گینانه بمن نزدیک میشد و با آهن چکش
مانندی تهدیدم میکرد ، گفتم :
- بان بیادرت ! مثلیکه ده عمرت چیزی رده
ندیدی ؟ می بینی که ما ماشین (لا) میکنیم!

سپورت

ولیاقت شان توانستند در تیم ملی گریز
گرو من جا بگیرند که در وزن ۵۲ کیلو
گرام عبدالکریم عضو کلب شعاع میوند
در ۵۷ کیلو گرام محمد اعظم از کلب انوری
در وزن ۶۲ کیلو گرام غلام ستا نسی
از کلب تعلیم و تربیه، در وزن ۶۸ کیلو
گرام مستخیدان از کلب میوند در وزن ۸۲
کیلو گرام احمد جان خشن از کلب تعلیم
و تربیه میباشند.

دین مسابقات ۵۲ کیلو گرام ۴۸ کیلو
۶۲ کیلو حلقه زایود پان منسی گام
عبد الحفیظ از اتحادیه کارگری نجف علی
میوند را گنج ساخته و نقش زمین اش
ساخت عبد الحفیظ در برابر نجف علی باد
قدرت مندترین چهره ۶۲ کیلو و دولنده
مدانهای ملاو نقره و برنز مسابقات
ملی منتقوی و بین المللی دریک عکس العمل

دایرشدن مسابقات المپیای ۱۹۸۰ مسکو مشت محکمی است بسدههان امیر یالیزم ونوکران حلقه به گوش آن .

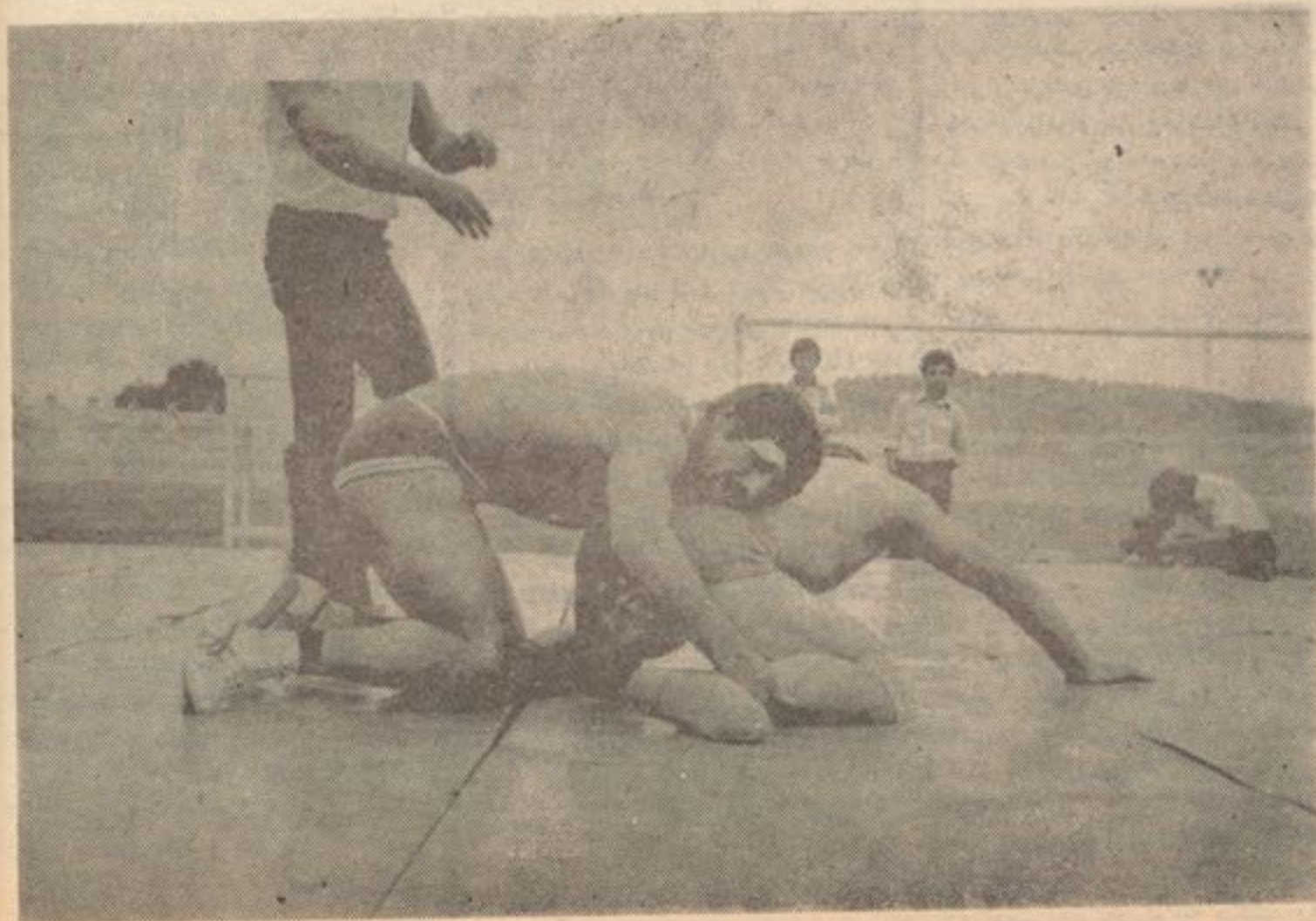
فقط چند روز محدود به آغاز بیست و دومین مسابقات جهانی المپیای ۱۹۸۰ باقی مانده است

سر یع و مو ففانه کار اش در پیروز شدن
مقابل این حرف پر کار و با اثر زی
پایان داد دستش رابه دست حکم مسابقه
کاد تا به عنوان پیروزی با لا پیرد . در وزن
۴۸ کیلو گرام چهره تازه سر بلند نموده
درین رو یداد انتخابی تی روی صحنه ظاهر
شد پارویا روی شد نشی در چند مسابقه
تما شا گران را به تعجب و تحسین وا
داشت و ثابت نمود ورزش پهلوانی با پشت

کمیته المپیک افغانستان جهت اشتراک
ورزشکاران افغانی درین رو یداد ورزش
جهانی پلانهای تازه را طرح نمود که
برگزاری مسابقات انتخابی پهلوانی
گریز گرو من (تنه با لا) بخشی از یسن
پلان ها را احتواء نموده که مسابقات آن
قبل از مسابقات آزاد در امتد یو موزشی
کابل دایر شد . واز بین همه کاندیدان
تیم ملی پنج تن آن ها با تبارز دادن اهمیت

نیکو را گوا - نایجیر یا - زیلانند
جدید - یوگندا - پانامه - سویز لینتس پیرو -
بولند - یور تور یکو - پرتگال - آلمان -
شرق - جمهوریت مردم کوریا - رمانه -
سنتمارن - سنیکال - نیل - سیرالانکا
سویدن - سیلون - سوریه - سوئیس -
تانزانیا - چکوسلواکیا
ترینادا ، توپکو، ویزویلا ، اکتلا شو روی
ویتنام - یوگوسلاویا - زمبیا - زمبابوی -

قهرمانان ۸۸ - کشور جهان روز
۲۸ - سرطان در ستدیوم هر گزی
مسکو جمع میشوند .
عده یی از کشور ها نسبت
نداشتن اساننامه المپیک از اشتراک
در مسابقات المپیای ۱۹۸۰ مسکو
محروم شدند .

صحنه یی از مسابقات کشتی که برای برگزیدن تیم ملی دراستدیوم ورزشی کابل دایر گردیده بود

تیم های افغانی قبل از اشتراک شان
در مسابقات ۱۹۸۰ سفر های مقدما تی
دارند .
به آغاز بیست و دومین دور مسابقات المپیک
۱۹۸۰ - جهانی که عنقریب آغاز می
شود کمیته المپیک مسکو و قافو قنائه در
زمینه برگزاد شدن این مسابقات جهانی
تشرات اورد شعند و مو لرنموده و جهانیان
قدم به قدم به برگرداری این روز انتظار می
کشند .

در بیست و دو همین مسابقات المپیک
جهانی منقده مسکو ورزشکاران کشور
های افغانستان - الجزایر - اندورا - اکتولا -
استرالیا - اطریش - بودستوا - بلژیک
برازیل - بلجیم - بلغاریا - کامرون - شیبیر -
کولمبیا - جمهوریت مردم کاتگسو -
کوستاریکا - کیوبا - دانمارک - جمهوریت
مردم ایکنادور - اسپانیه - ایتوی پی - فنلاند -
فرانسه - گوین - انگلستان - یونان -
گواتیما لایگینی - ولند هنگری - هند -
عراق - ایرلیند - آسپلیند - ایتالیا - چیکو -
اردن - کویت - لائوس - لوزو تو - لبنان - لیبیا -
لوگزا - مبروک - مگاسکرهالی - مالتا -
موریش - مکزیکو - منگولیا - نیپال

شناخته شدند. در ۹۰ کیلو گرام که دو اشتراک کننده بود اینها بعد از یک نور مسابقات به نتیجه رسید و با لرتیب در مکان های اول و دوم ما شدند و در یکصد کیلو گرام امین الله از کلب اردو بدون انجام مسابقاتی نسبت نداشتن حر یف در مکان اول قهرمانی با لا رفت .

نظر به پلان پیش بینی شده کمیته ملی المپیک جهت اشتراک ورزشکاران افغانستان در مسابقات المپیک ۱۹۸۰ منعقد مسکو از جمله همه کشتی گیرانیکه نام برده شد از وزن ۴۸ الی ۷۴ کیلو گرام قهرمانی اول آن در تیم ملی برگزیده میشود و دو

شاهنشاهی تیم های پهلوانی - گبرو گرومن و بوکسنگ در مسابقات جهانی اشتراک میکنند و قبل از اشتراک شان درین رویداد جهانی سفرهای مقدماتی به بو لند - بلغاریا و اتحاد شوروی دارند .

چنانکه روز یکشنبه هیات هشت نفری پهلوانی افغانی بنا به دعوت کشور دوست ما بلغاریا عازم آلتشور شدند .

در بین هیات دپلوم انجنیر نصیر احمد معاون ریاست ورزش به حیث سرپرست نظام الدین به حیث ترینر با کشتی گیران همتا میباشند در وزن ۴۷ کیلو گرام محمد شریف ، در وزن ۵۲ کیلو گرام محمد فاروق در وزن ۵۷ کیلو گرام خلیل الله ، در وزن ۶۲ کیلو گرام عبد الحفیظ ، در وزن ۶۸ کیلو گرام عبد الرشاد و در وزن ۷۴ کیلو گرام خواجه و حید زاهدی میباشند چون هیات ورزشی طی اقامت چند روزه شان مهمان بلغاریا بودند حکومت دوست ما بلغاریا تمام مصارفات را متقبل شده اند .

تیم ملی بوکسنگ جهت اشتراک مسابقات المپیک ۱۹۸۰ انتخاب گردید .

طوریکه در نشرات قبلی خویش پیرامون شرکت ورزشکاران افغانی در مسابقات المپیا ۱۹۸۰ نوشتیم که از افغانستان دو تیم پهلوانی و یک تیم بوکسنگ اشتراک میکنند

کمیته ملی المپیک جمهوری دموکراتیک افغانستان اخیرا مسابقات آزاد انتخاباتی بوکسنگ را در استامبول ملی کاپل فایر نمود که اشتراک کنندگان آن مسابقات از طریق کلسپا و موسسات شان گرد آمدند بودند که در نتیجه این مسابقات

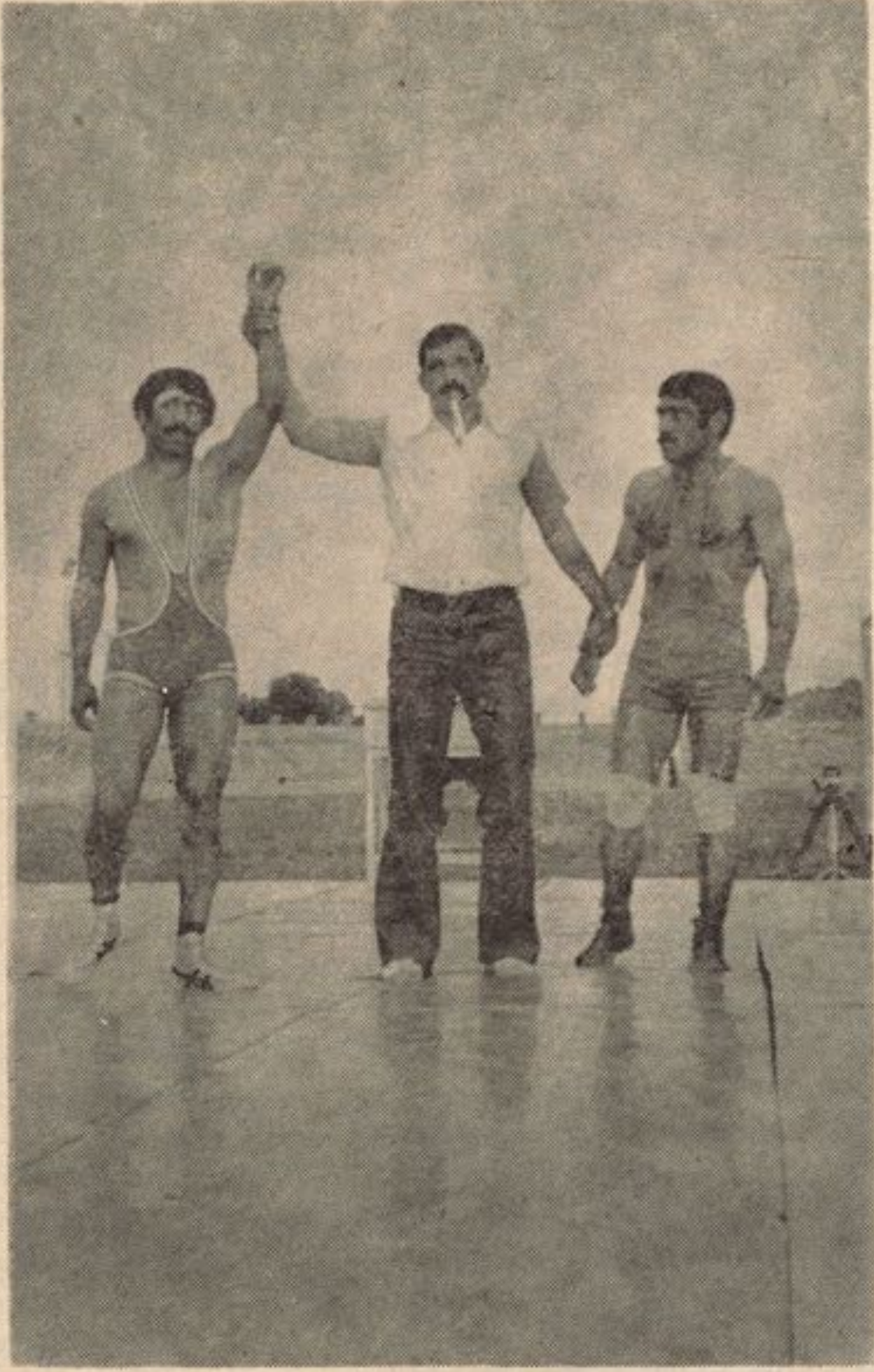
انتخاباتی در وزن ۴۸ کیلو گرام شمس الدین اختر ، در وزن ۵۱ کیلو گرام نثار احمد از کلب عزیز و در وزن ۵۷ کیلو گرام غلام ربانی از کلب آریانا و در وزن ۶۰ کیلو گرام عبد الحی از کلب یا را ن

صدیق در تیم ملی جا گرفتند و اینها به حیث اعضای تیم ملی در مسابقات المپیک ۱۹۸۰ مسکو اشتراک می کنند .

تلاش های پیگیر توانست نسبت بسنه حر یفان اول و دوم پیشقدم شود در وزن ۶۸ کیلو گرام غلام صدیق زرگربا خیال آرام دور از هر گونه اندیشه از عنوانی قهرمانی همیشه خود از مسابقات داخلی و خارجی دفاع نمود و بازم در مکان اول سکوی قهرمانی با لا رفت . و بعد الرشاد از تعلیم و تربیه یکقدم پا لنین تر از زرگر دیده شد در وزن ۷۴ کیلو گرام خواجه وحید زاهدی از کلب امیری چهره و فوسق

دیگر وزن ۵۲ با اندک اشتباه در مکان دوم ماند و زمان الدین از کلب اردو سوم شد .

در وزن ۵۷ کیلو گرام خلیل الله از کلب اردو بعد از دبر زمانی حقوق اش را دست جا گیری در مکان اول قهرمانی ثابت ساخت با شوری و سر بلندی در مکان اول سکوی قرار گرفت . عین الدین از کلب افغان مدعی همیشه کسب عنوانی قهرمانی ایستاد در مکان دوم ماند و محمد عمر از

صدیق زرگر در وزن ۶۸ کیلوگرام بازم از عنوان قهرمانی خود دفاع کرد

و بر قدرت این وزن توانست با در یسا روی شدن چند حر یف دیر مانده و با تجربه پیروز شده پیشروی بکند با صبر و شکیبایی در سکوی قهرمانی بالا میرود . درین وزن عبدالله از تعلیم و تربیه و عبد الله از کلب افغان را در دو طرف خود یافت که این دو در مقامهای نو سوم رسیدند در وزن های ۸۲ کیلو هر یک شجاع الدین از کلب اردو - رو هینا از کلب اردو بحیث برندگان اول و دوم

کار همیشه و تمرینات متدوام مسیر ترقی و تکامل خود را میپیمایند که این چهره جوان و سایر کاندیدان جا گیری در وزن ۴۸ کیلو گرام محمد شریف از کلب انور بود که در صدر قطار ۴۸ کیلو نسی ما چون اختر محمد از کلب افغان صمدعلی از کلب اردو و محمد شریف از کلب میوند قرار گرفت در وزن ۵۷ کیلو گرام خلیل الله از نیم اردو محتاطانه از بین کاندیدان این وزن سر بلند نمود با عبور نمودن از چند مسابقه همراه با پیروزی در سکوی قهرمانی با لا رفت و توجه زیاد تماشاگران را نسبت به خود جلب کرد و در یک دیدار خود در دور اول این مسابقات عین الدین از کلب افغان را با مهارت و دلیری کامل از سر راهی جهت پیشروی در صدر جدول کنار زد و در دیدار بعدی خود بدون اندیشه با پیروزی در سکوی قهرمانی گام گذاشت در مسابقات وزن ۷۴ کیلو گرام خواجه و حید زاهدی عضو کلب امیری کارش را در زمینه پیشروی جا گیری در تیم ملی موفقانه انجام و یکبار دیگر عبدالله از کلب تعلیم و تربیه راه را نو در آورد و با ردیگر عبدالله از کلب افغان را که این دو حر یف سر سخت ضرب به فنی و امتیاز مطلوب ساخت و نامش را یکبار دیگر سر زبانه انداخت و به حیث بهترین کشتی گیر در وزن ۷۴ کیلو گرام معرفی شد .

در وزن ۶۲ کیلو گرام نو حر یف خوب مقابل عبد الحفیظ و نجف قرار داشت که لعل محمد از کلب افغان و حبیب شاه از کلب اردو بودند که اینبار از مدعیان قوی با موجودیت چهره های شناخته شده چون نجف علی بودند که هر کدام با نام نجف علی آه میکشیدند و میگفتند برو سپرد به خدا . لعل محمد و حبیب شاه در جریان مسابقات انتخاباتی چند مسابقه خوب و موفقانه را پشت سر گذاشتند لیکن آنها در دور های سوم و چهارم در برابر حر یفان قوی و با مهارت از پا ماندند و نشد که به دور های بعدی با بگذرند .

مسابقات طی چهار دور با شور و گرمی خاص پیش رفت هر روز بعدی مسابقات نسبت بروز اول تعداد زیاد تماشاگران را به محل برگزاری مسابقات به سوی استامبول کشاند و هر دسته از تماشاگران با ابراز احساسات نیک و گرم کشتی گیران طرف نظر شان را تشویق میکرد و سرانجام از بیسن همه مسابقه دهندگان این کشتی گیران به حیث برندگان اول - دوم - سوم شناخته شدند .

اتحادیه کادری - در مکان سوم مسکو پا لشد . در وزن ۶۲ کیلو گرام عبد الحفیظ از اتحادیه کادری شانی کنان و انتخابی در بالای مسکو جا گرفت و نجف علی چهره بر از لید این ورزش با از دست دادن مقام قهرمانی در مکان دوم عقب نشینی کرد . و لعل محمد از کلب افغان با وجود

دروزن ۴۸ کیلو گرام محمد شریف از کلب انوری در مکان اول سکوی قهرمانی دیده شد اختر محمد از کلب افغان و صمدعلی از کلب اردو در مکان دوم و سوم پهلوانی محمد شریف قرار گرفتند در وزن ۵۲ کیلو گرام محمد فاروق چهره موفق بر قدرت این وزن در بالای مسکو جا گرفت و محمد ابراهیم کشتی گیر بر ازنده و پر قدرت

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off, containing additional information or commentary.

دشپي په وخت كې درود سطحه
توري لري نيو لي وه . بيړي نسول
كولاي چې وړاندي ولاړه شي خكه
چې د لري تر شانې كومه نښه
نښانه ښكاريدې او نه دلارښو دني
خراغونه ليدل كيدل .

ما شا كلیمووا نیمه شپه له خوبه
راويښه شوه . په بيړي كې داسې
چوپه ، چو پتيا وه چې ديو مسا پر
د خسر يد لو آواز له
ليري خايه اور يد ل كيده . ما شاد
خپل خوب پر تخت كينا سته پا كه او
تا زه هوا له خلاصې كې كې خخه
كوي ته را ننوته . دولي دبا نو
خوږ بوي لكيده . هغه بوي چې دتو-
ري او تيا ري لري له مينځه ليدل
كيدل دبيړي په شاوخوا راڅوړند
وو . دماشې په نظر داسې ور غله چې
دهغوي بيړي ديو نا معلوم علت په
وا سطحه په وچه كې دبو تو په منځ
كې پرته ده . خو ورو سته يې داو بو
دشر هار غلي آواز واوريدې او پوه
شوه چې بيړي يې درود غاړې ته
در يدلي ده . ناڅا په دبو تو په منځ
كې دڅه شي غږ پور ته شو او بيړته
غلي شو . دغه غږ بيا و اور يدل
شو او غلي شو . چې يو خلي ديو
بلبل دوا مداره او خوږه نغمه د
بو تو له منځه پيل شوه . ما شا مو-
سكي شوه او خپل لاسو نه يې د مخي
خواته وغږ ول . دشپي په نيا زه كې
يې لاسو نه تور ښكار يدل يوازي
دگوتو په مخ نو كونه يې سپين
ښكار يدل .

ماشې خو مو ده دمخه دڅنگلو نو
په بو هڅي كې خپله زده كړه سرته
رسولې وه او او سدكار له پاره
جنوبي ولكاته روانه وه اودكار خاي
يې هم په يوه څنگلي كلخو ز كسي
ټاكل شوي و . ما شا فكر كاوه چې
په زړه كې لږڅه تشويش او ويره
لري . خو خپل ځان يې گول اچو لي و
او هڅه يې كوي چې داو سو سه
هيره كړي . هغې لږه نه ښكي ډيره
وسو سندر لوده هغه په جدي ډول
سره زيا ته وپړ يده . هغه د هغو
شيبو درا رسيد و په خيالونو كې
ډوبه وه چې د لو مړي ځل له پاره به
څنگله كې د خپل ما موريت ځاي
ته ورسپيږي اود نو مو پي سيمي
رئيس چې يو مغرور او قهر جن
سري به وي د خپلي چر مي تو ري
گر تي ، پر سيد لو جيبو نو او گل
لرونكو ټپيو سره به به خيږ خيږ دي
او ددي او بدل شوو تورو څپو ته
وگوري او طبيعي ده چې به زړه كې

به ووا يې ، همد اوه چې نه مو درلوده .
اوزياته به كړي چې دغه خورا نه
نجلي خوك ده چې مور ته يسي
را لير لي ده ؟

دماشې په ستر گو كې خوب
وتښتيد . خپلي جامي يې وا غوستي
اودبيړي څنډي ته ولاړه هلته په
ټولو شيانو پر خه پر ته وه . له ليري
خايه ، دتياړو له منځه دچر گت
زړه وړو نكي غږ اور يدل كيده . دا-
سي ښكار يده چې هلته دتوري لري
ترشا كلي پروت دي . دي د خپل
مامور يټ خاي ته دبيړي پوا سطحه
سفر ، دخپلي نيا دوصيت په
اساس چې دكښتي ديوه كپتان
كونډه وه كړي وه . څر نكه چې
ماشې د هغې خبره منلي وه ، خوشحاله
وه . ددوي بيړي لو مړي دنوا له رود
څخه روانيده . او بيا يې دلادو گا

د ل . پا نو ستو فسكي ليكنه
دتوريا لي اياز خاخي ژباړه

سور گل

كوچني رود قطع كاوه . دا لو مړي
ځلو چې ماشا خړي و به دډبرو
خلي اود لارښووي خرا غو نه
په دي هوار ودها غو كې ليدل . د
بيړي مساپران دلاري په اوږدو كې
بد ليدل خو هغوي ټول دماشې په
نظر كې جا لب ښكار يدل . په
بلوزر سك كې يو ځوان پيلوت چې د
شقيقو ويښتان يې سپين شوي وو
په بيړي كې سپورشو داسې ښكاريدې
چې هغه د رخصتې
په وخت كې بلوزر سك ته دخپلي مور
دليدلو له پاره را غلي و ، مور يې چې
يوه ډنگره او سپين سري ښځه وه
دخپل زوي دډنگر كې له پاره ورسره
راغلي وه . په داسې حال كې چې
خپلي سترگي به ده كې نيو لي
وي او نه يې ورڅخه پور ته كولي ،
پرله يسي يې ژړل .

پيلوت خنډ يده او تو كې يسي
كولي ، خو خپلي سترگي د خپلي
سپين سري مور څخه نه پور ته
كولي او غمبوري يې ريدل .
ورو سته بيا يوه ډله هنرمندا ئي
بيړي ته را وختلي . هغوي ديسر
غا لمقال اوشور ما شور جو ر كړ .

دوي ډيري خو ندوري خيږي كو لي
او ډير ژر دبيړي له ټو لو مساپرا نو
سره آشنا شو لي . د هغوي له
را تگ څخه ورو سته دبيړي په صا-
لونډ پيا نوغږ ، چې دصا لون هوا
دلري دموجو ديت به اساس مرطوبه
وه هيڅ چپ نه شو او له دي مر-
طوبي هوا سره يې ډير خو ند پيدا
كړي و . يوه دبا څه غږ څښتنه هتر-
منده چې دنورو په نسبت چا لا كه
ښكا ريدې له نورو څخه يې زيا تي
سند ري ويلي . ما شا په ډيري مينې
هغو ترا نو ته چې تراو سه يې نه
وي اور يد لي غوږ نيو لي و او په
هغوي با ندي يې شا با سي و ا يه
نوموړي هنر مندي د مين غل په
نا مه لهستا ئي ترا نه ډيره وي له . د
ترا ئي مو ضوع به دي ډول وه : هغه
غل چې زړه يې يوي جلي وړ څخه

سوري او سوري ، له هغې شيبې څخه چې
محصلين بيړي ته را غلل هغه دباڅه
عمر هنر منده چپ شوه او تو ره يې
دمين غله ترا نه ونه وي له نوزه گرازه
كيناسته اوده زماژوند په هنر كسي
دي ، نومي كتاب چې د استا نيسلاو-
سكي اثر دي ، يې مطالعه كاوه .
او س د بيړي ټول هسا فر ين
ويده وو . فيلوت ، هنر منده او محصلين
ټولو يده وو . يوازي ما شا ويښه
وه . دشپي زمزمي ته يې غوږ نيو لي
واوزيار يې ايست چې په هغې ځان
پوه كړي . ناڅا به د ماشا تر
شاد اور لكيت د لكيد لو آواز پورته
شو . ماشا چې خپل مخ را وگر خاوه ،
شانه يې پيلوت ولاړ و او سگر ت يې
روښانه كړ . هغه لكيد لي اور لكيت
دلاندې او بو ته وغوړ خا وه او
ماشې وليد چې څنگه داوړ لكيت لر كې
دتوري لري په منځ كې ښكته ولو يده
اود هغه شغلي په خپلي شاو خوا كې
رنگار نكه بخار به ځان پسي راټول
كړ .

پيلوت وويل :
بلبلان سري خوب ته نه پر-
يږدي . ما شا سره له دي چې هغه
يې نه ليدې خو حدس يې ووايه
چې هغه به تيا ره كې مسكي مسكي
كيږي ، په خواب كې يې ورتو ويل :
ماهيڅكله داسې بلبلان نه ووليدلي
پيلوت وويل :
سره شو روی اتحاد كې چې سفر
وكړي ډير دليد لو وږ شيان به وويني
داسې شيان چې انسان په خوب كې
هم نه وي ليد لي .
ماشې ورتو ويل :

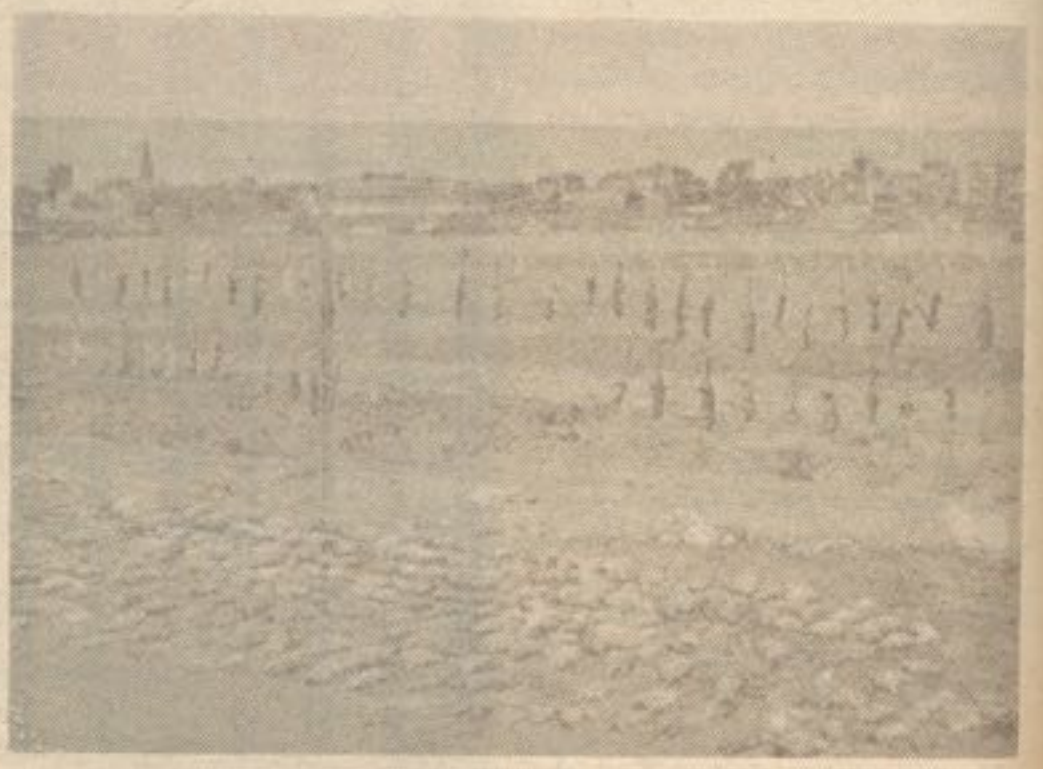
داله دي كبله وا يې چې تاسې
تل دلو تلو په حالت كې يا سني او
څمكه تل ستا سي تر ورتو نولاندې
به تغيير كې ده .
نه ، فكر نه كوم . پيلوت په
خواب كې همدو مره ورتو ويل
او نوردوي شيبې له پاره چپ شو .
او ورو سته يې بيا زيا ته كړه :
هوا ډرو ښانه كيدو په حالت
كې ده . دخيژ آسمان شين شوي دي .
تاسې كوم خاي ته ځي ؟
سزه ليري خاي ته ځم .

په دي وخت كې پيلوت خپله
څنگل په ديوال با ندي تكيه كړه د
څخيز افق ته چې دسبا وون سپيدي
پكې درا ختو به حالت كې وي ، يو
نظر وا چا وه . دهسك په لاندني
برخه كې ورو ستي ستو ري دسپينو
زرو ديو سپين څاڅكي به خيږ بگسي
خپله .

موش‌های صحرایی

که یکدسته سی میلیون موش‌های خطرناک و دشمن غله چات و حبوبات را از بین ببرند. در کوپنهاگن و هینچان در میدان هواپیما قاهره در ابارهای کنترل دسته ازین موش‌ها حمله برده. سیم‌های تلگراف را جوید و ارتباط تلگراف را قطع نمود. حیوانات مذکور حتی اشیای بزرگتر از خود را که بعضاً بلندتر از هم نمیخوردند، نزدیک به چاه‌ها می‌پرتابند و در چاه‌ها پاك موش‌های صحرایی کلان سیم‌های مخصوص خط آهن (توکولوسا) را با دندان جوید و درست می‌دقیقه سر یعنی قطار چاه‌ها متوقف گردیده، علاوه بر سرزمین هاگ مانیسلا، لوبیتسو، انگولا، نیویارک و نیبال از مجموع موش‌های کلان فراوان است و مضر آن نیز فراوان. قطع کردن فلزات سخت و سوراخ کردن دیوارهای ضخیمی کاترینی ازین موجودات به سادگی ساخته است. موجودات مذکور بسا دگی از میله‌ها و پایه‌های هموار بالا رفته. چنانکه گویی آرتسیف خوبی با شد (هانس زیلن) یک فیلم تلویزیونی ازین موش‌ها و نقصان و کمبری که عاید بشر می‌شود بطور مستند تهیه دید و بود که برای تماشا گروهی پس شگفت انگیز بود. وی واضح ساخت که از زیان‌های اقتصادی که موش‌ها برای ما وارد می‌آورند زیاد مهلك دشمن اقتصاد است (دان رد گان) یکی از پرو فیموران حیوانشناس میگوید که از چنین موش‌های مضر از قرن‌هاست که انسان‌ها مضرر گردیده‌اند که با یستی در جهت رها بی انسان‌ها از زیان‌های این موجودات جلوگیری بعمل آید و یک تحقیق تا ز قدیگر ثابت ساخت که موش‌ها از خود پسرزیت‌ها بی تولید پیدا رند و حتی مریضی خطرناکی چون طاعون را بسا دگی انتقال میدهند بزرگس ازین موش‌های موذی در اروپا و همین طاعون بود که در قرن‌ها نژده ریختند.

اینهم تازه ترین طریقه از بین بردن موش‌ها بوسیله نژده ترین نوع نلک مخصوص شکار این حیوانات.

درینوقت زلزله شدید بسو قسوع بیوست وعده زیادی از موش‌ها در بحیره کسین گر یختند و موش‌های مذکور توانسته از بحیره نیز شنا کنان گذشته و جان بسلا مت برند و ۲۵ سال بعد این موش‌ها ات به غرب رسیدند. دندان‌های این موش‌ها

ولی لیوال ساغر

بحشی در پیرامون روانشناسی

جنایی:

سخنی چند بجای مقدمه:
انسان موجودیست هدفمند و پیکار جو که از بدو پیدایش بر روی زمین همواره با عوا ملئیکه زندگیش را مورد تهدید قرار داده در نبرد و پیکار بوده است. این موجود تلاشمند در بر تو تجارب خویش همواره راه‌های تهلکه و دشوار رادلیرانه پیموده و در فتنه و پیروزی را درمقا بل نیروهای خشن و وحشی طبیعت بر افرا شسته کهداشته است.

جنگ و ستیز با موانع و نا ملایعات زندگی بوی آموخت تا بمنظور ادامه حیات خویش دست به تشکیل اجتماعاتی بزند که بر مبنای تعاون و همکاری استوار بوده و در پر تو آن آسایش فر دی میسر شده بتوا ند. ناتوانی‌های وی در جریسان مبارزات فر دی شیوه‌های دوستی و رقابت را بوی گوشزد کرد. گو- شمالی‌های ببر حما نه و بیهم حوادث روزگار بیش از پیش ویرا بر اهمیت زندگی دسته جمعی و اجتماعی متقاعد ساخت.

اما انسان‌های بدوی که در اجتماعات ابتدایی و قبایل وحشی زندگی میکردند از درك خصوصیات انسانی و رموز زندگی اجتماعی عاجز بوده و از مشاهدات بعضی حالات بوحشت می افتادند آنها که برای تبیین این حالات نمیتوانستند جواب قانع کننده براهی پیدا کنند بعضی بر- سیدند که چرا انسان در بسی موارد برخلاف اراده اش کارهای نا- یست را انجام داده و منحرف می‌گردد؟ چرا همه فعالیت‌های انسان دفتتا به سکوت مواجه شده و برای ابد از جنبه جوش می‌ایستد؟

این موجود متجسس و کنجکاو صرف به این پرسش‌ها اکتفا

نکرده بلکه در طول تاریخ همواره تلاش ورزیده است تا علل حوادث و اتفاقات را کشف و پیرایشا نی موانع و نا ملایعات زندگیش را مهرب غلبه و پیروزی را حک نما یسد. روی این منظور انسان هدفمند در درازنای تاریخ نظریات و جهان بینی‌های گوناگونی را یکی پس دیگری تر جمیع داده است. باشندگان، یونان باستان عقیده داشتند که امور و حقایق عالم هستی و قوانین حاکم بر طبیعت و اجتماع را نباید از امور لاینحل پنداشت زیرا بشر استعداد آنرا دارد که به نحو شنا یسته و مطلوب از عهده درك این قوانین بدر آید.

عده از دانشمندان یونان با- ستان عوا مل جرم آفر یسن را در تشکیلات اقتصادی و اجتماعی جوامع بشری جستجو و این دودیده را در ارتباط با نفسا نیات و عواطف، خصم، غبطه خودخواهی، نفرت و غیره، در ارتکاب جرایم مهم میدانستند. طوریکه قبلا تذکر داده شد دانشمندان یونان باستان به استعداد و توانایی بشر جهت درك و شناخت حقایق و قوانین حاکم بر طبیعت و اجتماع اعتقاد و اعتماد داشتند در اثر این طرز تفکر عالی علوم گام‌های سریعی بسوی ارتقا برداشت. اما با تا سف که در قرون وسطی یاشنب‌های تاریک تاریخ ایسن سیر ارتقا بی بطور وحشتناکی عقب‌گرا بی نمود چنانچه مدعیان علم و دانش جهت بیان حقایق از يك سلسله عوامل ماوراء طبیعت و اجتماع بشری استمداد جستجو و چگونگی شون زندگی اجتماعی را از طریق موضوعات ماورالطبیعه توضیح و حتی سلوک و کردار انسان صرف به این پرسش‌ها اکتفا

سرگرمی ها و مسابقات

جدول کلمات متقاطع

افقی :

۱- یکی از ولایات سر سبز کشور مانده نام دریایی است و هونلی هم به همین نام در کابل است - هر کشور از خود علیحده دارد - ۲- عکس چپ - از کشور نپال انتخاب کنید - گهواره انقلاب هفت نور - نصف شنگ - غریبیست

۳- رنگی است بزبان پنتو اما پراگنده - باریدن بزبان عوام - نصف دانه - سرش را قطع ما زید از آن طرف از ما ه های عیسوی می گردند - مدار نامکمل - ۴- اگر نشد جمع پیر و است - در هفت نور پیروز شد - از حروف آهنگ انتخاب کنید - ۵- ضد ماده - از فلم های هندی - شروع و آغاز

منگ - یکی از پایتخت های افریقایسی - خود ما - ۶- فرا مو ش به پنتو - سرش را ببرید رفیق بری میشود - نگهبان زیارت - آرا جمع آن است - شهر بزبان عوام ۷- از آنظر ف مو است - یکی از ولایات مشهور کشور ما که لعل آن شهر جهانی دارد - سبب که میانش خالی است - سردیف

عمودی :

۱- با جمع يك الف چند پروانه میشود وظیفه مهم يك انسان - ۲- تلمیح نوعی از حکومت

۳- گویند سبب ناتمام یکی از براعظم های جهان - ۴- امتحان خارجی - منسوب به روایت است - دو حرف در سه خانه - ۴- در بین میتر - سرو پای پلنگ - گرد - مرگ ناقص - بیل نامکمل - مشغولت کردن اموال و صحت - يك حرف و دو خانه - يك عمل مذموم و نا پسند است - ۷- منسوب

به يك نوع رنگ است - روز انقلاب - ۷- یکی از ولایات کشور ما - ضد خوب - زندانی - بعد از دیگر - پایش را قطع ما زید پای میشود - پوره نیست - ۹- یکی از

ولسوالی های کشور ما - مفرد آن مد بر است - دروازه - ۱۰- ادای پراگنده - از حشرات مضر صحرایی - از خزنده گان جمع رای - ۱۱- در بین اسباب است - از آنطرف

شنگ - ازالات دهفانی - با لای چت - ۱۲- پهلوان - جای کارگر - ازماه های عیسوی - ۱۳- منقار کوتاه - درانگشت چادارد - مدار بی پایان - آترا نول هم میگویند - تکرارش

اب مقدس است - بزرگترین سر هایشه دار تا ریخی سئو نوع از خورا که با ب را یکجا کنید - برج ایفل در آن کشور شهرت دارد - ۱۶- روان - جام آن شهرت دارد - بشیمان - ۱۷- از خورا که باب - حرف

تعجب - بی عقل است - دو پنج - میسند تند - ۱۸- سخت نیست - یکی از شب های مقدس - منظم آن لنا و صفت میشود - ۱۹- خود و عده ما - رنگ نشد - منسوب یکی از کشور های اروپا بی است - ۲۰- یکی از آبشار های مشهور جهان - آبهای که از جای بلند به زمین جریان دارند -

۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				
۱۲																				
۱۳																				
۱۴																				
۱۵																				
۱۶																				

طرح کننده - محمد محصل صنف سو ۴ و هنر اکادمی خارتلوی

یک تست به همیار جالب برای

کسما نیکه‌ها نزد شما شدند

ما چندین تست را برای تان چاب کردیم و شاید هم جوابات خویش را با ارسال نمودن فتو و جوابات بخواهید این تست را جواب دهید و ما برای تان میگوییم که نامزدتان واقعا شما را دوست دارد و یا خیر از اینکه در هیجان جوانی کمتر میتوان عشق و علاقه واقعی را از نظر هر به عشق و محبت تشخیص داد و شما له زنده گمی مشترک از مسائل اساسی زنده گمی است بنابراین ما این مسائل را طی سوالاتی با شما در میان می گذاریم تا با بررسی و یافتن جوابات درست به شناخت شخصیت فرمطلب تا پیل گردیم .

این هم سوالات :

- ۱- در یک مهمانی شما با نامزدتان دعوت شده اید :
- آیا او همیشه در کنار شما با کسی میماند ؟
- آیا شما را تنها میگذارد و با دوستان خود به صحبت میبرد ؟
- ما چندین تست را برای تان چاب کردیم و شاید هم جوابات خویش را با ارسال نمودن فتو و جوابات بخواهید این تست را جواب دهید و ما برای تان میگوییم که نامزدتان واقعا شما را دوست دارد و یا خیر از اینکه در هیجان جوانی کمتر میتوان عشق و علاقه واقعی را از نظر هر به عشق و محبت تشخیص داد و شما له زنده گمی مشترک از مسائل اساسی زنده گمی است بنابراین ما این مسائل را طی سوالاتی با شما در میان می گذاریم تا با بررسی و یافتن جوابات درست به شناخت شخصیت فرمطلب تا پیل گردیم .
- این هم سوالات :
- ۱- در یک مهمانی شما با نامزدتان دعوت شده اید :
- آیا او همیشه در کنار شما با کسی میماند ؟
- آیا شما را تنها میگذارد و با دوستان خود به صحبت میبرد ؟
- ۲- وقتی با هم بگرش میروید :
- آیا از شما درباره جانی که بگردش میروید سوال میکند ؟
- با بدون تبا نل نظر با شما ، خود شما محلی را انتخاب میکند و به نظر و عقیده شما بر اعتنا است ؟
- ۳- وقتی شما را بخانه میرساند :
- بعد از یک خدا حافظی کوتاه به سرعت یا هنگام جدائی کلما تی در گوش شما زمزمه میکند و بعد شما را تشکر میکند ؟
- ممنون بچشمی تشکر میکند :
- آیا او به شما حق میدهد تا از عقیده خود دفاع کنید ؟
- یا به و سایل مختلف نظر خود را به شما تحمیل میکند ؟
- ۵- وقتی با هم بازار میروید :
- هر تب به زنان دیگر خیره میشود ؟
- ۶- وعده یا آرزوی دیداری با او دارید یا خیال راحت و با تا خیر زیاد به وعده گاه میروید چونکه میداند او هم با ناخیر در محل وعده می آید ؟
- یا مطمئن هستید که او همیشه خوش قول است و به موقع در وعده گاه حاضر میشود ؟
- ۷- سفر می کنید رخصتی شما با او در یک وقت سال نیست ؟
- آیا بخاطر او انتظار میکشید و از مسافرت دست می بردارید ؟
- آیا اصلا با بنمو ضوع توجه نکنده بسلر میروند ؟
- ۸- جشن تولدی شما است :
- آیا باید قبلا روزی جشن تولدی خود را به یادش بیاورید ؟
- یا مطمئن هستید که اولین کسی خواهد بود که روز تولد تان را تبریک بگوید ؟
- ۹- وقتی با هم صحبت میکنید :
- به درد دلها ی شما گوش میدهد و در حل مشکلات تا ن کمک میکند ؟
- یا اینکه همیشه شما با ید شنو کند و خوبی برای او با شید ؟
- ۱۰- از او گله دارید :
- آیا معائب خود را قبول دارد و اگر شما او را سرزنش کنید حق را بجای شما میدهد ؟
- یا اینکه گوشش با ین حرفها سا خنه نشده ؟
- خوب جوا پان را نزد خود تهیه نمود و آنرا بعد از وقت کامل برای ما پتو بسید ما جواب های مثبت و منفی را نمره گذاری میکنیم بعدا برای تان می نویسیم که شوهر آینه و با نامزد تان چگونه است ؟ ...

(این دختر در کدام سن وسال هست؟)

این چهره زیبا که ذیلا مشاهده کنید از بر است بسیار متشابه مشهور ترین بازیگر هالیوود است که از دوره های مختلف زندگی اش عکسهای زیادی شده است . شما به بیوگرافی و چهره شناسی آنها رت داشته یا شید حتما میتوانید که در چند سالگی و در کدام سن سال ها از او عکس برداری شده است . تنها از سن و سالها یی برای ما پتو بسید .

یک مساله پولیسی ؟

خود کشتی یا جنایت ؟ چند ی پیش دوست در روز ها تی که جا سو سان آلمان در سا زمان اتل اتیک شما لی یا (تاتو) رخته کرده و از ترس دستگیر شدن پس هم خود کشتی میگردند اتفاقا ر و زی به کمیسار پرا ون اطلاع داده شد که در یکی از جاده های کوهستانی از گولائی خطرناک موتوری منحرف شده و به پاتین دره سقوط نموده است کمیسار پرا ون به اتفاق معاونش فوری خود را به محل حادثه رساند ، همانطوریکه خبر داده شده بود گولائی مذکور خطرناک بود و وقتا هرا راننده بر اثر سرعت نتوانسته بود خوب تور بخورد و به دره منحرف شده و ضمن انحراف به یکی از سنگهای مانع کنا ر جاده تصادم کرده سنگ را در هم شکسته و سپس بقعر دره سقوط کرده

و موثر به دره افتاده بکنی ملا شتی شد و بنظر میرسد عصبانیتش در جندی غرق در خون دیده میشد . مقتول حادثه مردی میانسال بود سبزه رو و تقریبا چهل و نه ساله ، معاون کمیسار تا مقتول را دیدند او را شناختند گفت :

آه من او را میشناسم ، او سر هنگ هانس گرونگر نام پند آلمان در سن ده هز گزی سازمان تا تو است ! او برروز بخاطر مذاکرات استرالیایی با مقامات انگلیس به لندن آمد و بود . که او هم مثل سایر افسران آلمان بدین ترتیب خود کشتی کرده با شد ؟ کمیسار پراون اظهار داشت :

گمان نمیکنم تعدادی در کار بوده باشد ، حادثه خیلی طبیعی بنظر میرسد و سپس تا گمان گفت :

ما ، له صبر کن ببینم . مو تر را بدقت دور تو بعد در حالیکه سرش را تکان تکان میداد گفت : سر هنگ گرونگر له در در بوری پس احتیاطی کرده و له بد پتو سیله خود کشتی کرده بطوریکه می بینم چنان یی در کار است . قاتل یا قاتلین قبلا او را کشته ، بعد در مو تر انداخته و به این جا آورده و با یک صحنه سازی ما هرا له مو تر رابه دره انداخته اند .

و حالا خوانندگان عزیز میتوانید بگوئید بچه دلیل کمیسار پراون چنین عقیده ای پیدا کرده بود آنچه دید که باعث شد ، تا گمان حقیقت قفسه را کشف کند ؟ جواب را برای ما ارسال دارید .

آیا این دختر را میشناسید ؟

این دختر را میشناسید او یکی از دختران ایست که در جهان شهرت دارد در چمناسک رقیب کم دارد البته فکر خواهید کرد او نادیا کامنچی است مگر متیقن باشمید که او نیست او یکی از رقیبان نادیا بود خوب بگوئید این دختر کجست و از کدام کشور جهان میباشد .

حدس و تفسیر

پیوسته بگذشته

آب آشامیدنی ابوظبی را از نوبی که ۹۰ میل طرف مشرق آن موقعیت دارد میاورند. تقریباً بیست سال قبل که در یکی از جزایر تابع امین شیخ نشین بنام جزیره داس نفت بدست آمده وضع بکلی عوض گردیده و دره آمد سرشاری ازین املاک بدست حاکمان آمده.

در آغاز در آمد نفت ۲۰ میلیون بودند در سال بوده که این در آمد سرعت بالا گرفته و حالا بیشتر از ۴۰ میلیون بودند محاسبه شده

است ابوظبی کنون از آن شیخ نشین های بحساب میروند که کمتر از کویت و قطر نیست. شرکت نفت ابوظبی هنر خشکی نام دارد

که در ناحیهی بنام طریف فعالیت دارد امتیاز نفت لانات قارهی ابوظبی را شرکت

محدود دریایی ابوظبی در انحصار دارد که مرکز فعالیت آن در جزیرهی داس قرار گرفته سرمایه این شرکت را به نسبت ۲ بر ۳

شرکت بی - بی که یک شرکت انگلیسی است و ۱ بر ۳ دیگر را یکی از شرکت های نفت فرانسوی تامین کرده اند.

شیخ نشین دوی :

محل این شیخ نشین در ساحل جنوبی خلیج فارس تقریباً در مقابل بندر لنگه است. یک پیشروی دریایی بعضی ۲۰۰ تا ۴۰۰ متر و طول ۹ الی ۱۰ کیلو متر از وسط شهر دوی گذشته آنرا بنوی قسمت دیره در شرق و بر دوی در غرب تقسیم می کنند.

جمعیت دوی و توابع آن در حدود ۹۰ هزار نفر است که از این عده فقط تقریباً پنجاه هزار نفر ویا کمی بیش تر در شهر دوی زندگی دارند و حد اقل شصت فیصد این نفوس زهمه - جری اطراف خلیج فارس میباشند. چون در بین این مهاجرین ایرانی ها نیز شامل بودند زبان فارسی نیز تا حدی آنجا معمول است دوی از آن شیخ نشین هایست که به سر - عتجلو رفت و به ترقی رسید.

که بدون شک در عمران و آبادی دوی مثل دیگر شیخ نشین ها سرمایهی سرشار نفت نقشه خلیج فارس:

تأثیر دارد. خواهند گمان عزیز مجله (و نود و نهم) میداند که در روند تکامل تا ریخ موفقیت های بی گمانه گونه یک پاره و یا در عرضه های صد سال و یا دو صد سال در کف بشریت تر میسند و یا اینکه هیچ موفقیت

و به هدف نایل شدن، گما هر بدو ن کار، حرکت، تیش و تلاش نصیب نمی گردند. هر موفقیت مولود و نتیجه کار است.

موفقیت های بزرگ و ارزش مند نسل بشر تنها به کار کردن و تپیدن میسر نیست بلکه، تلاشها و زحمات بیوسنه و پیگیر توام با فداکاری ها و حتی قربانی ها، موفقیت های عظیم و جاویدانه بسزیری را ایجاد مینماید.

تحقیقات، مطالعات، بررسی ها، کاوشها و آرزو یا بی های علمی در مورد زندگی و آن پدیده های زندگی که ما را مساند جز بسره احاطه کرده

شکل (۱) نقشه جهان نمای بابلی ها

میدهم و گما هر تم غنا و صیقل میبخشیم بشر همواره عملش دیا لکتیک و علمی است، اگر چنین نمی بود و بیوسنه در پیرامون تخیل و انویبایی خفته تنها تسوی خلق می نمود و به هیچ پناه میبرد، چنان ما، چنانی که از حرکت و تغییر تکامل یافته بایسن مدارج عالی، که گاهی موفقیت های خود بشر را به تعجب اندر میسازد تا بیل نمی شد.

در مورد نقشه بر داری و تهیه نقشه های خلیج فارس نیز مطلب بهمین متوال است. کار نقشه های خلیج فارس از از منته بسیار قدیم تا آنجا که سراغ شده در حوالی هزاره ی قبل از میلاد، آغاز یافته و در هر دوره، بشر فت و تکامل نموده و تا امروز که نقشه های مکمل عصر ما از آن بدست آمده، اما برای نسل های آینده شاید این هم تکامل یافته خوانده

شکل (۱) نقشه جهان نمای بابلی ها

نخواهد شد. زیرا چون شرایط محیطی و اقلیمی مطابق به قانونی تغییر طبیعت تکامل و تغییر میابد و بدو ن شک در تغییر از ها ن و نقشه های که از طرف آینده گمان مطرح میگردند متکا ملتر تر تبسب و تدوین خواهد گردید.

آنچه کنون در دسترس ما یعنی نسل حاضر قرار دارد، با و صف تلاشهای گذشتگان که درین باره بکار رفته

هنوز کامل نیست و باید با جدیت تلاش آنجا که میسر است و فن امروز ایجاد می کند نقشه های موثر و مکمل تری تنظیم و ترتیب میگردند.

زیرا در عصر رشته کشاورش و آبادانی های گوناگون هر قدر در پلان و نقشه مرتب، علمی، فنی و موثر جز با شد بهمان پیمان که را به سوی هدف سهل و کوشا میسازد.

اکنون برای توضیح مدارج تکاملی نقشه های خلیج فارس، بهتر خواهد بود آنرا در دوره های مختلف تاریخ، مورد بررسی قرار دهیم.

وبعد بپردازیم در زمان حال.

اساز منته قدیمه

۲- دوره قبل از اسلام تا ظهور اسلام:

۳- دوره بعد از اسلام

عشوره رسیدن اروپاییان (بر تقال ها) ها لندی ها سفرای نموی ها و انگلیسها، از طریق دریا به خلیج فارس.

مقدما با یاد تذکر داده شود که نقشه های دریایی اصولاً بجهت کار و بشر می خورد است.

ایسا جنبه تفنن داشته یا برای مرتفع کردن یکی از حواصیل زندگی بشر بوده است؟

بهر پیمان تقریباً با زندگی بشر آغاز گردید، در ابتدا، انسانها ی که در کنار رسوا حل در یاها زندگی میسر میگردند، به منظور انتقال از یک گوشه ساحل به گوشه دیگر آن، سهل ترین وسایلی که لذت آن روی آب پمانند و با پارو زدن و یا وسیله بادبان بچلسو حرکت کنند، همان انسانها نیز نیاز داشتند که از یک نقطه معلوم یک نقطه دیگر بچگونگی دریا پیمانها بد، این چگونگی ایجاد یک پروگرام را می کرده.

چطور؟ بجهت مسرت، تا چه مدت، شب و یا روز، تا کجا میسر شد. آنجا که

توقف می کنند، کجاست و به نقطه مطلوب چقدر راه دیگر مانده ذهنایجا بشناخت اطراف و ماحول را می کند، با یسد

شکل سواحل و محیط اطراف را شناخت، که این روحیه نخستین گام در راه مجسم کردن نقشه بوده دریاوردان ذهنا

آنرا در حافظه نقشه می کردند، لهدانیا

و تهیه نقشه دریایی چه گامی باشد و یا ابتدا بر و ناقص، در همان آغاز به منظور رفع نمودن مشکل ضروری بشری یعنی دریا پیمانها بوده است.

نیاز مندی ها و تکاپو و تلاشها به منظور تکامل بیشتر زندگی بعدی، انسانها را مجبور و مکلف ساخت تا اطراف و حواصیل و سبعت دریا و جزایر را بشناسند

تاریخ

درازمنه قدیم مسئله بحر پیمايي ، مشکل عملی داشت ، زیرا وسایلی برای ترسیم وجود نداشت ، دریا نوردان و آشنايان دقیق و چسور دریاهای در اثر بلندیت تجارب ، رموز و راز در عالمی دانستند و در مسیر آن حتی المقنن عمل می کردند کشتی ها را از يك نقطه به نقطه مطلوب دیگر می راندند ، بعد ها تر اثر همین تجارب مکرر و تثبیت و تلاش عملی ، عمل به يك علم ، با پایه ها و اساسات علمی و استدلال-تقریبی گردید ، از آن هنگام که بحر پیمايي بسوی علمی شدن روان بود در پهلوی آن نقشه های دریايي که لازم و ملزوم يك دیگر اند بسط و توسعه علمی همه جا به نمود و از ذهن در ترسیم در آمد .

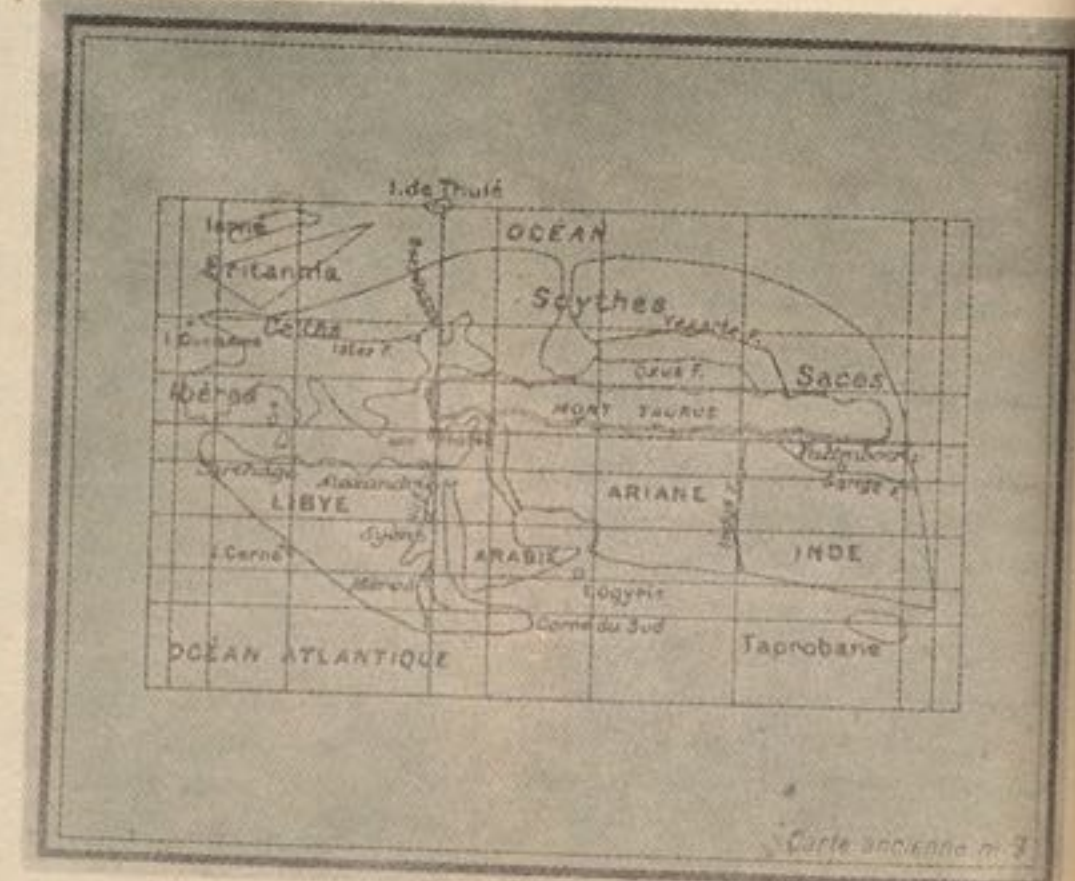
در قدیم ها ، دریا نوردان ، جهات اصلی و سمت حرکت خود را در روز از روی خورشید و شبها از روی ستارگان تشخیص میدادند ، دریا نوردانی که تجارب و بلدیت دقیق داشتند ، در مناطقی معین ، از سمت و زش باد های موسمی نیز استفاده میکردند . و چهار مورد نظر خویش را مشخص می نمودند ، مسافت نیز از روی يك روز و دو روز بحر پیمايي تعیین میشد .

دریا نوردان اولیه جرئت نمیکردند امتداد سواحل را برای مدت درازی ترک کنند و آنرا از نظر دور می زدند . بلکه هوا را از بیم گم شدن در دریا ، با فاصله های نزدیک و در سواحل دریا ، راه پیمايي میکردند ، به همین ملاحظه تجارب شان از دریا نیز محدود بر همان سواحل مسکونی و آشنايي خود شان می ماند .

وقتی ستارگان را در جهت راهمايي در یایی خویش شناختند و با جرئت و دلیری دل به دریا ها زدند ، از يك ساحل به ساحل دور دیگر سفر های دریايي کردند ، و قطب نما را رهنمايي سفر های دریايي بیشتر گردید ، ذهن و حافظه شان انکشاف نمود و نقشه های نیز از ذهن به ترسیم آوردند .

برای پیدا کردن مسافته و تا ریخ نقشه های خلیج فارس و یا لاقل اندرا کذ هنی آن ، با توجه با اینکه سواحل این قسمت ، مسکن یکی از قدیمی ترین تمدن ها در بشری بوده است ، با ید بسواقی بحر پیمايي اقوامی که در از منة قدیم درین دریا و سواحل آن رفت و آمد داشته اند مراجعه شود .

قرن ششم قبل از میلاد اقوامی از قبیل: عیلامی ها - سومی ها اکدمیها و با بلی ها در حوالی خلیج فارس زندگی و بحر پیمايي میکردند لهذا به دست یا بی به قدیمی ترین نقشه های خلیج فارس باید به تاریخ این اقوام و آنچه از آنها بجا

شکل (۴) نقشه جهان نمای اوستین

شکل (۴) نقشه جهان نمای اوستین

را احاطه کرده است می ریزد ، بدین ترتیب ملاحظه میشود که با بلی ها اطلاعات بسیار محدودی از جغرافیای کره زمین خارج از منطقه زیست خود داشته اند .

۲- نقشه جهان نمای دهم (شکل ۲) قرن ۹ قبل از میلاد هما نظیر که روی نقشه جهان نمایی متناسب به هر ملاحظه میشود در اینجا نیز طبق فرضیه های موجود آن زمان ، زمین مسطح و دایره ای شکل ترسیم شده دور تا دور آنرا جریان آبی فرا گرفته است .

درین نقشه حدود شرقی دریا در مدیترانه و یونان و شبه جزیره ی آسیای صغیر و سواحل فنیقیه تقریباً صحیح نشان داده شده است .

۳- نقشه جهان نمای هرودوت

شکل (۳) نقشه جهان نمای هرودوت

نیامد ، و اگر هم نقشه های باشد جنبه تصویری داشته و روی فرضیه های مخصوص و ناقصی که برای شکل زمین داشته اند ترسیم گردیده است ، بطور مثال بشرح چند نمونه از نقشه های مسطح به آن دوران که در کتابها و در کتب مسطح بدست آمده است می پردازیم .

۱- نقشه جهان نمای با بلی ها (شکل ۱) قرن ۶ قبل از میلاد این نقشه که روی لوحی حک شده و در آلرکاشها بدست آمده است معروفی فرضیه ای است که با بلیها برای شکل زمین و وضع شهر خود و خلیج فارس داشته اند ، هما نظیر که ملاحظه میشود زمین را مسطح و دایره ای شکل فرض نمودند که دور آنرا جریان آب تلخ و شور فرا گرفته .

درین نقشه شهر با بلی در مرکز زمین قرار گرفته و دور رودخانه بصورت تازی از جوار آن گذشته و بند یا بی که دلیا

هرودوت که اطلاعات محدود جغرافیایی پشتیبان خود را مورد تمسخر قرار داده است خود نیز تکلیلی برای شکل اصلی کره زمین و قسمت های اروپای شمالی و آسیای شرقی تعیین نکرد و آنرا بهمین گذاشته است

بقیه در صفحه ۵۰

زیستگفتی های رنگارنگ جهان

سینما در ادوار باستان

اوام صحنه های زنده که طبق آن سینمای امروز بنیان گذاری شده در حدود پنج هزار سال قبل انسان با آن آشنا می داشت. این نتیجه گیری غیر مترقبه را نامزد علوم تاریخی لاوشکین اعلام داشت. لاوشکین زمانی به این نتیجه رسید که مطالعات خویش را در قسمت رسامی های پالای صخره ها در ساحل شرقی جبل اوتزسک (شمال غرب شوروی) به انجام رسانید. در دیواره بسوی نوسانها که تراشیده رسامی به نظر رسیده است که این خود یکی از نما یشتگاه های نایاب محسوب دست انسان ما قبل تاریخ را نشان میدهد. نما یشتگاه مذکور زمانی به اوج شمرت رسید که یکی از پارچه های گرانبست آن که دارای (۵۸) رسامی بود به لنینگراد آورده شده و در آن میناژ منجبت یکی از آثار نایبی قرار گرفت.

علماء تحقیقات شان را درین مورد هنوز هم به شدت ادامه میدهند. طوریکه یکی از آنها چنین سوالی را به خود مطرح کرد: چرا صیاد ما قبل تاریخ «معناهای» خویش را در محل نامناسب به امتداد به دریا ترسیم کرده است؟

رسامی های دیگر سطح اژاد جهیسل را به دو قسمت تقسیم میکنند و در ساعاتیکه پاد در ورزش یا شد اشکال موج کنان به مشاهده میسرند. عجیب اینست که در نواحی محلات مناسب و سطوح صخره یسی خوبتر برای رسامی وجود است.

طبق اظهار لاوشکین حالاتی را که بکتهاد فلان در مورد هنر نمانا شان قدیم اتمیاه میخواهند کلیلد حل معمای نما یشتگاه اسرار آمیز را در دست میدهند. زیرا این همه در صورت امواج ناچیز و زاویه نور افکنی معین گوئی به حرکت آغاز کرده و حکایت مخصوصی را قصه میکنند. صیادی که چندین بار و لیزه اش به هدف نمی خورد بالاخره سرگرم را آبدیده میسازد. تبر سنگی که توسط صیاد دومی بر تار می شود به هدف اصابت میکند. فکر میشود مار زنده بیخ میخورد و تمام لبر ما تا صحنه به حرکت می آید. ساحر به «میاحت» خویش آغاز کرد و برای این کار قو (یکتوغ پر لند) را زمین میکند. تا بقها به سفر شان برمی آیند حشرات، آهو و غیره به جستجو آغاز کرده، پرندگها

سفر باتکسی از تانزانیا تا مسکو

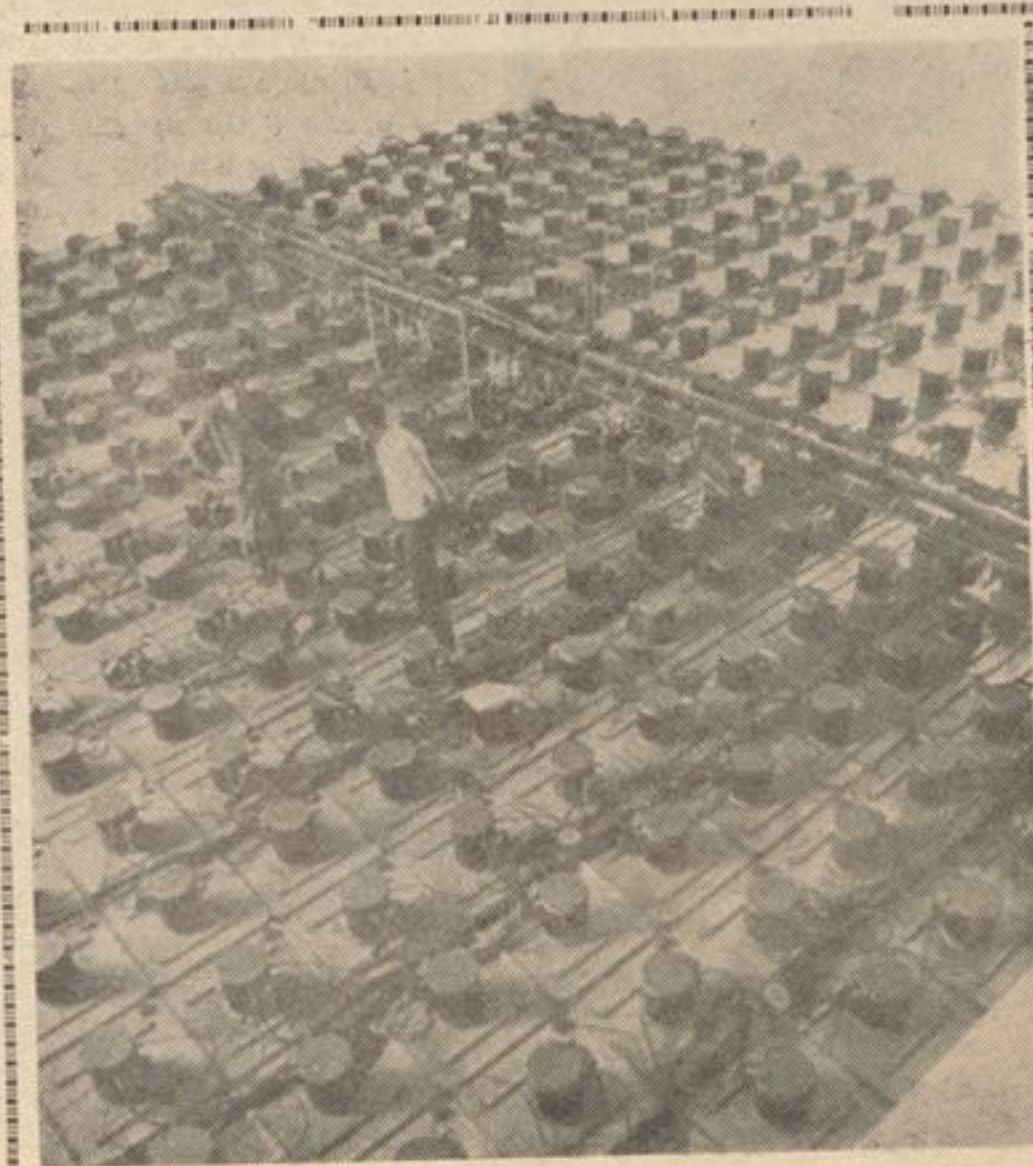
به يك بخش رهائشی شهر «کینودونی» داده شده است. چطور و چرا این نامگذاری صورت گرفته است. بعضی از مردم می گویند مردمی که در آن قسمت (که رسماً يك کشتزار - کورکوفوت بوده و بیک خارجی تعلق داشت) سکونت اختیار کردند باجرات تمام و از روی طمطراق بخاطر دفاع از حق زندگی و سکونت شان در آن قطعه زمین دعوی ضلیمت کردند بخاطر حل این دعوی نام شهر مذکور را (مسکو) گذاشتند. عده دیگری میگویند این بخش شهر مذکور بخاطری به مسکو سمس گردید که مردم بدولت دوست شان (که با تانزانیا می عاروابط خیلی دوستانه دارد) احترام و اظهار علاقه کرده باشند.

اگر کسی در دارالسلام (مرکز تانزانیا) تکسی می بگیرد و به دربور می گوید که: «مرا به مسکو ببر» دربور بدون چون و چسرا او را (مسکو) میسرساند. قابل تعجب نیست زیرا مسکو نامی است که

عنکبوت سمبول سعادت و خوشبختی!

عنکبوت یکی از مخلوقات عجیب طبیعت دانسته میشود که تعداد زیاد شان درین جهان زندگی میکنند مگر عده کمی از آنها به انسان ها ضرر می رساند. ناگفته نماند که متخصص این رشته میگویند که عنکبوت ها را مردم در همه نقاط جهان حتی در قسمت های بزرگ کوه های همالیه نیز دیده میتوانند. هم چنان يك تعداد این موجودات در قسمت های سطوح پالین تر از سطح ابحار - در مناطق قطبی نیز امرار حیات می نمایند.

دریا نوردان درین اواخر ملاحظه نموده اند که يك تعداد این موجودات در عمق ابحار مانند يك قفر پارا شو نیست که از هوا به زمین فرود می آیند فرو میشوند. دانشمندان عقیده دارند که این موجودات بنا م ترنتولا یکسال عمر داشته و بعد از آن از بین میروند ولی یکنوع ازین موجودات که بنام ترنتولا یاد میشود میتوانند ده ها سال زندگی نموده و هشت تا ده سال بعد به نوره بلوغ می رسند. تعداد زیاد این موجودات بصورت

درین عکس دستگاه ها و آلات مخصوص مطالعه اشعه آفتاب دیده می شود که در بلغا ریا ساخته شده است

صحنه‌ی از شکار عنکبوت

نمی‌رسند. این عنکبوت که درای رنگ های زیبا و مشول است بالای حشرات و سایر موجودات خورد طبیعت چون پلنگ تیز دندان حمله نموده و آن را طعمه خویش قرار میدهد. این نوع عنکبوت ها یعنی عنکبوت های خیزنده به تعداد تقریباً اضافه از بیست و نو هزار نوع در قله کوه های شاخ و سر بفلک کشیده مونت اورسیست دره‌مالیه دیده شده است و بعضی اگر ازین نوع عنکبوت ها در قسمت های سر سبز جنگل ها و درخت های خورد و وحشی زیست می‌نمایند.

یک تعداد ازین عنکبوت های خیزنده و شکاری دارای صدای خاص بوده که وز وز آن از فاصله های دور بگوش طنین می‌افتند

علیه انساج سرطان مبارزه نموده و ریشه آن را کاملاً نابود می‌سازند آنها میگویند در صورتیکه مرض سرطان در شخص رشد کند همین عنکبوت ها در همان نقطه سرطانی به حرکت نورانی پر ناخن بعد از مدتی بدور میشود بعد ازینکه شخص تحت مظاربه قرار گیرد آنرا و علاج که قبلاً در بسازه موجودیت سرطان مشهود گردیده بود کاملاً ناپدید میشوند.

داکتر پترویت متخصص عمده و شهید دیگر که در لایواوار بزرگ عنکبوت شناسی کار میکند میگوید که عنکبوت ها از خود عکس العمل درقبال تاثیرات خارجی نشان میدهند چنانچه اگر کوچکترین چیزی به بدنه آنها تماس

علیه زنده زنگی نموده ولی اغلباً بصورت متحرک میتوانند امرار حیات نمایند. این موجودات اغلباً به اندازه یک سر قلم بزرگی و جسامت داشته در حالیکه عده یی از آنها نابزرگی یک بشقاب نیز می‌رسند.

عده یی از مردم به عنکبوت ها به مشابه یک حشره می‌نگرند اما چیزیکه این موجودات را از سایر حشرات متمایز می‌سازد همانا خصلت تنیدن تار است گرچه انسان ها باوجود پیشرفت های تخنیکی جدید تاره های زیبا و نفیس می‌ریزند ولی از نگاه نفسی بودن و مرغوب بودنش نمیتواند به پیمانها مرغوبیت و زیبایی تار عنکبوت برسد.

یکی از مورخین یونان باستان مهارت عنکبوت ها را شباهت به مهارت انسان ها دانسته است و میگوید که انسان ها در روزگار پیشین تنیدن تار را از عنکبوت تقلید نموده اند. داکتر گرتس عقیده دارد که عنکبوت ها برای سایر حشرات غذای کافی فراهم میسازد او میگوید که عنکبوت ها خصلت مشخص دارند که از دیگران تفریق میگردند و در دگر موجودات و حشرات این خصلت کمتر ملاحظه میشود. او میتواند تار به تند وهم بعضی حشرات دگر را به طریق خاص بلعده و از آن تغذی نماید.

شتری بزی متخصص دیگر این ریشه از زبان یک عنکبوت چنین میگوید: ما باید بخوریم تا ابریشم تولید کنیم او هم چنان میگویند در صورتیکه عنکبوت ادویه های لازم چون کافین - ال اس تی را تغذیه نمایند تار های تولیدی و حاصله آنها نیز تکامل و بهبود قابل ملاحظه پیدا خواهد نمود. دانشمندان میگویند که بعضی امراض عصبی انسان نیز با تغییرات بیوشیمیک همراه بوده که در انساج بوجود میآید آیا این تغییرات میتواند تاثیر مهم در فعالیت تنیدن عنکبوت نیز داشته باشد؟ در صورتیکه اگر چنین باشند عنکبوت ها قادر خواهند بود باین نظر نداشت تغییرات تار ها نشان بتوانند تاثیرات عمده مرض را وانمود سازد و با انکشاف طرق معالجه آن را از طریق علوم روان کاوی روشن گردانند. این یک امر است که هنوز هم در حالت تجربه قرار داشته و نتایج از آن بدست نیامده است.

ولی عده یی از دانشمندان طبی بر کشف این موضوع نایل گردیده اند که یکنوع از این عنکبوت قادر طبیعت وجود دارد که

این هم نمایی از یک لانه عنکبوت که با مهارت و ظرافت خاصی ساخته شده است

و بخاطر سد جوع و گرسنگی خویش مورچه ها و حشرات دیگر را می‌بلعند یکی از خطرناکترین این نوع عنکبوت عنکبوت ماهی مانند (دولومید) است این عنکبوت نه تنها از آب چشم میکند بلکه مدت های مدیدی هم در عمق ابشار نیز امرار حیات می‌نماید.

بعضی از این عنکبوت ها که بنام پی کابو یاد میشود در داخل لانه اش به شکار حشرات می‌پردازد چنانچه در عقب درب ایستاده در پ را با پای های عقبی اش باز نگهبان دارد زمانیکه حشره داخل گردد درب را بسته بالای حمله میکند عنکبوت ها که در جای خانه می‌سازند درون خانه تنیمن شان را با ماده لاروا و اثر-پروف می‌نمایند.

عنکبوت های آبی که در روی آب چشم میکند و هم در آب زندگی میکند گفته میشود که از کشور های اروپایی نشان کرده باشند این عنکبوت ها در بعضی از حصص خلا های بدن هوای آزاد را گرفته و جوش را سبک تر نموده که بخوبی میتوانند بعداً در روی ابشار و آب شنواری کنند این ها اکثر وقت

کند پرواز نموده و از خود تار های بیرون می‌تند.

این موجودات چه در صورتیکه گرمای روز کم شود خصوصاً در طول شب از سوراخ ها بیرون شده در جستجوی غذا پرواز میکنند در صورتیکه انواع مختلف آن با هم روبرو میشوند باهم متاخره میکنند خصوصاً متاخره عنکبوت با زنبور خیلی ها دلچسب و جالب است زمانیکه زنبور به عنکبوت غالب میشود عنکبوت به جسم پی جان تبدیل میشود زنبور ها بعداً اجساد مرده را به پشت کشانیده در سوراخ که در آنجا در میان ریگ و یاسنگ است می‌کشاند و بعداً سوراخ را با ریگ و یا سنگ محکم می‌بندد.

عنکبوت های شکاری دارای چشم های بزرگ بوده اما عنکبوت های که دارای چشمان نیز هستند واز فواصل نور میتوانند اشیاء و پدیده ها را ملاحظه و بررسی نمایند تمام عنکبوت های خیزنده یاد میشود این عنکبوت ها اکثراً دارای چنه خورد و کوچک بوده و کدام آسیب و ضرری را به آرمیزان

نمونه‌ی از عنکبوت های شکاری

شان را در سطح ابشار سپری میکنند این عنکبوت ها تخم گذاری شان را نیز در عمق ابشار می‌نمایند

در مورد عنکبوت ها نیز اساطیر کهن تاریخی وجود دارد چه یونانی ها چه امریکایی ها و غیره عقیده داشته اند که عنکبوت ها یک موجود خارق العاده طبیعی و با قدرت اسد برای یک عده مردم عنکبوت سمبول فرانس بوده عده ارواح بزرگ را ناشی از عنکبوت میدانند. عده از هندی های مئیم هندوستان را عقیده بر این است که اولین مخلوق روی جهان همین عنکبوت ها هستند برای دیگران رسیدن تار از طرف عنکبوت موبت به ارت مانده است.

باستان شناسان را عقیده بر این است که اولین خلقت حیوانات غیر فقاریه در حدود چار صد میلیون سال قبل صورت گرفته است که بعداً عنکبوت ها به تدریج در سایر نقاط جهان خصلت تطابق و توافق را حاصل نموده اند و در هر یک از شرایط اقلیمی توانستند امرار حیات نمایند دانشمندان میگویند نه تنها عنکبوت در هر جایند می‌شود بلکه به تعداد زیاد در همه جا پیدا میشوند در یکی از تحقیقات که در منطقه اتلانتیک وسطی صورت گرفته اضافه تر از شصت و چار هزار عنکبوت در یک جریب زمین ملاحظه شده است در صورتیکه همه عنکبوت های جهان را بشماریم هیچگاهی نمیتوانیم آن را بشماریم.

زمانیکه عنکبوت ها از تخم بیرون ویا به جهان میگذارند یکنوع محبت بین جفت نرو ماده و جوجه های آن هادیده می‌شود که تا حدودی شباهت تام به محبت بین آرمیزان را وانمود می‌سازد جفت ها مدت چند هفته جوجه های شان را در پشت گذاشته از یک جا به جای دیگر می‌برند.

دانشمندان مربوط میگویند که عنکبوت ها هر کدام در حدود صد تخم در یک مرتبه میگذارند حتی عده از آنها به تعداد یک هزار تخم نیز میتوانند در یک مرتبه بگذارند.

در نقاط تاریک اگر ملاحظه شود عنکبوت های که دارای پا های تراز هستند به چشم میخورند و در دهن خود تخم را از یک نقطه به نقطه دیگر انتقال میدهند در صورتیکه اگر خطر متوجه این ها گردد از یک نقطه به نقطه دیگر که تاریکتر باشد پناهمی برند و خود را از سر خطر نور نگهباندارند.

بدون شرح

دو گانگی ها

تو دو ست از دو ست سو نشان صحبت
میگرداند .

تلام سرور بچه های دو گانگی دارند

که بسیار بهم شبیه هستند . و بر کسی

تشخیصی آنها از یکدیگر بسیار دشوار

است . و اغلب حتی ما در شان هم با اشتباه
می افتند .

خوب . پدر شان چطور آنها را از هم

تشخیصی میدهد ؟

- پدر شان با آنها میگویند که حساب

کند .

- یعنی چه ؟

- یکی از آنها که تا هشتصد و پنجاه

یاد دارد که بشمارد ، اسمش جاهد است . و

آن یکی دیگر که تا هشتصد و چهل و نه

میتواند بشمارد اسمش محمود است .

این تو نبودی

جوانی تازه با دختر زیبای از نواح
کرده بود و برای گذراندن ماه عسل با

دربین راه قطار وارد تونل طویل بلندی

شد و مدتی همه در تاریکی گذارند

وقتی که قطار از تونل خارج شد جوان

خنده ای کرد و آهسته به خانمش گفت:

مخترزم . اگر میدانستم این تونل

اینقدر دراز است از تارویکی آن استفاده

میکردم و یوسه ای ...

زن زیبا یک بار تعجب کرده حرف او را

قطع کرد و گفت :

- ایوای او پس این تونل نبودی !!

اولی - برادر جان در بین این دینگ چی
می بزی ؟

دو می - چیزی نیست فقط یک دا نه تخم .

خود کشی

مرد اسکاتلندی که از زندگی سیر شده
بود . تصمیم به خودکشی گرفت و بدین
منظور به دوا خانه ای رفتویک افغانی را

روی میز گذاشت و گفت :

- این را «ستر کتین» بدهید .

دوا فروش نگاهی به پول کرد و گفت :

- آقا . کمترین مقدار «ستر کتین» لاقیل

۱۲ افغانی می شود .

مرد اسکاتلندی پول خود را در جیب گذاشت

و گفت :

- اگر خودکشی اینقدر گران تمام میشود

من زندگی دار هرگز ترجیح میدهم !!

بچه با تریه دستش راهی وقت در بین سوراخ بینی کسی داخل نمی کند

بسیار مقبول و زیباست آخرین جدول

قهرمان حل جدول کلمات متقاطع انجام
گرفت .

مزار او ، قبر سوم از ردیفه چهار نه افغانی

چند روز پیش مراسم تدفین بزرگترین و قبر پنج از ردیف هشت عمودی است .

روزی مرد پیری با تفاق خانمش که
مثل خودش پیر بود ، بگردش رفتند . در
بین خیابان مرد پیر ، چشمش به زن
جوانی افتاد که با عشوه و ناز راه میرفت
مرد مدتی او را نگاهش کرد و بالاخره
گفت :

واقعا زنی مقبول و زیباست .

خانمش باز وی او را گرفته کتش کرد

و بعد گفت :

مقبول و زیباست ولی بهر حال یادت

یا شد که باید در خانه خودت را از

مقبولی من سیر کنی !

برادر جان تنها اشتباه من این بود که
زلم را بعنوان شاهد معرفی کردم ...

بدون شرح

مرد - آه ... مثل اینکه بعد از رفتن ما، بچه ها از خواب بیدار شده اند ؟؟

اینهم یک ماجرای هنری

خانم زیبا در تئاتر تعریف خود را شروع کرده بود . نویسنده - نمایشنامه هم در تعریف ها شرکت داشت . آن شب ، دو بار نمایشنامه را تعریف کردند ، و خانم زیبا از شدت خستگی نمی توانست راه برود .
نمایشنامه نویس که از این زن خوشش آمده بود ، و میخواست محبت او را جلب کند ، در پایان تعریف خانم هنر پیشه گفت :
- اجازه می دهید شما را با عوالم بخانه تان پرسانم ؟ ...
هنرپیشه با عسوه گفت :
- اوه ، نی ! من بسیار خسته هستم و باید زود تر استراحت کنم و باین جهت ترجیح میدهم که پیاده بخانه بروم ؟

فرمانده اسکاتلندی خوب گوش کن
بمجرد اینکه گلوله به کشتی دشمن اصابت کرد ، تو فوراً با آن پرمیگری !! ...

مژده خوشی

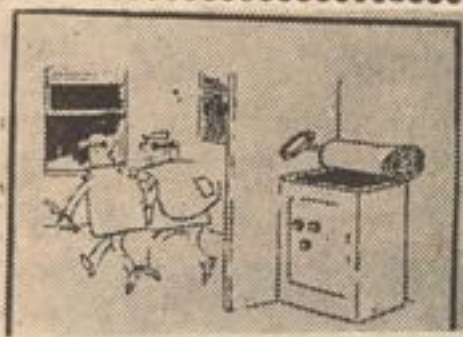
مردی بعد از آنکه مدتی از هوش سرشار خود تعریف کرد . بدوستش گفت :
- سیمیلانی . اصلاً پیشگویی شغل خانوادگی ما است اجداد من همه در این حرفه تخصص داشتند .
- آخر این ... ممکن نیست پس بفرمائید یکی از پیشگویی های مهم آنها را برای من تعریف کن ؟
ماه گذشته از تولد من به پدرم خبرداد که بزودی دارای فرزندی خواهند شد !!

دوست عزیز حالا تو باور کنی که خوراک این رستوران تازه است !
صفحه ۴۷

مریض

داکتری مریضی را که هیچ حالتی خوب نبود با دقت معاینه کرد و بعد از مدتی تامل گفت :
- جانم ، عزیزم . شما هیچ چاره ای بجز عملیات ندارین .
مریضی که معلوم شد دل و جرانی هم ندارد رنگش پرید و گفت :
- سابتا ... ترجیح میدهم بمیرم و لسی عملیات نشوم .
داکتر ، حکیمانه گفت :
- جانم توجه داشته باشی ، این نوتابیبیچوچا مانعة الجمع نیستن !

منکه گفته بودم که درکارخانه بی فولاد سازی کار میکردم .

کم سنی خانم

خانمی نسبتاً پیری نزد نقاش معروفی رفت و گفت :
- می خواهم یک تابلو زمین بکشید . اما یک شرط
- چه شرطی خانم ؟
- باید دراین تابلو من بسیار جوان نشان داده شوم .
نقاشی سر تکان داد و گفت :
- نمیفهمم ... اگر شما را در حالیکه در آغوش مادران خوابیده ای بویستانکرهم ، بدهان گرفته اید بکنتم چطور است !!

دختر مادرجان - پدرم امروز بسیار خوشحال است !
مادر : بلی ، برای اینکه بکس پولش را در خانه گذاشته !!

آرزو

مردی با پسر کوچکتش از سینما بیرون آمدند . پسر لاتیگامی به عکس های پستکارت کرد و گفت :
- پدر جان سو فیالورن را دیدی ، واقعاً زن قشنگ و خوبی است . ... چند دلم می خواست که او مادر من می بود .
مرد آهی سوزناک کشید و گفت :
- منم همینطور پسر !!

مهمانان عزیز خوش آمدید

اوزن صد مرتبه گفتیم که پیش باید راببین

برد گمشو که شکل ته ...

مادر جان هر روز به سرگب های عادی پانه میگیره

برادر عزیز مرا خفه ساختی به سروم ضوع عادی خانمت رادق کردی

خدا حافظ برادر اگر می فهمیدیم ما ...

توباش که سر خود چمی گوید ۱۰۰۰

امپرياليزم و نوکران رنگارنگ آن ..

کوجيان زحمتکش و کلیه نیرو های ملی و دموکراتیک انزال داد لذا منافع آذربایجان و آن عناصر بر توجع و باداران ارتجاعی و امپریالیستی شان نقش بر آب گردید. ارتجاع سیاه داخلی به همدستی امپریالیزم جهانی بحکم ماهیت و خاصیت شان از همان لحظات اول پیروزی انقلاب شور در راه پیشرفت انقلاب وارد می مردم افغانستان بنای سنگ اندازی را گذاشتند و سنگ اندازی ها با شکل گوناگون چون توطئه ها ، تسمیه ها ، قضاوت الطریقی ها و تبلیغات زهر آگین همراه بود و است ولی امپریالیزم و ارتجاع برای رسیدن به اهداف شوم خود از شیوه های ماکیاو لیستی استفاده نمود در قدم اول مرتجعین و فرارسان از خشم خلق افغانستان را با حیل و تیرنگ های رنگارنگ در همسایگی کشور ما جمع نمود

و بنام های واهی و غیر واقعی ای که گویا اسلام در افغانستان در خطر افتاده و مسلمانان در افغانستان اذیت می شوند تعداد دیگری از مردم ما را که فریب این تبلیغات را خوردند با آنها یکجا کرده و بعد از تعلیم و تربیه ی نظامی به آنها ، ایشان را برای تخریب و تسمیه و توطئه و قتل و غارت روانه وطن ما ساختند ولی دستگاه های جاسوسی امپریالیزم بخصوص امپریالیزم امریکا به تلاش خود برای خفه ساختن انقلاب از داخل در

تکابو بودند چنانچه طری این تلاش خود موفق شدند جاسوس گه گه کار و نوکر حلقه بگو ش امپریالیزم امریکارا مأمور خفه ساختن انقلاب از داخل بسازند . هوشونان از چندین آ...

گاهی دارند که این جاسوس نالام صفت امپریالیزم یعنی امین بنابه حافظه منافع و تعیل کننده احکام بدران خونخوار خود وطن ما و انقلاب شور را به لب پر نگاه بر بلدی و نا بودی رسائیده و منتظر حکم بعدی اربابان

خود بود که طوفان خشم مردم و حامیان واقعی وطن و انقلاب برخاست و او ویا دان دون صفتش را به گور نابودی سپرد. آری آخرین وسیله ی توطئه آمیز ارتجاع و امپریالیزم یعنی امین و طغریوش بی نظیر و سفاک دون صفت با خیزش ظفر مند شش جلی ۵۸ نابود گردید و انقلاب وارد مرحله ی نوین ، انقلابی و واقعی خود شد و هکذا انقلاب شور که توسط امین جاسوس به بیراهه کشانیده شده بود به صراط المستقیم سوق گردید .

آری پیروزی ظفر مندانله ی خیزش ۶ جلی آتشی بود که بجان همه مرتجعین و امپریالیست جهانی افتاد و آنها چون با این تحول شگرف که می توان آنرا نجات کامل وطن، انقلاب و مردم فغانستان نامید دیگر همه امید های خود را نقش بر آب دیدند و با شدت و دیوانگی بی نظیر و لهایی علیه انقلاب و مردم

افغانستان دست نیکار شدند و با فرستادن اجیران و دزدان و قطاع الطریقان به داخل وطن، مأمورانه انداختن تبلیغات و پروپاگند های دروغین در عمل دشمنی خود با مردم قهرمان افغانستان عملی نمودند . انقلاب ظفر مند شور که با خیزش ظفر مند شش جلی هر روز بر پایه های محکم تر از سابق استوار می شود و این موضوع به نا امیدی دشمنان انقلاب و مردم ما می افزاید . این عناصر ضد ترقی و دشمن پیروزی مردمان جهان یعنی ارتجاع و امپریالیزم که با مقاومت و صریات شدید مردم افغانستان مواجه شده اند و راه نفوذ عملی شان در کشور ما بطرف مسدود شدن کامل می رود باز هم به تلاش های مذبحخانه ی خود

ادامه می دهند و در جبهه ی تبلیغات و فعالیت های منفی دیپلوماتیک دست میزنند . سیریل لیژم در راس امپریالیزم امریکا که دستش به خون مردم قهرمان و شور و یتام رنگین است و هنوز خون های پاک آن خلق قهرمان خشک نشده است . هنوز خلق قهرمان و آواری

عرب فلسطین در بدر و بنون خانه و کاشانه بسر می برند و این موضوع در نتیجه ی سیاست ضد انسانی امپریالیزم انگلیس و امریکا برایشان تحمیل شده است . هنوز روح زنده ای محبوب ها ، لومباها ، الینده ها و غیره قهرمانان بر امپریالیزم امریکا تفرین می فرستند ولی

این غول پرور و صوغ افغانستان و به اصطلاح تجاوز شوری بر افغانستان را بهانه قرار داده و سر و صدا های دروغین را براه انداخته است و به نوکران خویش چون ارتجاع نظامیگر پاکستان ، صبو لیژم جهانی ، شو لیژم جینی و غیره را امر می نماید تا توطئه

ها و تسمیه های اعم از مسلحانه و تبلیغاتی را علیه انقلاب و مردم افغانستان براه اندازند و با بهانه قرار دادن مطالب فوق و به اصطلاح مهاجرین افغانستان می خواهند بر اعمال جنگ افروزانه و ماجرا جویانه ی خویش بزعم خود

برده بکشند و در زیر آن پرده اعمالی را مرکب شود که جهان را به نابودی و خطر جنگ نزدیک سازد . عناصر بر آن که امروز ارتجاع و امپریالیزم بنام به اصطلاح مهاجرین و سر کردگان آن در بقل گرفته کمی ها هستند چه می خواهند . بهتر است آنها را با ذکر بخشی از چانه ی علمی و انقلابی بزرگ کارمل

منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان ، خوبتر بشناسیم . ایشان در بیانیه ی شان خطاب به اولین کنگره ی معلمین جمهوری دموکراتیک افغانستان چنین می فرمایند «گفتمان به صراحت

ابراز بدارم که آن اشخاص بی وطن و گمنام و مزدوران زر خرید اجنبی پرست که سالها نوکران واجت های استعمار و امپریالیزم

بوده اند و یا تحت رایت فلان و بهمان کشور خارجی و طبق دستور امپریالیزم و دالر امریکائی بنام افغانستان حرف می زنند و یا آن حرفه ی بی مسوولیت که چنین امر نا جایز ، نامشروع و نا عاقبت اندیشانه را می پذیرد و عواقب وخیم آن بخود آنها رجعت خواهد کرد ، هرگز و هرگز نمی تواند نمایندگان افغان

نستان انقلابی آزاد و مستقل بوده باشند مردم افغانستان آنها را طرد شده از وطن اعلان می کنند و هرگز آنها را هوشون خود نمیی شناسند .

يك نگاه گذرا به سرگذشت زن

وقتی ما اوراق زرین تاریخ کشور را مورد مطالعه و ارزیابی قرار دهیم بدین نتیجه می رسیم که در دوران «ریک وید» یا «آنگه» مرد یعنی پدر ریاست خانواده رابه عهده دارد و به صفت

قائله سالار خانواده امری نمی نماید پس سراعیت دیده می شود که زنان مو قعت واقعی ممتاز داشته و از همه خوبی ها و امتیازات یک انسان واقعی مانند مردان بر خود دار هستند مردان ، زنان را مورد لطف و محبت قرار داده صمیمیت و دوستی توأم با احترام جالبین در میان شان دیده می شود .

وقتی در فامیلی دختر تولد می شد با مهر و نوازش مقدس را گرامی داشتند و جشن ها می گرفتند و با یکدیگر می کردند .

زنان به صورت دسته جمعی در محافل خوشی و جشن ها شرکت می نمودند ، همچنان

زنان حق داشتند تا در شورای قبیله خود حاضر شده بیاورند مسائل زندگی خویش ابراز نظر نمایند که البته نظریات شان با ارزش بوده و مورد قبول واقع می گردید .

در شرایط کنونی نیز مردان و زنان مادر همه ساحات زندگی دست پر دست هم معروف بیشتر امور اند که ما نمی توانیم از پس همکاری ها انکار نماییم آرا نادره بشماریم از شواهد انکار ناپذیر این همکاری و تعاون است که همین اکنون کار و فعالیت زنان چه در ادارات و موسسات دولتی و چه در بخش امور صحرایی و سیاسی و آموزشی و پرورشی و یا هم مطبوعات اقتصاد همه و همه چون روز روشن است و چون آفتاب درخشان که نیازی به اثبات ندارد .

دو طرف و اکتاف کشور نیز زنان نه تنها در تنظیم مواظبت کردن خانواده و اطفال و سایر امور منزل و فامیل سازی و پر تلاش

آری مردم شور ، آزاده و سر بلند افغان نستان هیچوقت و بخصوص پس از پیروزی انقلاب شکوهمند شور و هر حلقه نوین آن یعنی هر حلقه نجات انقلاب و مردم به کمی اجازه نمی دهد تا بعضی آنها و به نمایندگی شان سخن زنند . امپریالیزم امریکا و نوکران رنگارنگ آن حق ندارند تا باقرینه سازی و جعل کاری بنام افغانستان و مردم افغانستان راجع به سر فوشت شان تصمیم بگیرند .

مردم افغانستان اعلام می دارند که مداخلات آشکار و پنهان ارتجاع ، امپریالیزم ، صیوی لیژم شوینیزم ، فاشیسم و سایر نیرو های ضد انسانی از دامان پساک مردم و کشور ما کوتاه !

اند بلکه در امور زراعت و فلاحت نیز نقش مبارز و فعال داشته و دارند ، چرخ زوار صنایع دستی عمده به نیروی پلزون لطیف ایشان دور می زنند و این نیرو را زمانی در فالین های رنگین و مرغوب و گاهی در گلیم های سفید و سیاه تجسم می بخشند و هزارها ابتکار دیگر که فقط از سلیقه و سر رشته زن منشاعه می گرفتند و فقط کلک هنر آفرین اوست که معجزه می کند ، وقتی این همه ساخته ها و زحمات سعی و تلاش زنان به جهانیان عرضه می شود تقدیر و تحسین ایشان را می انگیزد و تماشاگران رابه حیرت و بهت می اندازد ایسن و فسخ از يك سو نمایا نگر ذوق لطیف است و از جانبی حکایتگر حوصله و ذممتکشی مریضار که خوشبختانه از صفات و معیارات خاص زنان افغان زمین است .

در دوران ما آرمان های عمده جوامع انسانی در حوزه آسایش و رفاه همگانی ، ترقی و انکشاف اجتماعی است و در ساحت سیاست و تأمین حقوق ، برابر در سطح جهانی استقرار صلح و دوستی ، دست یافتن به این آرمان و آرزو های انسانی و بزرگ بدون اشتراک و مساعی زنان ناممکن و حتی غیر عملی است ، زیرا زنان در هر جامعه بخش عظیمی از نیروی فعال آنرا تشکیل میدهند و اگر این نیروی فعال عظیم در ساحت کار و تولید نعمات مادی و حوزه خدمات اجتماعی جلب نشود مردان قادر نخواهند بود که فقط با اتکا به نیروی خود گام های وسیع و استوار در طریق رشد و انکشاف اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی بردارند و در يك مدت زمان کوتاه به سر منزل مقصود که رفاه و بهبود خانواده ، اجتماع و بالاخره آسایش همگانی است نایل گردند .

حمام دادن طفل

اسلین ، آب شیر گرم ، کمی پنجه چرب برای
وششها، دستمال روی ، قدیغه کلان و لباسهای
را آماده نمائید و جای حمام دادن کودک را
زری انتخاب کنید که در معرض شمال و یا جریان
و قرار نداشته باشد در صورتیکه هوا کمی
رد باشد کنار بخاری و یا کنار منقل آتش که
وب نازک شده و بوی نداشته باشد جای
ناسب خواهد بود .
کودک را قبل از شیر دادن باید غسل داد و
پس از آنکه به آب تماس داده شود پنجه هارا
و ششهایش بگذارید البته با انگشت فرو نبرید
و نکه پنجه چرب است میتواند خود را بگیرد و
نوع نفوذ آب بدخل گوشها گردد .
همچنان باید قبل از شروع حمام دادن آبر
تحنان کنید تا شیر گرم باشد و آرنج مادر بهترین
ای برای این آزمایش میباشد، زیرا این قسمت

طرف شما باشد، دست تا آنرا زیر بغل و سینه اس
بگیرید و سعی کنید که غلت نزنند ، بعد لیف
را به صابون زده تمام بدن کودک را صابون
بزنید تا کف نماید در صورتیکه کودک گریه و
غالمغال زیاد نماید بهترین طریقه اینست تا مادر
پارچه ضخیمی را بالای زانوان خویش انداخته
و کودک را بصورت خوابیده شستشو بدهد و
وقتیکه لیف زدن تمام بدن او تمام شد او را بلند
گرفته در پشت تانگرن به آب غوطه نموده و یا
توسط ظرفی در حالیکه بایک دست او را محکم
گرفته با دست دیگر بالایش آب بپاندازید .
گاهی اطفال از آب می ترسند و وقتیکه شما
او را به آب غوطه میکنید فریادش بلند میشود
که این ترس عاموقتی بوده و به اثر غسلهای
زیاد از بین می رود و طفل آهسته آهسته عادت
منماید و تا اینکه احساس آرامی و خوشی باو دست

بهد .
بهترین موقع غسل دادن کودک شبها
قبل از غذا میباشد که ازدوسالگی بعد اگر
هفته سه بار حمام دادن کودک صورت بگیرد
مفید واقع می گردد .
(اگر موقع حمام دادن کودک گریه شدید نسوا
با کبودی چهره را سردهد حتما باید شستن را
متوقف سازید زیرا استخوانهای طفل نهایت ظریف
حساس و نرم میباشد که اندک بی توجهی باعث
شکستن و یا بر آمدن استخوانها می گردد.)
وقتیکه آبکشی طفل تمام شد فسورا او را در
لای یک قدیغه کلان که تمام بدن او را در بر
بگیرد بپچانید بدقت بدن، دستها و پاهای کوچکش
را خشک کنید .
با کمی زیتون یا روغن معدنی پوست بدنش را
چرب کنید تا پوسته پوسته نشود مخصوصا
قسمت تناسلی کودک باید خوب پاک و تمیز گردد
و اگر کوچکترین سرخی پیدا کرد باید با اسید
بود یک شستشو داده شود ، لازم نیست بعد از
هر شستشو بود تلک به تمام بدن زده
نود مگر به گردن، زیر بغل و قسمت های تناسلی
در آغاز باید سر طفل را شست او را به صورت
و باند روی زانوان بگیرد سرش را خوب
و یا صابون بزنید خوب بمالید تا کف نماید
کودک طوری قرار دارد که رویش بطرف
چاست و سعی گردد تا چشمهایش آبشامبو
یا صابون در صورتیکه مخصوص اطفال نباشد
خل نشود . بعد سرش را خوب آبکش نمائید
کف باقی نماند . بعد با دستمال روی سرش
خوب خشک نموده و شروع به شستن بدنش
باید البته نباید فراموش کرد که طفل را
ملا برهنه نمود بلکه بکنزیر پیراهنی تا هنگامیکه
روش را خشک می کنید بتن داشته باشد و
وقتیکه شروع به شستن بدنش میکنید او را از
ش در آورید . طفل را در پشت به صورت
از کشیده بگیرید بدین ترتیب که پشتش به

کودک بودر باید زده شود تا از شاردگی و سرخی
جلوگیری گردد بعد لباسهای او را بتتنش نمائید .
وقتی می خواهید گوشهای کودک را پاک نمائید
باید یک گوشه دستمال روی یا قدیغه را نم کرده
و صرف قسمت بیرونی گوش را پاک نمائید اما
باید به قسمت داخل گوش ابدا دست زده نشود
و یا توسط چیز نوک دار پاک نگردد زیرا برده
گوش بسیار نازک و حساس بوده و به کوچکترین
فشار و یا عطسه و سوسه ناگهانی چیز نوک دار بدخل
گوش فرو می رود و سبب گری در کودک
می گردد .
بینی کودک را هم در صورتیکه کثیف باشد و مانع
تنفسی وی گردیده باشد بایک توت پنبه و یا
کار تا آنرا انجام بدهید .

در محکمه چه خبر است...

زن گفت: برایت قسم میخورم که دیگر شوهر
نمی گتم منصد تو مرا طلاق بده .
مرد گفت: زن بیا از عریضه و عر یضه
با زی بگردد و مثل آدم سر خا نه و زدن گیت
بر سر مردم منم هر چه تو بگویی قبول
میکم و بحضور قاضی صاحب تو به میکنم
که دیگر مهبان بخاله نیا ورم و اگر از
نزدیک هاهم باشد اول اجازه تو را می
گیرم دیگر چه میخواهی آنچه سر نمی
کنم .
زن گفت: من ترا می شناسم بجزر دیکه
ازین دروازه بایت را بیرون بگذارید عهدت
را می شکنی و همان چیز یکه پو نی میشی.
بگو مگوی شان بالا گرفت . و میانجیگری
قاضی محکمه هم سونی نبخشید و زن به
حرف خود باقی ماند .
در آخر قاضی محکمه گفت ما اول گوشش
میکشیم که در همینجا صلح کنند و در
صور تیکه موفق نشدیم مو ضوع رسید گی
به قضیه اینجا از صلاحیت مسأ خا ر ج
و بنحوزه محل سکونت شان تعلق می گیرد
چون فعلا در در کوهستان زندگی میکند به
مو ضوع شان باید به آنجا رسید گسی
صورت گیرد .
در همین موقع زن چادری نار دیگر بسا
چهار کودک قندو لیمقد که بسیار زیبسا
صحتمند معلوم می شدند از در وارد شدند
تا گفته نباید گذاشت که اطفال لباسهای خامک
دوزی و گلدوزی شده پاک و تمیز هم بتن
دا شتند و شما در عکس هم یخو بی آنها
را مشاهده کرده می توانی د .

زن امروز...

امروز به چشم سر مشاهده میکنیم که زن
افغان این شهامت و قدرت را دارد که بهترین
و حساس ترین وظایف را به بهترین شکل
آن انجام دهد و پیش ببرد . باید گفت
که دیگر دوران انزوا برای زن گذشته است.
زن افغان از طول تاریخ همیشه شهامت و قدرت
خویش را ثابت ساخته و امروز هم نبوغ خویش
و اخلاقیات خویش و پشتکار و وظیفه شناسی
خویش را ثابت ساخته است .
راهی را که امروز زن افغان در پیش گرفته

خلیج فارس

۲- دوره ظهور اسلام :

طوری که خوانندگان عزیز مستمعانند، شروع سلسله هخامنشی از حدود سال ۵۵۰ قبل از میلاد بوده است. درین تاریخ در مورد آنچه گفته شد، بشر در اطلاعات ناقص خود از شکل زمین و عدم شناسایی طرق مختلف تصویر، هنوز توفیق نیافته بود که نقشه های علمی نسبتاً صحیح چه در خشکه و چه در دریاها ترسیم نمایند، لیکن درین دوره نواحی بین ملل متحد آن زمان در رشته جغرافیا و نجوم پیدا شدند که راه تپه نقشه های صحیح را هموار کردند و اصولی را شناختند و وضع کردند که با مختصر تغییرات هنوز هم قابل قبول و مورد استفاده است.

از روی اختلاف طول سایه ی شیبی که با ارتفاع معینی بود در دو منطقه اسکندریه و آسوان که فاصله ی آنها قریب ۸۰۰ کیلومتر است توانست طبق فرمول زیر محیط کره زمین را حساب کند.

$$\text{کیلومتر } ۸۰۰ = ۷\frac{1}{2} (\text{ زاویه ی اختلاف موقعیت آسوان - اسکندریه })$$

$$\text{کیلومتر } ۴۰۰۰ = ۳۸ \times = \text{درجه } ۳۶۰$$

این اولین مرتبه بود که از روی قواعد علمی و ریاضی بکرویت زمین پی بردند و تعجب درین است که محاسبه انجام شده بوسیله ی آرا توستنس بسبب ریاضیات نزدیک است. زیرا اندازه حقیقی محیط کره زمین ۴۰۰۰۰ کیلومتر است.

نقشه جهان نمای بطلمیوس

تعداد این جغرافیه دانها و منجمین زیاد است و چون ذکر مطالبات و اکتشافات کلیه ی آنها درین صفحه به درازا می کشد به فشرده کارهای انجام شده توسط دو نفر از آنها که شهرت جهانی دارند و تفحصاتشان با نقشه خلیج فارس ارتباط نزدیک دارد می پردازیم.

الف :- «آرا توستنس» جغرافیه دان و منجم یونانی است و در شمال مصر (اسکندریه) مسکون بوده، او ضمن بررسی های خود متوجه شد که در فصل تابستان هنگام ظهر در منطقه ی «اسوان» امروزی آفتاب تا قعر چاه نفوذ کرده و کف آرا روشن می کند، و لی در همان موقع سال و همان ساعت روز اشعه ی خورشید در شهر اسکندریه تا قعر چاه نفوذ نمی کند و کف آرا سایه می اندازد. چون هر دو چاه، دارای عمق مساوی و در امتداد شاقول حفر شده لذا اختلاف متسود، او را به تعجب واداشت و بالاخره چنین استنباط کرده که شکل زمین باید کروی باشد.

آرا توستنس در دنباله ی تفحصات خود

یکی دیگر از ابداعات این دانشمند بکار بردن عرض جغرافیا است برای نشان دادن تفاوت روی کره زمین که تا آن روز شناخته شده بود.

و برای معرفی آن تقسیمات محیط دایره (درجه و دقیقه) استفاده کرد. (توضیح آنکه طول جغرافیا بی قبل شناخته شده بود) و وقتی ثابت شد که شکل زمین برخلاف فرضیه های بابلی ها و «هیر» یونانی که آن سطح می پنداشتند، کروی است آنوقت موضوع تازه در علم جغرافیه و تهیه نقشه پیش آمد که عبارت بود از نمایش سطح زمین که کروی است، بر روی صفحه کاغذی که سطح است بدو آنکه تغییراتی فاحشی در مسافتات و سمت های نقاط کروی زمین ایجاد شود، برای این کار لازم گردید از انواع تصاویرها استفاده شود.

باین شرح اساس کلیه نقشه های که قبل ازین تاریخ تهیه شده بود. «آرا توستنس» مجموعه ی مفصل از دنیای شناخته شده ی امروز را گسرد آوری نمود که در واقع با جغرافیا پی

علمی امروزی گردیده است. یک قطعه از نقشه ها نیکه توسط نابرد کالیسپ شده در شکل شماره (۴) ملاحظه میشود که برای اولین بار مدارها و نصف النهارها را طبق اصولی که حتی امروز هم متداول است ترسیم نموده و شامل نقشه ی خلیج فارس نیز میباشند.

بعد ازین شخص، جغرافی دانان و منجمین آروز، دنباله ی تحقیقات و تفحصات او را ادامه دادند و سعی نمودند تا آنچه که مقدور یا شد نقشه های صحیح تری چپه استفاده ی بحر پیما (تجاری و جنگی) فراهم نمایند.

ب:- بطلمیوس :

در حدود ۴۰۰ سال بعد از آرا توستنس و ۱۵۰ سال بعد از میلاد.

یک نفر ریاضی دان - جغرافی دان - منجم و نقشه نگار، بنام بطلمیوس در شمال مصر بوجداد ۴۰۰۰ این شخص از نظر تفحصات و بررسی های نجومی و جغرافی با اندازه ی پیش رفت و مشهور شد که طبق نقشه های محققین این فن، تا پیدا یث «کو بر نیکو» س - یعنی قرن ۱۶ میلادی در دنیا نانی نداشته است.

این جغرافی دان و نقشه نگار بی مانند زمان خود، تعداد زیادی نقشه از دنیای شناخته شده ی آن روز از روی مپانی علمی صحیح و با استفاده از گزارشهای دریا نوردان و مسافران ترسیم نمود. تعداد این نقشه ها ۲۷۰۰ قطعه شناخته شده است که شامل نقشه ی خلیج فارس نیز میگردد.

وی در پیروی از «آرا توستنس» در کارهای خود طول و عرض جغرافیا بی را بدرجه و دقیقه بکار برد و در جمیع نقشه های خود قریب ۸۰۰۰ نقطه ی شناخته شده از دنیای آروز را بوسیله ی جمع آوری اطلاعات و یا مشاهده ات نجومی مستقیم مشخص کرده و روی نقشه های ترسیم خود محل آنها را نشان داده است.

بقیه صفحه ۱۴

رباب

مرگ استاد مرمی بود آرام و بی درد او همان گونه که آرزو داشته تا آخرین ساعات زندگی خود تارهای رباب را به لرزه آورد و دل دوستداران هنر را از انبساط انبساط و هنوز چند ساعتی پیش از آخرین گسرت وی در جمع دوستان هنر در گوته استیوتون نگاشته بود که ناگهان قلبش به درد آمد و چشمانش سیاهی کشید، استاد دست روی قلب گذاشت و بعد در یک لحظه کوتاه همه چیز تمام شد قلبی که هفتاد و پنج سال تمام تپیده بود ناگهان از تپش باز ایستاد و وانش شاد باد.

نا تمام

بحثی در...

را معلول آمیزش عناصر چهارگانه آب، باد خاک و آتش می پنداشتند. پروگرام درسی مدارس اروپا بی از دایره علوم هفتگانه دستور زبان فن بلاغت، منطق، حساب، هندسه نجوم و فن موسیقی پافرا تر نگذاشت. اساتید علوم بسا

واقعیت های عینی جا معه و طبیعت تو جیبی ندا شتند زیرا به عقیده آنها دانشمندان اعصار گذشته هم مطالب را توضیح و گفتنی ها را گفته اند که بدینتر تیب به نظر آنها دیگر پدیده نا منکشف وجود نداشت تا آنان روی آن به بحث و مذاکره می پرداختند. بنا بر آن ایشان پیوسته نظریات قدما را بر جویندگان علم و دانش با اصرار

هرچه بیشتر تحمیل نموده و زیاده روی از آنرا جرم می پنداشتند. صاحب نظران این دوره به مدار کهن افکار و عقاید گذشته گان چرخیدند و از اظهار نظریات علمی عاجز بودند. درین دوره تعلیم و تربیه بنا بر تقاضای محیط اجتماعی شکن خرافی داشت، صاحب نظران و دانشمندان قرون وسطی علل از یاد جرایم را در سر کشی و تمرد از او امر قدرت های ما ورا لطیفه جستجو میکردند. اسانهای این دوره به جای آنکه قدرت دفاعی خویش را بر علیه دشمنان خارجی و نیروهای سرکش طبیعت متوجه سازند همه قدرت و توانایی شانرا متوجه قوه های باطنی شان که به شکل دیو، اهریمن و نفس سرکش تمثیل می شده گرد

دانیده و در بسی موارد به اساس عقاید خرافی که داشتند جهت غلبه بر اهریمن و شیطان بسا ریاضت کشیدن و گوشه گیری از اجتماع پرداخته و میکوشیدند بسا استغاده از این روشها به تزکیه نفس نایل گردیده و ازین طریق جلو انحرافات و جرایم را بگیرند.

نا تمام

سلام عليكم خوانندگان و همکاران عزیز !
به امید سلامتی و کامیابی شما، میبهرتازیم
به جواب نامه ها :

توست عزیز راحله ابوی !
قبل از همه چیز از همکاریهای بی دریغانه
شما تشکر میکنیم و آرزو میبریم که همچو
گذشته این رشته را با مجله ژوندون محکم
نکه دارید و از گزیده های ارسالی خویش
غفلت ندرزید .
توست عزیز ، پیوسته از ارسال اشعار
گزیده یی تان استفاده میبریم و استفاده
خواهیم برد ، اما ... مشروط بر اینکه در
حین یادداشت گیری اشعار و دیگر مطالب
انتخابی ، توجه مبذول دارید تا مطلب از
پراکندگی و کاستی، بر کنار بماند و اثر
انتخابی را تمام و کامل باز نویسی کنید و
در ثبت کلمه ها و واژه ها دقت بیشتر به خرج
دهید که از اشتباهزدگی دور باشد ... من ثابت
مثال پارچه شعر بارق شفیع را بصورت
درست و صحیح یادداشت نکرده بودید و قسمت
های آن، از قلم افتاده بود که شعر را به
سنگی وحی بهی معنی ساختن آن نزدیک
می ساخت که از سو یی به شعر شاعرانه
میزندواز جیتی به شخصیت ادبی خود شعر...
گرچه شما قصصی در این زمینه نداشتید ولی
عدم دقت و حوصله ، اینکار را مینماید کسه
دریغ !

توست عزیز جاوید ازفاکونه طب !
از لطف و سپاس تان تشکر میکنیم ، اینک
مطلب ارسالی شما .
قبل از هر چیز دیگر سلام های گرم
و صمیمانه خدمت تمام کارکنان مجله ژوندون
نقدیم نموده ، موفقیت و بهر روزی شانرا در امور
محوه و بهتر شدن و خوانندگی شدن مجله
خواهیم .

محترم مدیر مسوول مجله ژوندون ! شما
در یکی از شماره های گذشته مجله بصاحبه
داشتید با ظاهر هویدا خواننده رادیو تلویزیون
که محترم هویدا نکاتی چند را در مورد آواز
خوان محبوب کشور که اکنون جایز در
آسمان هنر و موسیقی خالیست یعنی احمد
ظاهر مرحوم بیان نموده است که دور از
حقیقت میباشد و بنا بر خطیقت شخصی ابراز
داشته .

این بر همگان آشکار است که احمد ظاهر
هنرمندی بود که با آواز گیر و رسا و با نغمه
های شادی آفرین و با سرود های غمگین و
دلنشین در دل مردم جادادست و دارد و اکثر
علاقتمندان کسان هستند که به جز آوازش
و صدای حنجره طلایی اش چیز دیگری در
شان او جستجو نمی کنند و تنها از آواز

رسید و از کلاهی شما هیچ رجشی بماندست
نداد و چرا بدهد ای برادر . هر که حق
آورد گوویار ...
مطلب ارسالی شما را به متصدی صفحه
جوانان میسپاریم که در صورت لزوم به چاپ
بسیار .
توست عزیز جلال الدین جای فروش از
مزار شریف .

هرکس که نامه جلال الدین جای فروش
را میخواند به دیگران تو صیه کند که اینگونه
نکنند

برادر عزیز ما تاکید ورزیده اند که این
نامه باید چاپ شود تا بند و عبرتی باشد به
دیگران . ما به پاس دوست عزیز
ولایتی خود نامه را به همانگونه که هست به
چاپ می سپاریم و خوانندگان را به خواندنش
دعوت میکنیم ، او مینویسد : جوان ۲۸ ساله
هستم و مسدست ۸ سال از ازدواج میگذرد و
صاحب ۳ طفل هستم . وضع اقتصاد بسیار
خراب است ، نا گفته نماند که از مصارف
ازدواج تا حال قرضدار و پریشان میباشم .
یکانه خاطر تلخ اینست که مدخله خسویم
در زند گیم مرا سخت رنج میدهد که مرا
از پدر و مادر جدا ساخت ، خلاصه خرج دیک
و کاسه ... ولی باز هم خوب نشد و خانم
نیز به گفته های خسویم میکند .

بارها برایش گفته ام ، فکرت را به سرت
بگیر و مرا جگر خون مکن . چون پیشه ام
دکانداری است ، صبح که از خانه به طرف
دکان میروم میگوید که برایم صد افغانی
بکار است . من برایش پنجاه یا هفتاد افغانی
میدهم ولی خشم آلود میگوید که به بد صد
افغانی لغت که برایم نمی دهی و یا شامگاه
هان که از دکان به خانه بر میگردم در حین
خستگی و ماندگی میگوید صبح پول را کم
داری کی خلاص میشوی و بسیار سخن های
درشت و زشت میگوید که حتی قلم به نوشتن
آن عاجز میماند . گرچه خانم در خانه کدام
تکلیف مثل خیاطی و رخت شویی و نان پختن
ندارد و لباس را خیاط و کالا شویی ، مس
سازد و می شوید و نان را از بازار میخرم ولی
سیالی و شریکی او به اندازه است که تا بم
قرضدار میباشم ... گرچه به شروعات را باید
و مادرش در میان گذاشته اما کدام فایده نکرد
و یکی از روزها مادرش گفت اگر د خسرم
به تو کار نیست بما به کار است .
خوب خوانندگان عزیز خود قضاوت کنید
که یک مادر طور مثال خسو مثل خسوی
من لازم است که به مقابل داماد و دختر خود
چنین رویه کند ؟

جواب نویسی : بیاد تو میدانی و ظاهر هویدا
و هویدا میداند و احمد ظاهر و من میدانم و کار
های مجله نگاری !! اینهم شوخی جواب
نویسی بود که خدا کند مورد قبول طرفین
دعوا نیافتد !!

توست عزیز محمد حکیم هزیر تالیست .
دستگاه ساختمانی بنایی
بپذیرید سلام ما را .
از همکاری شما ممنونیم . عرض شود کسه
تا هنوز نامه های بر شمرده شده به دست
قلمزن این ستون نیافتاده است و گر نه پاسخ
ارایه میداشتیم و در زمینه چند کلمه یسی
با هم میگفتیم و حل مطلب میکردیم ... اضافه
شود که نامه شما با مضمون (میانروی) به اداره

میدهد آخر اینها که تکلیف نیست . اگر
کس لباس برای خود دوخته بتواند کسار
بسیار پسندیده است و از این لیاقت خانم
نان استفاده باید کنید لباس خو یشتن و شما
را و فرزندان را باید بدوزد و نان پخته کند
و با شما با اشتیای زیاد بدور یک سفره بنشیند
و دوستانه و عاشقانه نان بخورد ...

وقتیکه پول ندارید خانم محترم شما کار
درست نمیکند که هر صبح از خواب بیدر
شود و صد افغانی به یاد آورد که از جیب
شوهر باید بگیرد . شما با یکدیگر در تقاضا
برسید و ببینید آیا این پولهای را که خانم
میگیرد به چه درد زندگی مشترک تان میخورد ؟
مالز خانم محترم تان تقاضا میکنیم که داس
به کلوخ تیز نکند و بهانه های بی جا بگیرد
و نگذارد که شیرازه خانواده از هم پاشیده
شود و به خسوی بزرگوار هم یاد آور میشویم
که اگر داماد تان زندگی نا میمون و نا مبارکی
داشته باشد خواه مخواه دختر دلپند شما
نیز از این اوضاعی تیره و تار خانوادگی
سهمی به خوشی نمی برد و روز و روز گارش
با سیاهی آمیخته میشود و زند گیش تیره
میکردد که آنرو زافسو س میخو رسید و
ناسف مینماید که چرا عاقل کند کاری که
باز آرد پیشمانی .

ما باز هم از مادر و پدر خانم تقاضا
میکنیم که در روابط و رفتار خویش با شما
تجدید نظر کند و اجازه ندهد که مسایل بسیار
پیش پا افتاده ، زندگی شما و فرزندان شما را
خراب بسازد . و به سر حد جدایی و طلاق
بکشاند .

از شما میخواهیم که مشتاقانه با خانم و
فرزندان تان زندگی نمایید و این اندیشه های
نا بجا را در فکر نگذارید که او را طلاق بدهید
و خود ترک وطن گوید و فرزندان را رها
نمایید .

کوشش نمایید برای ایجاد فضای بهتر
خانوادگی از گذشت و حوصله مندی کار
بگیرید و اشتباهات خانم خویش را ، با خود
ش یکجا تصحیح نمایید و او را واقف بسازید
که من آدم دکانداری هستم و بیشتر از این
عاید ندارم که حیف و میل بی جا گردد و چرا
همین مقدار پول را با سنجش درست مصرف
نکنیم ما آرزو میبریم که بعد از این زندگی
پرسعداتی رادنیال کنید و روابط بسیار حسنه
و نیک میان شما و خانم شما و خسوی محترم
قائم گردد که از جوارو چنجال ها بر کنه
گردید .

درخت دوستی بنشان که کام دل ببار آرد
نهال دشمنی بر کن که رنج بیشمار آرد
والسلام

مدیر مسوول : راحله راسخ خرمی
معاون : محمد زمان نیکرای
آمر چاپ : علی محمد عثمان زاده
آدرس : انصاری واپ - جوار
ریاست مطابع دولتی

تلفون مدیر مسوول : ۲۶۸۴۹
تلفون توزیع و شکایات : ۲۶۸۵۹

دولتی مطبعه

شنبه ۷ سرطان ۱۳۵۹
۲۸ جون ۱۹۸۰
شماره چهاردهم
سال سی و دوم
قیمت یکشماره ۱۳۰ افغانی

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**